

Danskernes Historie Online

Danske Slægtsforskernes Bibliotek

Dette værk er downloadet fra Danskernes Historie Online

Danskernes Historie Online er Danmarks største digitaliseringsprojekt af litteratur inden for emner som personalhistorie, lokalhistorie og slægtsforskning. Biblioteket hører under den almennyttige forening Danske Slægtsforskere. Vi bevarer vores fælles kulturarv, digitaliserer den og stiller den til rådighed for alle interesserede.

Støt vores arbejde – Bliv sponsor

Som sponsor i biblioteket opnår du en række fordele. Læs mere om fordele og sponsorat her:

<https://slaegtsbibliotek.dk/sponsorat>

Ophavsret

Biblioteket indeholder værker både med og uden ophavsret. For værker, som er omfattet af ophavsret, må PDF-filen kun benyttes til personligt brug.

Links

Slægtsforskernes Bibliotek: <https://slaegtsbibliotek.dk>

Danske Slægtsforskere: <https://slaegt.dk>

P · POULSEN

CANADA

*som det möder
Emigranten*

DE · UNGES · FORLAG

1 9 2 8

CANADA

CANADA

SOM DET MØDER EMIGRANTEN

VED

P. POULSEN

DE UNGES FORLAG - AARHUS
I HOVEDKOMMISSION: O. LOHSE - KØBENHAVN
FOR NORGE: LUTHERSTIFTELSENS BOKHANDEL - OSLO
MCMXXVIII

FORORD

Endskønt Anledningen til denne Bogs Fremkomst er en Rejse, jeg som Udsending for K. F. U. M. og K. F. U. K. i Danmark foretog i den sidste Halvdel af 1927, er det ikke Hensigten at give en Rejsebeskrivelse fra Canada, det har andre gjort bedre, end jeg vilde være i Stand til. Nærværende Bogs Formaal er at række vordende Udvandrere til Canada en hjælpende Haand til at faa noget af den rigtige Indstilling over for det Land, hvortil de har taget Beslutning om at rejse.

Naar man talte med Danske derovre, mødte man stadig den Klage, at Emigranterne kommer med forkerte Forestillinger om, hvad der venter dem. Ved atter og atter at høre dette opstod den Tanke hos mig, at det maaske vilde være nyttigt, dersom man kunde faa nogle af de i de sidste Aar ankomne Emigranter til at give en Skildring af deres Oplevelser og saa udgive disse i Bogform. Jeg drøftede denne Tanke med adskillige i Emigrationsspørgsmaalet erfarne Danske derovre, og de opmuntrede mig alle til at udføre den.

Til Orientering og for at give en vis Baggrund for Emigranternes Beretninger har jeg skrevet en kort Oversigt over de enkelte Provinsers Erhvervsforhold og Muligheder for danske Indvandrere samt lidt om de Danske, der allerede er der. Med alt, hvad der er sagt, er der hele Tiden

tænkt paa Emigranter af Gennemsnitstypen og ikke paa Undtagelserne, dem har der saa ofte været skrevet om.

Oplysninger om Forhold vedrørende de danske Kolonier i Canada eller angaaende andre Spørgsmaal af Interesse for Udvandrere vil altid kunne faas gratis ved Henvendelse til K. F. U. M.s og K. F. U. K.s Emigrantkontor, Skindergade 24, København K.

P. Poulsen.

CANADAS PROVINSER

NATUR- OG ERHVERVSFORHOLD

NOVA SCOTIA er den østligste af de canadiske Provinser og saaledes den, der ligger Europa nærmest. Provinsen er 21.428 eng. Kvadratmil¹⁾ stor (ca. 1 $\frac{1}{3}$ Gange Danmarks Størrelse) med en Befolkning paa 536.900.

Overfladen er meget afvekslende med Bakker og Højdedrag, Dale og fladt Land, Søer og smaa Floder. Højdedragene naar gennemsnitlig 800—900 Fod over Havet, et enkelt Sted over 1000 Fod. Kysterne er meget indskaaret med Bugter og Vige, hvor der findes mange fortrinlige Havne, hvilket er af stor Betydning for Fiskeriet.

Nova Scotia har ingen større Floder, men talrige mindre, langs med hvilke der ofte ligger Enge og fladt Land, som er noget af det for Landbrug bedst egnede i Provinsen. En Del af de lavere Bakker er ryddet og opdyrket. Til de fleste Farme hører der noget Eng, nogle Bakker og et Stykke Skov. Af Udseende er Landet overordentlig smukt, og det tiltrækker hvert Aar en Mængde Turister især nede fra de store amerikanske Byer Boston og New York.

Klimaet er tempereret, dels paa Grund af Indflydelse fra Golfstrømmen, som løber parallel med Nova Scotias Kyst, og dels fordi Provinsen omtrent er omgivet af Havet paa alle Sider. Der er ingen overdreven stærk Varme om Sommeren og heller ingen særlig haard Kulde om Vinte-

---

¹⁾ 1 eng Mil = 1,6 km.

ren. Sommerens Gennemsnitstemperatur ved Halifax (taget for Maanederne Juni, Juli og August gennem en længere Aarrække) er 17° Celcius, medens Vinterens Gennemsnitstemperatur (taget for Maanederne December, Januar og Februar) er $\div 4^{\circ}$ Celcius. Den højeste Varmegrad, man har maalt, har været 36° Celcius og den laveste Kuldegrad $\div 27^{\circ}$ Celcius. Gennemsnitsnedbøren er ca. 45 Tommer, altsaa meget rigelig. Der er gennemsnitlig 1864 Timers Solskin om Aaret, d. v. s. Solskin i 40 pCt. af Dagens Timer. Foraaret kommer undertiden noget sent, men alt gror overordentlig hurtigt i Sommermaanederne paa Grund af den megen Solskin og rigelige Nedbør. Foraarsarbejdet begynder som Regel omkring ved den første Maj, og Kornet høstes sidst i August eller først i September. I den østligste Del af Provinsen og paa Cape Breton Øen er baade Sæd og Høst gerne et Par Uger senere. Jorden er i Reglen dækket af Sne fra December til Marts.

Blandt de vigtigste Erhvervsøgrene maa nævnes Landbruget, endskønt dette langt fra er udviklet til, hvad det kunde blive. Ikke alene er det kun 60 pCt. af den Jord, der egner sig for Landbrug, som er taget under Kultur, men det dyrkede Areal bliver paa ingen Maade udnyttet i Lighed med, hvad der er Tilfældet i Danmark. Antallet af Farme var efter den sidst foretagne Tælling 47.432. Størrelsen af disse var følgende:

Under 10 acres ¹⁾	7.848	Farme,
fra 11— 50	» 12.031	» ,
» 51—100	» 12.520	» ,
» 101—200	» 10.581	» ,
» 201—299	» 1.988	» ,
300 og derover	2.464	» .

¹⁾ 1 acre = $\frac{3}{4}$ Td. Land.

De vigtigste Kornsorter er Havre, Byg, Hvede og Boghvede. Endvidere dyrkes der en Del Kartofler og Roer. Avlen af Eng- og Agerhø er forholdsvis betydelig, og Værdien af denne anslaaes til at være lige saa stor som Værdien af hele den øvrige Afgrøde af Korn, Kartofler og Roer. Det gennemsnitlige Høstudbytte for taaars Perioden 1915—24 var for følgende Afgrøder saaledes:

Havre	494	kg	pr.	acre
Byg	600	»	»	»
Hvede	522	»	»	»
Boghvede	500	»	»	»
Kartofler	4473	»	»	»

Til Sammenligning kan nævnes, at de tilsvarende Tal for Danmarks Vedkommende i Perioden 1919—23 var pr. acre: Havre 725 kg, Byg 950 kg, Hvede 1190 kg, Kartofler 6048 kg. At Høstudbyttet er saa meget lavere paa Nova Scotia skyldes dels Jordens Behandling og dels dens Mangel paa Gødning.

Det avlede Korn forbruges i Provinsen, medens der eksporteres en Del Kartofler til Cuba.

Mejeribrugtet er ikke stærkt udviklet. I 1926 var der paa Nova Scotia 146.312 Malkekøer, og der produceredes 2.158.400 kg Smør, 14.200 kg Ost, 1.184.600 Liter Ice Cream og 419.500 Liter Fløde. Antallet af Mejerier var 27, spredt over Provinsen. Producenterne skummer mange Steder selv Fløden og sender denne til Mejeriet pr. Jernbane. Enkelte Steder lader Mejeriet Mælken eller Fløden afhente ved Hjælp af Lastbiler.

Produktionen af Svin er ikke tilstrækkelig til Forsyning af det hjemlige Marked; der indføres aarligt for omkring ved 2 Mill. Dollars af Flæsk og andre Produkter af Svin. Endskønt Produktionen af Æg og Fjerkræ har været sti-

gende Aar for Aar, er den heller ikke stor nok til at dække Hjemmeforbruget, hvorfor Importen af disse Varer ogsaa er betydelig.

Faareholdet er ikke helt ringe, men kunde dog forøges meget, idet der mange Steder findes Græsgange, som egner sig udmærket for Faar. Flokkenes Størrelse varierer fra 15 til 75. I 1926 var der 282.000 Faar og Lam i Provinsen. Medens Andelsbevægelsen hidtil ikke har haft videre Betydning for Smør- og Flæskeproduktionen, er den begyndt at gøre sig gældende ved Salget af Æg og Uld og har allerede bragt Producenterne god Fordel og derved stimuleret Produktionen.

Frugtavlen er en betydelig Faktor indenfor Nova Scotias Landbrug. I tre Hundrede Aar har der været dyrket Æbler i Annapolis Dalen, og denne regnes i Dag for at være et af Verdens rigeste æbleproducerende Distrikter. Denne Dal strækker sig i en Længde af 100 eng. Mil fra Annapolis Bugten til Minas Bugten og er fra 10 til 15 eng. Mil bred; den gennemskæres af Annapolis Floden. Et Højdedrag, kaldet Nordbjergene, som løber langs med Dalen imellem denne og Fundy Bugten, akærmer for Nordvestvinden. Kun omkring ved en Tiendedel af den for Æbler egnede Jord er endnu under Kultur. Cirka 40.000 *acres* er beplantet med Æbletræer. Farmenes Størrelse varierer her fra 20 til 120 *acres*. I Almindelighed bestaar Farmene af et smalt Stykke Jord med Eng forneden, Æbleplantage midtvejs, Græsmark og Skov foroven. Selv i de specielle Frugtdistrikter er det en Fordel at drive blandet Landbrug i Forbindelse med Frugtavl, idet Jorden derved lettere kan holdes i passende Gødningskraft, og der er tilige noget at falde tilbage paa i et mindre godt Frugtaar. Hovedparten af Nova Scotias Æbler udføres til England; den samlede canadiske Eksport af Æbler var i 1926 hen-

ved 1 $\frac{1}{4}$ Mill. Fustager til en Værdi af 6 $\frac{1}{4}$ Mill. Dollars, heraf var ca. Halvdelen fra Nova Scotia.

Foruden Æbletræer trives Pære-, Blomme- og Kirsebærtræer vel, især de sidste. Bærfrugt som Hindbær og Jordbær giver udmærket Udbytte og er stærkt efterspurgt. Frugtavlen er det Omraade, hvor Andelssystemet benyttes i størst Udstrækning og til stor Fordel for Producenterne. De forenede Frugtkompagnier, Kentville, omfatter 70 Andels Frugt-Selskaber med over 2000 Medlemmer og udfører et meget nyttigt Arbejde for Salget af Frugt og Regulering af Afskibningen saavel som ved Indkøb af Gødningsstoffer og Redskaber. Kompagniet driver ogsaa Fabriker, hvor der af de for Eksport uegnede Æbler bliver fremstillet tørrede Æbler, Frugtvin og Marmelade. En dansk Mand er blandt de ledende af denne Sammenslutning.

Fiskeriet ved Nova Scotia beskæftiger direkte og indirekte henved 20.000 Mennesker. Dette har sin naturlige Aarsag i den udstrakte Kystlinie med de mange naturlige Havne og Rigdommen paa Fisk. Hummer, Torsk og Küller udgør de to Trediedele af Fangsten, derefter følger Sild og Makrel. Hovedparten af Torskefangsten bliver tørret og udført til Vestindien, Sydamerika og Spanien, medens Hummer pakket i Daaser i stor Udstrækning eksporteres til England og Frankrig.

Da 54 pCt. af Nova Scotias samlede Areal er dækket af Skov, afgiver Skovbruget og de dermed beslægtede Industrier Beskæftigelse til et betydeligt Antal Arbejdere. Om Vinteren, naar Jorden er dækket af Sne, er mange Mænd glade for at kunne faa Arbejde i Skovene.

Ved Siden af Landbruget indtager Minedriften en vigtig Plads i Nova Scotias Erhvervsliv og beskæftiger henved 10.000 Mennesker. Kul, som udgør Hovedparten af Frembringelserne, produceres især paa Øen Cape Breton i Eg-

nen omkring Sydney. Noget af det fineste Guld i Verden findes paa Nova Scotia, men kun i saa ringe Mængder, at det er ganske uden Betydning.

Industrien omfatter Sukkerraffinaderier, Jern- og Staalværker, Olieraffinaderier samt Biscuit og Konfekturer og beskæftiger ca. 13.000 Mennesker.

De vigtigste Byer er: *Halifax* med 58.000 Indbyggere; det er Provinsens Hovedstad, hvor Provinsregeringen har Sæde. Byen har en aldeles fortrinlig Havn, som er aaben hele Aaret. Det er den eneste Havn i Canada, som anløbes af Skandinavien Amerika Liniens Skibe, hvorfor alle danske Udvandrere til Canada, der rejser med den danske Linie, gaar i Land i Halifax. Sydney paa Cape Breton Øen har 25.000 Indbyggere, Glace Bay 20.000, Amherst, New Glasgow og Truro har hver ca. 8000 Indb. og Yarmouth 7000.

Befolkningen er overvejende af engelsk Afstamning. Ved den sidste Folketælling (1921) var 95,5 pCt. født under det engelske Flag. 77,8 pCt. var af engelsk og 10,8 pCt. af fransk Afstamning. Indvandringen har ikke været stor i de senere Aar, i 1925 ankom der 848 Indvandrere til Provinsen, deraf var kun 34 Skandinaver. Antallet af Danske, spredt over Provinsen, anslaaes til at være imellem 3 og 400.

For danske Familier af Landbostanden, som kan være i Besiddelse af 3—4000 Kr. ved Ankomsten, er der uden Tvivl gode Chancer paa Nova Scotia. Den indfødte Ungdom drages til Byerne (de store amerikanske Byer, Boston og New York trækker ogsaa mange til sig, den indfødte canadiske Ungdom har jo ingen Vanskelighed ved at komme ind i U. S. A.), hvilket medfører, at der bliver mange Farme til Salg. Undertiden bliver Farmene, naar Ejeren paa Grund af Sygdom eller Alderdom ikke kan passe Bedriften, ligefrem forladt. Antallet af beboede Farme gik i

Tidsrummet 1901 til 1921 ned med omkring ved 5000. Nu er Regeringen begyndt at røre paa sig for at faa dette Forhold ændret, og den er meget interesseret i at faa danske Landmænd til at bosætte sig i Provinsen. For arbejdsøgende Mænd er det ikke altid saa let at finde Beskæftigelse.

Der er Skolepligt for alle Børn mellem 5 og 16 Aar i Byerne og mellem 7 og 12 Aar i Landdistrikterne. Undervisningen, som er gratis i de almindelige Skoler, foregaar overalt paa Engelsk og er i Reglen god. Der gives ingen Religionsundervisning i Skolerne undtagen i de særlige romersk katolske Skoler.

Ifølge Folketællingen af 1921 tilhører Nova Scotias Befolkning følgende Kirkesamfund: Katholiker 30,6 pCt., Presbyterianere 20,9 pCt., Baptister 16,5 pCt., Anglikanere 16,3 pCt., Methodister 11,2 pCt., forskellige andre 4,5 pCt. Af Lutheranere var der ca. otte Tusinde.

Provinsregeringen bestaar af en Guvernør, som udnævnes af Generalguvernøren i Ottawa, et Ministerium paa ni Medlemmer med en Premierminister i Spidsen. Der er et Overhus med 21 livsvarigt udnævnte Medlemmer og et Underhus med 43 folkevalgte Medlemmer. Valgret har baade Mænd og Kvinder, som er fyldt 21 Aar og er canadiske Borgere. Indfødsret kan overalt i Canada erhverves efter fem Aars Ophold i Landet; den giver alle politiske og borgerlige Rettigheder. Indfødsret søges gennem de lokale Myndigheder og udstedes af Indenrigsministeriet i Ottawa.

Nova Scotia har ialt 1434 eng. Mil Jernbaner; 66 eng. Mil makadamiserede, 3906 eng. Mil grusbelagte og 10.604 eng. Mil Jordveje. I 1925 var Antallet af indregistrerede Motorkøretøjer 22.853, eller et for hver 23,5 Personer. Af Telefoner var der 7,32 for hver 100 Personer.

* * *

NEW BRUNSWICK er den største af de tre Søprovinser, de saakaldte maritime Provinser. Den er 27.985 eng. Kvadratmil stor og har 403.300 Indbyggere. Ligesom paa Nova Scotia er Landkabet meget afvekslende, men gennemgaaende noget kraftigere i Konturerne. I den nordøstlige Del af Provinsen er der Bjerge, som naar op i 2700 Fods Højde. Landet afvandes af talrige Floder, hvoraf St. John Floden, som løber ud i Fundy Bugten, er den største med en Længde af 450 eng. Mil.

New Brunswicks Klima er overordentlig sundt. Men endskønt Provinsens Nordgrænse ligger omtrent paa samme Breddegrad som Paris og Sydgrænsen paa samme Breddegrad som Bordeaux og Venedig, er Klimaet dog meget forskelligt fra Vesteuropas. De vestlige Vinde, som i Europa mildner Klimaet paa Grund af Golfstrømmens Indflydelse, kommer til New Brunswick fra Nordamerikas Indre og giver Klimaet Præg af Fastlandsklima. Havets Nærhed mærkes dog noget, der er hverken saa koldt om Vinteren eller saa varmt om Sommeren som paa tilsvarende Breddegrader længere inde i Landet. Sommerens Gennemsnitstemperatur ved Fredericton (taget for Maanederne Juni, Juli og August) er 17° Celcius, medens Vinterens Gennemsnitstemperatur (for Maanederne December, Januar og Februar) er $\div 9^{\circ}$ Celcius. Den højeste maalte Varmegrad er 36° Celcius og den laveste Kuldegrad $\div 37^{\circ}$ Celcius. Gennemsnitsnedbøren er 44 Tommer. Det gennemsnitlige Antal Solskinstimer pr. Aar er 1855. Jorden er i Reglen dækket med Sne fra Begyndelsen af December til Begyndelsen af April. Foraar i den Forstand, som man har det i Vesteuropa, kendes ikke. Saa snart Vinteren er forbi, er Sommeren der. Markarbejdet begynder sidst i April i den sydlige og omkring Midten af Maj i den allernordligste Del af Provinsen.

Ligesom paa Nova Scotia er Landbruget et af New Brunswicks Hovederhverv. Kun 40 pCt. af den Jord, man anser for at være egnet til Landbrug, er endnu taget i Besiddelse. Antallet af Farme var efter den sidst foretagne Tælling 36.655. Der findes ikke nær saa mange smaa Farme, som paa Nova Scotia, hvor Frugtavl mange Steder gør det muligt at eksistere paa et mindre Stykke Jord. Af det foran nævnte Antal Farme havde 8000 fra 11—50 *acres*, 13.000 fra 50—100 *acres* og 9000 fra 100—200 *acres*.

Kartofler og Havre er langt de vigtigste Afgrøder, af andre Afgrøder kan nævnes Boghvede og Hvede. Gennemsnitsudbyttet pr. *acre* var for Aarene 1922—24: Kartofler 5608 kg, Havre 411 kg, Boghvede 556 kg, Hvede 489 kg. New Brunswicks Eksport af Kartofler er meget stor, og man har paa visse Egne, især i den nordvestlige Del af Provinsen, gjort Kartoffelavl til en Specialitet og drevet Udbyttet betydeligt i Vejret, helt op til 9500 kg pr. *acre*.

Den nuværende Produktion af saavel Kød som Mejeri-produkter er ikke tilstrækkelig til at dække det hjemlige Forbrug, hvorfor New Brunswick hvert Aar maa indføre en Del fra Ontario og de vestlige Provinser. Betingelserne for et større Kreaturhold er der ellers, idet der findes Tusinder af *acres* gode Græsgange, som egner sig for Opfædning af Kreaturer. I 1925 blev der af 111.225 Malkekøer produceret 558.500 kg Smør og 504.100 kg Ost. Antallet af Mejerier er meget lille, og Mælken eller den hjemmeskummede Fløde maa derfor ofte sendes ret langt pr. Jernbane eller Motorvogn. Mulighederne for Oprettelsen af Andelsmejerier synes at være gunstige.

Heller ikke Produktionen af Flæsk og Æg kan dække Hjemmeforbruget, endskønt begge Dele uden Vanskelighed og med Fordel kunde frembringes i Provinsen. Ogsaa Faareholdet kunde øges betydeligt; Betingelserne herfor

maa siges at være overordentlig gode, der er udstrakte Arealer, som egner sig for Græsning af Faar, og Salget af Uld foregaar igennem et stort Andelsselskab. Af 151.300 Faar og Lam klippedes der i 1925 404.780 kg Uld.

Frugtavlen, for hvilken der i visse Distrikter synes at være gode Muligheder, er endnu kun ringe udviklet. Der kan i New Brunswick frembringes Æbler af meget fin Kvalitet og Udseende. Produktionen af Bærfrugt, især Jordbær, er ikke uden Betydning, men Afsætningsforholdene er ikke saa gode som ønskeligt. For Jordbær har man faaet et Marked i Montreal, New Brunswick Jordbær modnes senere end Jordbærrene i Quebec og Ontario og kan derfor bringes paa Markedet, naar Bærrene fra de andre to Provinser er hørt op med at komme.

Fiskeriet ved New Brunswick beskæftiger direkte og indirekte omkring ved 11.000 Mennesker. Hummer udgør langt den vigtigste Del af Fangsten, derefter følger Smelt, Sardiner (smaa Sild), Torsk, Laks og Sild.

New Brunswick er et udpræget Skovland. Mere end de tre Fjerdedele af det samlede Areal er dækket med Skov, hvoraf over 80 pCt. kan udnyttes forretningsmæssigt. Skovbruget og dermed beslægtede Industrier er derfor ogsaa Provinsens vigtigste Indtægtskilde.

Minedrift indtager kun en beskedent Plads iblandt New Brunswicks Erhverv, Kul og Gips udgør de vigtigste Frembringelser. Petroleum og Naturgas findes i Eggen syd for Byen Moncton, som i høj Grad har nydt godt af den billige Gas til Opvarmning og Belysning saavel som til Drivkraft.

Industrien er ubetydelig, fraregnet de Virksomheder, som forarbejder de ved Fiskeriet og Skovbruget fremkommende Raastoffer.

Der tales fra forskellig Side saa meget om de Pelsdyrfarme, der findes saavel paa Nova Scotia som i New Bruns-

Billeder fra Nova Scotia.
Øverst Landskab fra Annapolis dalen, nederst Roerne saas.

New Denmarks Beboere samlede foran Emigranthuset.
(Billedet er vist taget i Firserne.)
Pastor E. Nommesen, New Denmark.

wick; men naar man betragter de to Provinsers Erhvervs-
liv i store Træk, maa det dog siges, at Avlen af Sølvræve
og andre pelsbærende Dyr ikke spiller nogen videre Rolle.

New Brunswicks vigtigste Byer er: *St. John* med 58.000
Indbyggere. Den er beliggende ved det Sted, hvor *St. John*
Floden munder ud i *Fundy Bugten*. Dens udmærkede Havn
er aaben hele Aaret og anløbes af mangfoldige Nationers
Skibe. Et stort Antal Indvandrere gaar hvert Aar i Land i
St. John, som sammen med *Halifax* og *Quebec* er de tre
Atlantehavshavne, hvorigennem *Canada* modtager Indvan-
drerstrømmen fra *Europa*. Jeg havde Lejlighed til at bese
den store, moderne indrettede Emigrantbygning. Her findes
Lokaler for Lægeundersøgelse, som enhver Indvandrer jo
maa underkaste sig. Imedens denne foregaar, bliver Baga-
gen, som skal være mærket med Ejerens Navn, bragt i Land
og anbragt i de mægtige Bagagerum i alfabetisk Orden, saa
enhver hurtigt kan finde sit. Her foregaar *Toldeftersynet*,
som for Emigranternes Vedkommende gaar meget let. Ind-
vandrere til *Canada* kan toldfrit indføre følgende Artikler:
Beklædningsgenstande, Sengetøj, Møbler og alt andet til
Husholdningen henhørende, Værktøj, Musikinstrumenter,
Symaskiner til Brug i Hjemmet, Skrivemaskiner, Cykler,
Arbejdsvogne, Landbrugsredskaber og Husdyr; det er en
Forudsætning for de tre sidste Posters Vedkommende, at
de medføres ved Indvandrerens Ankomst og er bestemt for
hans eget Brug paa Farm, at de har tilhørt ham i mindst
seks Maaneder forud for hans Afrejse til *Canada*, og at de
forbliver i hans Besiddelse i mindst tolv Maaneder efter
hans Ankomst til Landet, med andre Ord, at det ikke er
Hensigten at drive Handel med de indførte Ting. Paa sam-
me Betingelser kan Indvandrereren ogsaa medføre Landbrugs-
maskiner, Vogne og Redskaber, der drives ved mekanisk
Drivkraft, naar Værdien ikke overstiger et Tusinde Dollars.

I Emigrantbygningen findes desuden Ventesale, Restauration, hvor Prisen paa et Maaltid Mad er 40 Cents, en Butik med Fødevarer, hvor man kan forsyne sig til Jernbanerejsen (Priserne fastsættes af Regeringen). I en særlig Afdeling har Røde Kors indrettet sig paa at modtage Kvinder og Børn. Her er Sygeplejersker, som er rede til at yde fornøden Assistance; her findes Senge, hvor Børnene kan faa et Hvil. Der serveres The for Mødrene og Børnene, altsammen gratis. Længs med den ene Væg i den store Hal er der en Række Kontorer, hvor Repræsentanter for forskellige Kirkesamfund og andre kristelige eller filantropiske Institutioner holder til og er rede til at yde Indvandrerne Hjælp og Vejledning. Over hvert Rum er anbragt et Skilt med den paagældende Institutions Navn. Jeg bemærkede bl. a. K. F. U. K., Church of England, United Church, romersk-katolsk Kirke, Presbyterianerne og Frelsens Hær. Desuden er der et Kontor, hvor Penge kan veksles, Kontorer for Provinserne New Brunswicks og Ontarios Regeringer, Kontorer for de store Jernbaneselskaber, Telegrafstation m. m.

Det traf sig saa heldigt, at der netop kom en Damper ind, som medførte Emigranter, den Dag, jeg besaa Bygningen, saa der blev Lejlighed til at se det hele i Funktion. Første Klasses Passagerer gaar først i Land, langsomt, roligt, rejsevante. Derefter kommer Emigranterne, lette at kende paa deres Paaklædning og Bagage, men især paa det spørgende Udtryk i deres Øjne. Jeg lægger Mærke til et ungt Ægtepar, Hustruen bærer et lille, spædt Barn i sine Arme. En ung Mand, der gaar omkring med Telegramblanketter, henvender sig til dem. Konen er aabenbart den mest kyndige i Engelsk, thi det er hende, som fører Samtalen, mens Manden spørgende ser til. De faar et Telegram sat sammen og afsendt, antagelig en Meddelelse til Slægtinge eller Bekendte et Sted i Canada, om at de nu er landet og kan ven-

tes til den og den Tid. For en Familie er det af overordentlig stor Betydning at have et bestemt Sted at rejse til. Det er ikke morsomt for en Mand at staa med Hustru og Børn i Emigrantbygningen i en af Havnebyerne og ikke vide, hvorhen han skal vende sig. For unge enligstillede Mænd stiller Sagen sig altid lidt anderledes, selv om Situationen ofte kan være vanskelig nok. Bedst stillet er de unge Kvinder, det ser man ogsaa her. Regeringsmyndighederne overvaager nøje, at de kommer til deres Bestemmelsessted uden at blive udsat for Ulemper af nogen Art. — Da det var i December Maaned, var Indvandrerflokken kun lille den Dag, men man fik et godt Indtryk af, hvorledes det hele Modtagelsesapparat virker.

Moncton er New Brunswicks næststørste By, med Forstæder har den omkring ved 25.000 Indbyggere. Den nyder i høj Grad Gavn af den foran omtalte billige Naturgas, som i Rør ledes ind til Byen. *Moncton* er den eneste By i Øst-canada, som har Naturgas. *Fredericton*, Hovedstaden i New Brunswick, har 8000 Indbyggere. Af andre Byer kan nævnes *Campbellton* med 5570 Indbyggere, *Chatham* med 4509 og *Edmundston* med 4035.

Af New Brunswicks Befolkning er ca. $\frac{2}{3}$ af engelsk og ca. $\frac{1}{3}$ af fransk Afstamning. Indvandringen har ikke været stor i de senere Aar. I de tolv Maaneder, som gik forud for den 31. Oktober 1926, ankom der 934 Emigranter til Provinsen, heraf var godt og vel et Hundrede Skandinaver.

I New Brunswick findes den ældste danske Koloni i Canada, *New Denmark*. Kolonien er beliggende i *Victoria County* (Amt) i den nordvestlige Del af Provinsen, ti eng. Mil fra Byen *Grand Falls*. Hertil ankom den 19. Juni 1872 syv Familier og en halv Snes unge Mænd, som en dansk Mand, der var udsendt af den engelske Regering, havde bevæget til at foretage den lange Rejse. Efter at Sørejsen

med dens Besværligheder (og de var ikke faa i de Dage), var lykkeligt overstaaet, blev Emigranterne med Jernbane befordret til Byen Woodstock og derfra videre med Baad op ad St. John Floden; de blev landsat tre eng. Mil fra Bestemmelsesstedet og maatte saa tilbagelægge Resten af Vejen til Fods, medens der var Vogn efter Bagagen. Endelig stod man ved Maalet, midt ude i den vilde Skov. Her havde Regeringen ladet opføre et Hus, hvori Emigranterne kunde bo, indtil de selv kunde faa bygget Boliger. Emigrant-huset, som det blev kaldt, var dog ikke engang færdigt, da de første ankom. I August Maaned samme Aar ankom der yderligere syv Familier fra Danmark.

Eggen omkring New Denmark er bakket og stenet Skovland. Nybyggerne skulde nu have Træerne fældet, Stubbene taget op og Stenene samlet af Jorden. Naar man i Dag staar oppe paa Bakken ved Koloniens danske Kirke og ser ud over de mange velbyggede danske Hjem, da har man vanskeligt ved at sætte sig ind i, hvad det har kostet af Møje og Savn, af Slid og Udholdenhed, førend Nybyggerne naaede saa vidt. De ti eng. Mil til Grand Falls, som de Unge i Dag hurtigt lægger bag sig i deres Bil, maatte de Gamle møjsommeligt gaa paa deres Ben igennem Skoven, hvor der hverken var Vej eller Sti. Proviant maatte hentes i Grand Falls og bæres hjem.

Landskabet er umaadeligt smukt, uden Tvivl det skønneste Sted i Canada, hvor vort Folk bor i større Antal, men for den, som skal fravryste Jorden nok til at leve af, dog barskt. Bakker og stejle Skrænter med Træer. Rundt paa Markerne og især langs med Skellene ser man Stendynger, hvad her dog har været af Sten, et vældigt Arbejde alene at faa dem samlet sammen og kørt bort. Endnu er ikke al Jorden ryddet. Her og der ses smaa Stykker med Stubbe, som venter paa det sidste Tag. Man ser ikke her som ude

i Vesten store firkantede flade Marker, her har man taget det Stykke for Stykke, som man bedst kunde. Det kan med Sandhed siges, at her er udført et Arbejde, som gør Danmark og Danskerne Ære.

Kun to af de allerførste Nybyggere lever endnu. Nu er det anden og tredie Generation, som arbejder videre. Underligt var det at gaa paa Kirkegaarden og se de mange Rækker af Grave med gode danske Navne paa Gravstenene. Hvad fandt de her i det fremmede Land, gav det nye Danmark dem Erstatning for det Danmark, de havde forladt? Maaske Kampen for Tilværelsen tog de fleste Tanker, men sikkert er det dog, at Kolonien bærer sit Navn Ny Danmark med Rette; thi i ingen af vore danske Kolonier i Canada har man bevaret det danske Sprog bedre end her, hvor tredie Generation taler det udmærket, naar man husker paa, at Skoleundervisningen foregaar helt og holdent paa Engelsk.

Højt oppe paa en Bakke ligger den hvidmalede danske Kirke. Salmelinien: »I Herrens Hus er godt at bo, paa Klippen er det bygget«, passer bogstaveligt her; thi man har ikke, hvad der ellers er amerikansk og canadisk Skik, nogen Undersal under Kirken af den Grund, at en saadan kun kunde have været indrettet ved at sprænge Grunden ud. Kirken, som er bygget af Træ, er ikke malet indvendig, men har faaet Lov at beholde Træets naturlige Farve. Det er canadisk Fyrretræ og ser overordentlig smukt ud. Naar man ser det, kommer man uvilkaarligt til at tænke paa Farvespillet i Granitstenene i Ribe Domkirke. En dansk Gudstjeneste i fremmed Land er altid en Oplevelse, og ikke mindst naar den, som her i New Denmark, er forbundet med Søndagsskole, hvor man hører danske Børn synge danske Salmer.

Kolonien Præst er for Tiden Pastor *Emil Nommesen*,

en yngre, virksom og meget tiltalende Mand, uddannet paa den forenede danske evg. luth. Kirkes Præsteskole i Blair, Nebraska. Menigheden er overordentlig glad for sin Præst, hvad denne fik et tydeligt Bevis paa, da Præsteboligen nedbrændte i Efteraaret 1927. I Løbet af kort Tid byggede Menigheden ved fælles Hjælp en ny og meget bedre Bolig til sin Præst. Da denne en Dag, medens Byggeriet stod paa, mødte et af Menighedsraadets Medlemmer og overfor dette udtalte sin Ængstelse for, at Huset vilde komme til at koste mere end beregnet, fik han det Svar: »Jeg har ikke hørt, at de har lukket Mønten endnu.« De senere Aaringer har bragt forholdsvis Velstand til en Del af Koloniens Beboere, og saa er man ikke smaalig.

Det har man heller ikke været over for den Indvandrerstrøm fra Danmark, som i de sidste Aar er tilflydt Kolonien. I 1927 ankom der ikke mindre end 188 danske Emigranter til New Denmark. De blev modtaget og hjulpet til Rette paa den smukkeste Maade, det kneb med at finde Arbejde til dem alle, men det lykkedes efterhaanden. Flere har købt Farm ved Hjælp fra Folk i Kolonien. Desværre har ikke alle de Nyankomne haft den fulde Forstaaelse af, at de kom fuldstændig paa egen Risiko og ikke havde noget som helst Krav paa Hjælp fra Koloniens Beboere, dette er kedeligt, da disse paa den Maade kunde blive trætte af at hjælpe.

Kolonien er nu vokset saa meget igennem den tiltagende Indvandring til den, at der maa holdes Gudstjeneste fire eller fem forakellige Steder, saa Præsten har meget at gøre, da Indvandringen paa mange andre Maader giver forøget Arbejde.

For Folk, som kommer med nogle faa Hundrede Dollars, vil det ikke være vanskeligt at komme i Gang, der er altid en eller anden Ejendom til Salg paa lempelige Vilkaar. Vanskeligheden er den, som Pastor Nommesen udtrykte

sig, at Folk ikke kommer, førend de har laant her og der og ikke er i Stand til at opdrive mere ad den Vej. Men selv uden videre Penge er det muligt at komme i Gang, dersom man er villig til at tage Kaarene, som de kan blive, og har Vilje og Evne til at arbejde og være nøjsom. I Blue Bell Distriktet, som grænser op til Kolonien, kan enhver Mand, som er fyldt 18 Aar, faa 100 *acres* Jord paa følgende Betingelser: Han maa ikke være Ejer af anden Jord i Provin-sen. Der betales for Jorden 1 Dollar pr. *acre*, som erlægges med en Fjerdedel straks og Resten i tre aarlige Indbetalinger. I det første Aar skal der ryddes og graves 3 *acres*. I det andet Aar skal disse 3 *acres* tilsaas, og der skal yderligere ryddes 2 *acres*. Førend Udløbet af det tredje Aar skal der opføres et beboeligt Hus 16 × 20 Fod stort. Naar den første Indbetaling er sket, maa der fældes 20.000 Fod Bræd-der paa Lodden til Bygningabrug frit og yderligere 20.000 Fod mod Erlæggelse af en Afgift. Der skal ryddes og til-saas ialt 10 *acres*, førend der gives Skøde paa Ejendommen.

I Tiden forinden Skødet udstedes skal han bebo Ejen-dommen og arbejde paa den undtagen i Maanederne Juli og August, Januar, Februar og Marts, og han skal tillige udføre Arbejde paa de offentlige Veje til en Værdi af 30 Dollars. Dette er Nybyggerkaar, som ingenlunde er lette at gaa ind til; men at det alligevel er lettere i Dag, end det var for 56 Aar siden for de første, som kom til New Den-mark, er indlysende.

Ligesom paa Nova Scotia er der i New Brunswick en Mængde Farme til Salg. De store Byers Tiltrækningskraft overfor Ungdommen og Tilstrømningen til Provinserne i Vesten er Hovedgrundene hertil. De til Salg værende Farme er i Størrelse fra 75 til 200 *acres* eller mere med fra 20 til 100 *acres* ryddet. Der er altid rigeligt Træ til Brændsel, og ofte er der ogsaa Træ til Gavntømmer. Jordens Beskaffen-

hed kan være forskellig, fed Lerjord, sandblandet Lerjord, let Sandjord. Bygningerne, som altid er af Træ, er i Almindelighed tilstrækkelig til det, der er Brug for; de trænger i nogle Tilfælde til Reparation, som dog kan udføres af Køberen selv. Den canadiske Farmer bor ikke saa fint som hans danske Kollega, her er et Omraade, hvor der straks maa slaas betydeligt af paa Fordringerne, naar man kommer til Canada. Priserne varierer naturligvis efter Jordens Kvalitet, Bygningernes Beskaffenhed, Farmens Beliggenhed o. s. v. Jeg saa bl. a. en Farm, som en dansk Familie havde købt i Sommeren 1927 for 2700 Dollars. Der var 275 acres, hvoraf 75 acres var ryddet. Jorden var sandblandet Lerjord og efter Ejerens Udsagn god. Et Par andre Farme, ogsaa købt af Danske i Sommeren 1927, havde kostet henholdsvis 1200 og 1300 Dollars, de var lidt mindre i Areal og med mindre ryddet end den førstnævnte, men naturligvis alligevel meget lettere at begynde paa end et Stykke Jord, hvorpaa der slet ikke er andet end Skov.

New Brunswicks Regering har nedsat en Kommission, hvorigennem Farme kan købes paa følgende Vilkaar: Regeringen køber Farmen af Ejeren og betaler den og videre-sælger saa Farmen til samme Pris mod en Udbetaling af 25 pCt., dersom Købesummen er under et Tusinde Dollars, ellers er Udbetalingen 35 pCt. Resten af Købesummen forrentes med 5 pCt. og afdrages i Løbet af 25 Aar. For Familier med smaa Midler er her en Mulighed for at faa eget Hjem paa lempelige Vilkaar.

Om baade Nova Scotia og New Brunswick gælder det, at Mulighederne for at blive rig i en Fart findes ikke her. En Del har ganske vist tjent Penge i de senere Aar, fordi Kartoffelpriserne har ligget højt, men dette kan hurtigt forandre sig, hvis Markedet svigter, saa det kan man ikke helt bygge paa. Men der er Mulighed for en nogenlunde sikker

Tilværelse, der er ikke nær den Spekulation i Landbruget som i Vesten. Og saa er der saa mange Ting, som bevirker, at en Dansker hurtigere finder sig hjemme i Østcanada end ude i Vesten. Blandt andet har det, at der i Østcanada er Skov og Vand, overordentlig meget at sige for den, som er vant til dette fra »det gamle Land«.

Udover de 8—900 Danske i og omkring ved New Denmark findes der endnu ikke ret mange Danske i New Brunswick, men der er dog enkelte hist og her. At der hurtigt kan opstaa en lille dansk Koloni, viser følgende: I Nærheden af Jernbanestationen *Apohaqui*, som ligger omtrent midtvejs imellem St. John og Moncton, købte en dansk Familie en Farm i Maj 1927; i August Maaned samme Aar ankom der yderligere to danske Familier, som købte Farme i Nærheden af den førstankomne, og i Foraaret 1928 har yderligere tre Familier slaet sig ned i Nærheden. Saadan vil der uden Tvivl opstaa flere danske Kolonier i New Brunswick, dersom Udvandringen bliver ved i det nuværende Tempo.

Skolevæsenet i New Brunswick svarer til Nova Scotias. I Landsbyskolen ved *Apohaqui*, som jeg besøgte, blev der undervist af en Lærerinde. Der var kun 13 Børn ialt — og deraf var de 8 danske.

Provinsregeringen bestaar af en Guvernør, et Ministerium paa ni Medlemmer og en lovgivende Forsamling bestaaende af 48 folkevalgte Medlemmer.

New Brunswick har ialt 1935 eng. Mil Jernbaner; 2075 eng. Mil grusbelagte og 8790 eng. Mil Jordveje. I 1925 var Antallet af indregistrerede Motorkøretøjer 19.022, eller et for hver 21,2 Personer. Af Telefoner var der 7,18 for hver 100 Personer.

PRINCE EDWARD ISLAND. Denne Ø, der er den mindste af de canadiske Provinser, er beliggende i den sydlige Del af St. Lawrencebugten, adskilt ved et Stræde fra Nova Scotia og New Brunswick. Øen er 2184 eng. Kvadratomil stor og har 87.000 Indbyggere. Dens Overflade er bølgeformigt Lavland med en enkelt Række Bakker, hvis Højde ikke naar over 500 Fod.

Klimaet er paa Grund af Havets Indflydelse tempereret. I Sommermaanederne, Juni, Juli og August, er Gennemsnitstemperaturen 17° Celcius, i Vintermaanederne, Decbr., Jan. og Febr. er den ÷ 7° Celcius. Den højeste maalte Varmegrad var 34° og den laveste ÷ 29°. Den aarlige Nedbør er gennemsnitlig 30 Tommer, det aarlige Antal Solskinstitimer er 1798.

Øen er et udpræget Landbrugsland. Hovedafgrøderne er Havre og Kartofler, for hvilket Jorden særligt egner sig; men forøvrigt drives der blandet Landbrug med Malkekvæg, Svin, Høns og Faar. Der eksporteres en betydelig Mængde Læggekartofler til De forenede Stater.

En Del af Øens Beboere er beskæftiget ved Fiskeri. Østers og Hummer udgør den største Del af Fangsten. Hovedparten af Hummerfangsten bliver pakket i Daaser til Eksport.

Noget forholdsvis nyt er Opdrætningen af Sølvræve, hvis Skind jo er meget efterspurgt til Pelsværk og meget kostbare. Der findes henved 900 Sølvrævefarme paa Øen med fra 1 til over 100 Par Ræve pr. Farm. Salget af Avlsdyr saavel som af Skind beløber sig til over 3 Mill. Doll. aarligt.

Befolkningen er hovedsagelig af engelsk og fransk Afstamning. Der finder næsten ingen Indvandring Sted, og Indbyggerantallet er dalende. I 1891 havde Øen 109.078 Indbyggere, medens den nu kun har 88.000. Der er mange

Farme billigt til Salg; men det kan dog næppe tilraades danske Emigranter at slaa sig ned der. Skulde danske Familier bosætte sig paa Øen, maatte der i hvert Fald først af kyndige Folk udtages et vist Antal Farme paa en bestemt Egn og disse Farme reserveres for danske Købere. Der bor kun ganske faa Danske paa Øen.

Den eneste lidt større By er Provinsens Hovedstad, *Charlottetown*, der har godt 12.000 Indbyggere.

QUEBEC, der er den største af Canadas ni Provinser, har et Landomraade paa 594.434 eng. Kvadratmil eller mere end Tyskland, Frankrig og Spanien tilsammen. Indbyggertallet er 2.520.000.

Mod Syd begrænses Quebec af New Brunswick, De forenede Stater og Provinsen Ontario, mod Vest af Ontario og Hudsonbugten. Mod Nord strækker den sig helt op til Hudsonstrædet, og mod Øst dannes Grænsen af Labrador og St. Lawrencebugten. Hele den Del af Provinsen, som ligger Nord for en Linie fra Saguenay Floden til Rupert House ved Hudsonbugten, er endnu ret ukendt og saa godt som ubeboet. Det beboede Omraade af Provinsen er hovedsagelig Lavlandet langs med St. Lawrencefloden samt det Stykke Land, der ligger imellem denne Flod og De forenede Staters Grænse. En Del af det sidstnævnte Omraade, de saakaldte *Eastern Townships of Quebec*, har noget af den frugtbareste og tættest befolkede Jord i Canada med 34 Indbyggere pr. eng. Kvadratmil.

Da Provinsen har saa stor en Udstrækning, er der stor Forskel paa Klimaet i dens forskellige Egne. I den ovenfor omtalte beboede Del er Sommeren varm, idet Temperaturen dog tager af, efterhaanden som man nærmer sig Havet.

Vinteren er kold, men tør, med stort Snefald. St. Lawrence-floden er tilfrosset de fem Maaneder af Aaret. Sommerens Gennemsnitstemperatur (taget for Maanederne Juni, Juli og August) er ved Byen Quebec 18° Celcius, ved Montreal 19° Celcius og ved Sherbrooke 18° Celcius, medens Vintrens Gennemsnitstemperatur (taget for Maanederne December, Januar og Februar) ved Byen Quebec er $\div 11^{\circ}$ Celcius, ved Montreal $\div 9^{\circ}$ Celcius og ved Sherbrooke $\div 10^{\circ}$ Celcius. Den højeste, maalte Varmegrad har været 36° Celcius ved Quebec og 34° ved Montreal og den laveste Kuldegrad henholdsvis $\div 37^{\circ}$ og $\div 33^{\circ}$. Den gennemsnitlige aarlige Nedbør er ved Quebec 41 Tommer og ved Montreal 42 Tommer. Det gennemsnitlige Antal Solskins-timer pr. Aar er ved Quebec 1819 og Montreal 1800.

De fem Sjettedele af Provinsen Quebecs Befolkning er Fransk-Canadiere, Efterkommere af de første franske Nybyggere. Det er et haardført, nøjsomt og arbejdsomt Folkefærd, der tillige er bekendt for dets store Børnerigdom. Man har bevaret det franske Sprog og i det hele taget fransk Skik og Sædvane. Skandinaver vil vanskeligt kunne konkurrere med disse Folk eller føle sig hjemme iblandt dem, hvorfor den af Fransk-Canadiere beboede Del af Provinsen ingen Interesse har for danske Emigranter. Den resterende Sjettedel af Provinsens Befolkning er hovedsagelig af engelsk Afstamning og findes for Størstedelen i Byen Montreal samt i de forannævnte Eastern Townships.

Dette Distrikt, hvori Byen *Sherbrooke* er Centret, er 6920 eng. Kvadratmil stort med en Befolkning paa omkring ved en kvart Million. De første Nybyggere kom ind i 1784 og bestod for Størstedelen af United Empire Loyalists, dygtige og foretagsomme Folk.¹⁾ Distriktets Kolonisering er

¹⁾ Folk der, da de engelske Kolonier i Nordamerika løsrev sig fra Moderlandet, forblev tro imod dette og bosatte sig i Canada.

saaledes af temmelig gammel Dato. Landbruget er ret udviklet; det er blandet Landbrug, der drives, de vigtigste Afgrøder er Havre, Boghvede, Byg, Hvede, Kartoffler og Hø. Farmenes Størrelse varierer fra 100 til 300 *acres* eller mere, imellem 150 og 200 *acres* er det almindelige. Der er mange Mejerier og Ostefabriker, og Produktionen af Smør og Ost er ret stor. Produktionen af Fedekvæg og Svin er stadigt stigende.

Farmerne paa disse Egne har en særlig Indtægt ved Fremstillingen af Sirup og Sukker af Ahorntræets Saft. Ahornbladet — the Maple Leaf — er jo Canadas Symbol, og Ahorntræet indtager mindst en lige saa betydningsfuld Plads i Canadierens Bevidsthed som Bøgen i Danskerens. Men Ahorntræet derovre har den særlige Egenskab, at det tidligt paa Foraaret — fra Midten af Marts til lidt ind i April — kan tappes for en Saft, hvoraf det saa yndede Sirup og Sukker fremstilles. Sirup'en er ganske lys og smager udmærket, Sukkeret anvendes i Konfekturfabrikationen. Paa en Gennemsnitsfarm er der fra 600 til 1000 Ahorntræer; det aarlige Udbytte er to til tre Pund af hvert Træ, efter som Sæsonen er. Gennemsnitsprisen var 19 Cents i 1927.

Der er ikke saa mange Farme til Salg i the Eastern Townships som f. Eks. i New Brunswick, men det sker alligevel ofte, at en Farm kan købes billigt. I Reglen skal der dog en Del Penge til (fra et Tusinde Dollars og opad) for at kunne købe her, saa det vil formodentlig ikke have Interesse for saa mange danske Indvandrere. Der er, saa vidt vides, endnu ingen selvstændige danske Farmere i Distriktet. Der er ret stor Efterspørgsel efter unge, danske Landmænd til Farmarbejde, og mange af disse vilde sikkert staa sig ved at prøve Forholdene her, førend de eventuelt drog videre mod Vest. Der er begyndt at komme unge,

danske Landmænd ind i Distriktet; i Sommeren 1927 var der omkring ved et halvt Hundrede, som fik Pladser her, og de var, efter hvad jeg kunde faa oplyst, ret godt tilfreds med Forholdene. Man har den Fordel her, at dersom man kan malke, er det ikke saa vanskeligt at faa Arbejde om Vinteren, hvilket er meget værd navnlig i det første Aar.

Sproget er udelukkende Engelsk, og det er naturligvis en stor Hjælp, dersom man har lidt Kendskab til dette i Forvejen. Jeg har flere Gange truffet Emigranter i Canada — saaledes f. Eks. to Finner i Sherbrooke — som ikke var i Stand til at tale eller forstaa et Ord andet end deres Modersmaal, dette er meget besværligt baade for dem selv og for de Mennesker, der skal have med dem at gøre. Undertiden giver det Anledning til Misforstaaelser med Hensyn til Pladsen, og endnu oftere gaar en Mand Glip af en Chance, fordi han ikke kan gøre sig forstaaelig eller forstaa, hvad der bliver sagt.

Fiskeriet i Provinsen Quebec beskæftiger omkring ved 12.000 Mennesker. Den vigtigste Del af Fangsten er Torsk, Hummer, Sild, Laks og Makrel.

Skovbruget giver Beskæftigelse til et stort Antal Arbejdere; Fransk-Canadiere eger sig især godt til dette Arbejde. Hovedparten af det huggede Træ anvendes til Papirfabrikation.

Minedriften, som giver Arbejde til henved 9000 Mennesker, er endnu ikke saa stærkt udviklet, som den kan ventes at blive efter de Reserver af Mineralier, der findes i Provinsen. Aabest udgør for Tiden den værdifuldeste Del af Produktionen. Verdens rigeste Aabestlejer findes omkring ved Thetford i the Eastern Townships, hvorfra 85 pCt. af hele Verdensproduktionen leveres.

Industrien er betydelig. Den omfatter især Papirmasse og Papir, Uld- og Bomuldsvarer, Cigarer og Cigaretter,

Jernbanemateriel, Mel og Mølleriprodukter samt Skotøj og Lædervarer og beskæftiger over 150.000 Mennesker.

De vigtigste Byer er: *Quebec* med 120.000 Indbyggere. Den ligger ved St. Lawrencefloden og har en udmærket Havn, hvori de største Skibe kan gaa ind. Det er den Havn i Canada, hvor langt de fleste Indvandrere gaar i Land, i 1926 landede over 40.000 Emigranter her. Byens Befolkning er hovedsagelig fransk. I Quebec har Provinsregeringen Sæde.

Montreal er Canadas største By, den har med Forstæder noget over en Million Indbyggere. Den ligger ogsaa ved St. Lawrencefloden, og endakønt den ligger Tusind eng. Mil fra Havet, kan store Skibe gaa ind i dens Havn. Montreal er Canadas vigtigste Handelaby, den har Hovedsædet for de største Banker og en betydelig Industri. Det danske Generalkonsulat for Canada findes i Montreal. Man ved ikke nøjagtigt, hvor mange Danake der findes i Byen, Antallet opgives forskelligt og er antagelig noget over et Tusinde. Der er i de sidste Aar indvandret mange unge danske Piger til Montreal, hvor der er Efterspørgsel efter unge Kvinder til husligt Arbejde. Denne Indvandring har især taget Fart, siden der er blevet ansat en dansk Præst i Byen.

Den første danske Menighed i Montreal blev stiftet i 1912 af Missionær Th. Sweet, som imidlertid rejste bort i 1917. I et Aars Tid derefter holdt man Arbejdet i Gang ved Læsegudstjenester, men maatte til sidst opgive det. I Efteraaret 1926 blev der endelig fast ansat en dansk Præst i Montreal, efter at der i et Aars Tid havde været arbejdet af en Mand, som samtidig betjente Toronto og London, Ont., med Bopæl i Toronto. Pastor *John M. Jensen* — en meget energisk, yngre Mand — har i den korte Tid, han har været i Montreal, faaet Arbejdet godt i Gang. Der er god Tilslutning til den ugentlige Gudstjeneste Søndag Ef-

termiddag (den afholdes i en tysk, luthersk Kirke), og der samles en stor Flok Unge til det ugentlige Ungdomsmøde Tirsdag Aften. I Vinteren 1928 har det gennemsnitlige Antal Deltagere i Ungdomsmøderne været henved 100. Og endelig er det i Foraaret 1928 lykkedes Pastor Jensen at faa aabnet et dansk, kristeligt Ungdomshjem, hvilket betyder overordentlig meget saa vel for de i Byen boende unge Danske som for de danske Emigranter, der paa deres Vej igennem Montreal gør et Ophold i Byen. Pastor Jensen gør i det hele taget et meget stort Arbejde med at hjælpe danske Emigranter tilrette, og hertil hører, som allerede nævnt, det at skaffe unge Piger Plads. I Foraars- og Efteraarsmaanederne kan der skaffes Plads til et næsten ubegrænset Antal.

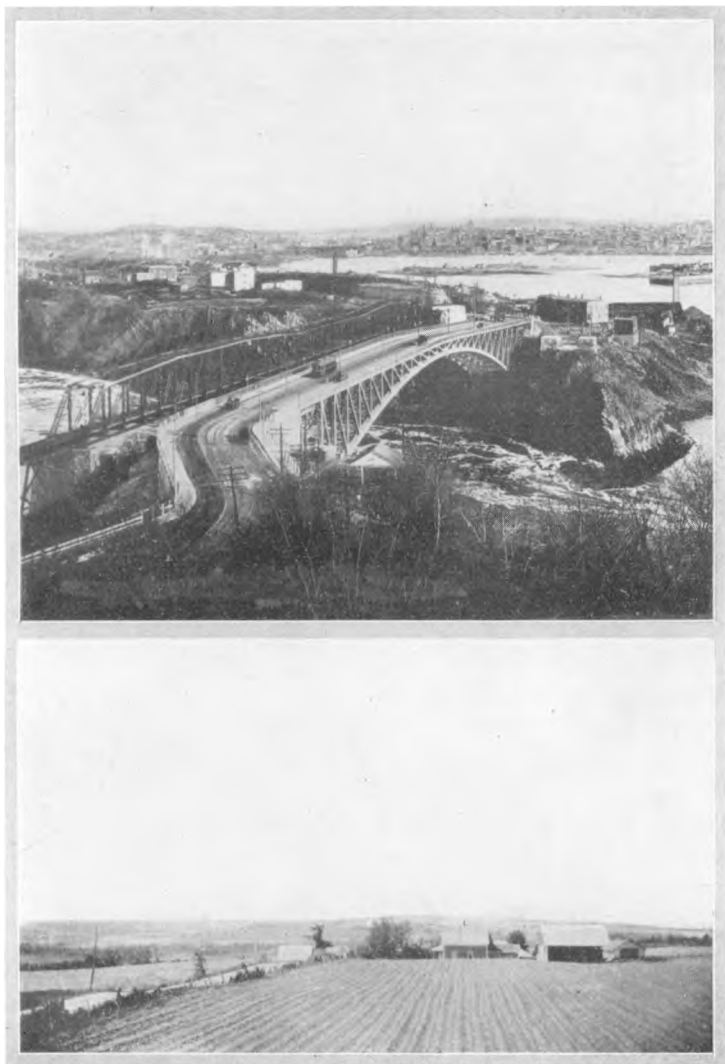
For danske unge Mænd er der ikke meget at gøre i Montreal. Der kan være enkelte Haandværksfag, hvor der til Tider er godt Arbejde; for Handels- og Kontorfolk er der slet ingen Chancer for at faa Arbejde ved Faget.

Sherbrooke, som ligger Hundrede eng. Mil Øst for Montreal, har henved 25.000 Indbyggere. Det er den vigtigste By i the Eastern Townships, den har ikke saa faa industrielle Virksomheder. Af andre Byer kan nævnes *Three Rivers*, *Verdun* og *Hull*, alle paa omtrent samme Størrelse som *Sherbrooke*.

*   *

.

ONTARIO er den næststørste af de canadiske Provinser med et Omraade paa 407.262 eng. Kvadratmil, lige saa meget som Frankrig og Spanien tilsammen. Det er den folkerigeste Provins i Canada, dens Indbyggere tæller 3.103.000. Grænserne dannes mod Øst af Provinsen Quebec, mod Syd af de store Søer og De forenede Stater (Staten

St. John, New Brunswick.
Parti fra New Denmark, i Forgrunden en tilplantet Kartoffelmark.

Tre danske Kirker.

**Foroven Kirken i „Dannevirke“ Kolonien, Sask. Forne den tilvenstre Kirken i
New Denmark, N. B., tilhøjre Ansgar Kirken i Winnipeg.**

Minnesota), mod Vest af Provinsen Manitoba og mod Nord af Hudsonbugten. Geografisk kan Provinsen deles i Gammel Ontario, beliggende langs med St. Lawrencefloden og Sørne Ontario og Erie, og Nord-Ontario, som omfatter hele den udstrakte, nordlige Del af Provinsen.

Gammel-Ontario, der ligger imellem den 42. og 46. Breddegrad — altsaa paa samme Højde som den Del af Italien, der ligger imellem Rom og Venedig — har varme Somre, men knap saa kolde Vintre som det sydlige Quebec. Gennemsnitstemperaturen for Maanederne Juni, Juli og August er 19° Celcius ved Ottawa og det samme ved Toronto. Gennemsnitstemperaturen for December, Januar og Februar er $\div 10^{\circ}$ Celcius ved Ottawa og $\div 5^{\circ}$ ved Toronto. Den højeste, maalte Varmegrad ved Toronto er 40° Celcius og den laveste Kuldegrad $\div 30^{\circ}$. Den gennemsnitlige aarlige Nedbør er 33 Tommer ved Ottawa og 31 Tommer ved Toronto. Det gennemsnitlige Antal Solskinstitimer pr. Aar er 1879 ved Ottawa og 2046 ved Toronto.

Landbruget er, næst efter Industrien, Ontarios vigtigste Erhverv. Gammel-Ontario har et ret udviklet, blandet Landbrug. De vigtigste Afgrøder er Hø, Havre, Hvede, Blandsæd, Lucerne, Kartoffler, Majs og Byg. Udbyttet ligger dog betydeligt under, hvad der høstes i Danmark. Gennemsnitsudbyttet for Aarene 1922—24 var pr. acre: Havre 577 kg, Byg 690 kg, Hvede 674 kg, Kartoffler 3456 kg. Produktionen af Smør og Ost er betydelig, det samme gælder om Flæsk og Æg. Faareholdet er ret stort, der findes hved en Million Faar og Lam i Provinsen.

Frugtavlen spiller en stor Rolle i Egnen syd for Toronto og især i det saakaldte Niagara Frugtbælte — Landtangen imellem Ontariosøen og Eriesøen. Her dyrkes Mængder af Fersken og Vindruer i fri Luft, saa vel som Kirsebær, Æbler, Pærer, Blommer og Bærfrugt.

Industrien, der, som allerede antydet, er det vigtigste Erhverv i Provinsen, har sine Centrere i Gammel-Ontario i Byerne Toronto, Hamilton, London, Kitchener, Brantford m. fl. Den omfatter især Møllerier, Automobilfabriker, Slagterier og Kødpackerier, Elektriske Artikler, Skotøj, Jernstøberier, Trikotage, Landbrugsmaskiner, Møbler, Biscuit og Konfekturer, Garverier m. m. Over en kvart Million Mennesker er beskæftiget ved Industri i hele Provinsen.

Ontario er den Provins i Canada, hvortil de fleste engelske Indvandrere har søgt, og derfor den Provins, hvor engelsk Indflydelse mærkes mest. *Toronto*, der er Provinsens Hovedstad, og som med Forstæder har over 600.000 Indbyggere, er Canadas kulturelle Centrum. Dens Universitet har et større Antal Studenter end noget andet Universitet i det britiske Rige. Det er tillige en livlig Forretnings- og Industriby. Her holdes hvert Aar fra sidst i August til i Begyndelsen af September Verdens største, aarlige Udstilling, besøgt af over 1½ Million Gæster. Jeg havde Lejlighed til at besøge denne Udstilling flere Gange; man fik her et udmærket Indblik i, hvor langt Canada allerede er naaet paa mange Omraader.

Der er et ret stort Antal Danske i Toronto; noget nøjagtigt Tal paa dem har man ikke, men det menes, at der i hvert Fald er over et Tusinde. Der har flere Gange været gjort Tilløb til et kirkeligt Arbejde iblandt de Danske i Toronto, men det har hele Tiden skortet paa Arbejdskraft. Først i de sidste to-tre Aar er det lykkedes at faa fast Form over det med regelmæssige Gudstjenester og Ungdomsmøder hver 14. Dag. Fra Begyndelsen af September 1928 er der ansat en dansk Præst, Pastor *C. C. Kloth*, i Toronto, hvilket vil betyde overordentlig meget ikke mindst for de danske Emigranter.

London, som ligger Sydøst for Toronto, er paa Størrelse

med Aarhus. Det er en fremadstræbende Forretnings- og Industriby. Her har der siden 1893 været en Del Danske, hovedsagelig Folk, der arbejder paa de store Slagterier. I de senere Aar er der begyndt at komme en Del danske Emigranter ind. I 1927 kom der henved 200 unge Mænd, som fik Arbejde paa Farmene i Omegnen. Jeg talte med flere, som var ret godt tilfreds med Forholdene. For Folk, der kan malke, er det ikke vanskeligt at faa Arbejde ogsaa om Vinteren. Enkelte Farme kan faas i Forpagtning, mange er til Salg, men der kræves en Del Kapital for at kunne overtage en Farm her. En Farm paa 100 acres med Bygninger, men uden Besætning, koster fra 10.000 Dollars og opad. Ligesom i Toronto er der et dansk kirkeligt Arbejde i Gang i London. Præsten, der er ansat i Toronto, skal ogsaa betjene London.

Af andre Byer kan nævnes *Hamilton*, beliggende ved den vestlige Ende af Ontariosøen; det er en udpræget Industriby, den har 125.000 Indbyggere. *Ottawa*, beliggende ved Ottawafloeden, som her danner Grænsen imellem Quebec og Ontario, er Canadas Hovedstad, den har 125.000 Indbyggere. Her bor Generalguvernøren, og her har Forbundsregeringen og Centraladministrationen Sæde.

Naar man med Toget kører igennem Nord-Ontarios umaadelige Strækninger og fra Kupévinduet betragter Landakabet, ser dette for det meste øde og trøsteløst ud. Men Landet har dog to store Erhvervs-kilder, nemlig Mine-drift og Skovbrug. Ontarios Minedrift er lige saa stor som de øvrige canadiske Provinsers tilsammen. 90 pCt. af Verdensproduktionen af Nikkel kommer fra Sudbury. Guld, Sølv og Kobber udgør næst efter Nikkel den værdifuldeste Del af Produktionen. Canada er Verdens trediestørste guldproducerende Land, af dens samlede Produktion frembringes de 85 pCt. i Ontario. Men der er ikke mere den Ro-

mantik over »Guldgravningen«, som der var i gamle Dage. Den foregaar nu som Storindustri med vældige Fabriksbygninger og Maskinanlæg, hvori der er bundet store Kapitaler.

Man regner med, at 75.000 eng. Kvadratmil Skov i Ontario kan udnyttes forretningsmæssigt, og Hugsten er meget betydelig. Hovedparten af Træet anvendes til Papirfabrikation. En af Verdens største Papirmassefabriker findes ved Byen Sault Ste. Marie. Ved Port Arthur findes der to store Papirfabriker; paa den ene, som jeg havde Lejlighed til at se, arbejdede der flere Danske.

I den østlige Del af Nord-Ontario omkring ved Sørerne Timiskaming og Abitibi samt i en Strækning Nord og Vest op imod den 50. Breddegrad ligger der et stort Omraade, som man mener egner sig for Opdyrkning, det saakaldte Lerbælte. (Et lignende Omraade findes forøvrigt ogsaa i Quebec omkring St. John Søen imellem den 48. og 49. Breddegrad). I disse Egne kan der faas Jord for 50 Cents pr. *acre*, altsaa næsten gratis. Der reklameres meget for at faa Nybyggere ind her, men jeg kan ikke se, hvorfor danske Emigranter skulde slaa sig ned her. Det er Skovland, der skal ryddes, men vil Danske gaa i Gang med dette, forekommer det mig, at Blue Bell Distriktet i New Brunswick vil være meget at foretrække. Klimaet er koldere her end i New Brunswick. Ved Haileybury er Gennemsnitstemperaturen for de tre Sommermaaneder 17° Celcius, medens Gennemsnittet for de tre Vintermaaneder er $\div 13^{\circ}$ Celcius. Den højeste maalte Varmegrad er 40° og den laveste Kuldegrad $\div 44^{\circ}$.

Der er forøvrigt opstaaet en dansk Koloni i Nord-Ontario i de senere Aar. Den er beliggende 36 eng. Mil øst for Port Arthur paa en Halvø, der skyder sig ud i Øvresø (Lake Superior), Stedet kaldes Pass Lake. Da jeg besøgte Kolonien i September 1927, var der henved 60 Nybyggere, som havde

taget Land her. Lodderne er paa 160 acres, og der betales 50 Cents pr. acre. Betalingen erlægges med en Fjerdedel straks og Resten i tre aarlige Afdrag. Det er Skovland. Man begynder med at bygge sig et Hus af Træstammer, som man fælder paa Stedet, og skal derefter i Gang med at fælde Træer og rydde Grunden. Træet kan sælges til Papirfabrikerne i Port Arthur. Der var delte Meninger om, hvorvidt Kolonien vil have en Fremtid for sig eller ej; det er naturligvis for tidligt endnu at have en Mening om dette. Man maa først se, hvad der kan faas ud af Jorden. Jeg havde Løjlighed til at tale med en Del af Koloniens Beboere, de var alle ved godt Mod, og det er en meget væsentlig Ting, naar man skal gaa i Gang med de Opgaver, en Nybygger er stillet overfor. Der er Jernbanestation i Udkanten af Kolonien, saa man tre Gange om Ugen har Togforbindelse med Port Arthur. Kolonien har i Sommeren 1928 faaet sin egen Præst, idet Missionskandidat *Kr. Ludvigsen*, som i Efteraaret 1927 kom dertil for at tage et Arbejde op, er blevet ordineret. Efter gammel Nybyggeriskik har Præsten selv Jord, som han dyrker for derved at tjene til en Del af sit og sin Families Ophold.

MANITOBA, den østligste af de tre Prærieprovinser, har et Landomraade paa 251.832 eng. Kvadratmil (eller lige saa meget som Danmark, Holland, Belgien og Frankrig tilsammen) med 656.400 Indbyggere. Mod Øst dannes dens Grænser af Ontario og Hudsonbugten, mod Vest af Provinserne Saskatchewan. Mod Syd grænser Manitoba ligesom de to andre Prærieprovinser, Saskatchewan og Alberta, ind til De forenede Stater. Grænsen gaar for alle tre Provinders Vedkommende langs med den 49. Breddegrad, d. v. s. paa

samme Højde som Paris. Nordgrænsen gaar langs med den 60. Breddegrad.

Hele den Del af Provinsen, som ligger øst og nord for Winnipegsøen, har kun ringe eller slet ingen Interesse som Landbrugsland. Den sydlige Del af Provinsen er fladt Land, der for det meste er uden videre Trævækst.

I den sydlige og mere beboede Del af Provinsen er Klimaet ret gunstigt for Landbrug. Sommeren er varm med meget Solskin, Vinteren er kold, mest med klart og tørt Vejr. Snefaldet paa Prærien er gennemsnitlig een Fod, og Sneen bliver liggende hele Vinteren. Sommerens Gennemsnitstemperatur (for Maanederne Juni, Juli og August) er ved Winnipeg 18° Celcius, Gennemsnitstemperaturen for December, Januar og Februar er $\div 17^{\circ}$ Celcius. Den varmeste Dag i Winnipeg, hvorom man har autentisk Beretning, var den 23. Juni 1900, hvor Temperaturen naaede op paa 38° Celcius; den koldeste Dag var den 24. December 1870, hvor en Kuldegrad paa $\div 50^{\circ}$ Celcius blev registreret. Fem Gange i de sidste 21 Aar har Temperaturen været under $\div 40^{\circ}$. Gennemsnitsnedbøren er 20 Tommer. Det gennemsnitlige Antal Solskinstimer pr. Aar er 2154.

Landbruget har været det vigtigste Erhverv i Provinsen, siden Nybyggerne begyndte at strømme ind efter Aabningen af Canadian Pacific Jernbanen i 1885. Kun 60 pCt. af den for Landbrug egnede Jord er endnu taget under Kultur. Antallet af Farme var efter den sidst foretagne Tælling 53.252. Af disse Farme havde 22.696 mellem 101 og 200 *acres* Jord, medens 22.052 havde 300 *acres* eller derover. Jorden er inddelt i Kvadrater, der er en engelsk Mil paa hvert Led. En saadan Kvadrat indeholder 640 *acres* og kaldes en *section*; denne er igen delt i fire *quarters* paa hver 160 *acres*. En *quarter-section* var Størrelsen paa det Stykke Jord, de første Nybyggere fik overladt frit som *homestead*.

Nu er der saa godt som ingen *homestead* Land tilbage i Provinsen, den Jord, der nu kan faaas, maa købes.

Selv om blandet Landbrug mere og mere vinder Fremgang, er dog Kornavlens stadig Farmernes største Indtægtskilde. Hvede, Havre og Byg er de vigtigste Afgrøder, og blandt disse indtager Hveden Førstepladsen; det er næsten udelukkende Foraars-hvede, der dyrkes. Det gennemsnitlige Høstudbytte for de forannævnte tre Kornsorter var for Aarene 1915—24 saaledes:

Hvede	418 kg pr. <i>acre</i>
Havre	497 > > >
Byg	522 > > >

De tilsvarende Tal for Danmarks Vedkommende var som tidligere nævnt for Aarene 1919—23: Hvede 1190 kg, Havre 725 kg, Byg 950 kg pr. *acre*, men Farmeren i Manitoba giver ikke sine udstrakte Marker den samme Behandling, som en dansk Landmand giver sine, og han høster Afgrøde efter Afgrøde uden at tilføre Jorden Gødning. Dette kan han vel ikke vedblive med altid, men for en lang Aarrække er det i hvert Fald muligt. De foran nævnte Afgrøder er Gennemsnittet for hele Provinsen for en tiars Periode; der er hvert Aar Farmere, som høster langt over dette Gennemsnit, og at Udbyttet kan bringes meget højere op, har man f. Eks. set paa en Forsøgsfarm ved Brandon, hvor der i 1922 blev høstet saa meget som 1594 kg Hvede pr. *acre*. Udbyttet kan variere meget fra Aar til Aar. I 1921 var Gennemsnitsudbyttet af Hvedehøsten for hele Provinsen 313 kg pr. *acre*, medens det i 1922 var 523 kg.

Arbejdet paa en Farm med Kornavl er koncentreret om to meget travle Sæsoner, Saaningen om Foraaret og Høst og Tærkning om Efteraaret. Saa snart Sneen og Frosten er borte, og Jorden er tilstrækkelig tør til at arbejde i, faar

Farmeren og hans Medhjælperer travlt med Foraarsarbejdet og er i Marken fra tidlig Morgen til Solnedgang. Man kører ikke med to Heste men med fire, fem, seks eller maaske flere, eller man bruger Tractor med mange flere Hestekræfter. Redakaberne, der anvendes i Marken, har naturligvis en til Trækraften svarende Størrelse. De flade Marker mulliggør, og de udstrakte Arealer nødvendiggør mere store-stilede Arbejdsmetoder end de, man er vant til i Danmark.

Tidspunktet for Foraarsarbejdets Begyndelse kan være noget forskelligt fra Aar til Aar og varierer desuden imellem de forskellige Egne af Provinsen. I det følgende angives Datoer for Sæd og Høst over et Tidsrum af 9 Aar.

Aar	Dato, da Saaning af Hvede var i Gang over hele Manitoba	Dato, da Hvedehøsten var almindelig i Manitoba	Dato, da Jorden var frosset, saa Plejning maatte standse
1918....	8. April	18. August	15. Novbr.
1919....	25. April	1. August	12. Oktbr.
1920....	3. Maj	10. August	5. Novbr.
1921....	28. April	1. August	5. Novbr.
1922....	22. April	5. August	12. Novbr.
1923....	5. Maj	1. August	20. Novbr.
1924....	5. Maj	23. August	5. Novbr.
1925....	15. April	10. August	27. Oktbr.
1926....	14. April	9. August	28. Oktbr.

Naar Hveden er i Jorden, har Farmeren ikke mere at gøre med den før Høst; men der er mange Faktorer, som kan faa Indflydelse paa, om Høsten skal blive god eller daarlig, eller om der overhovedet skal blive noget at høste. Larver kan fortære de grønne Spirer, Mangel paa Regn kan hæmme eller helt standse Hvedens Vækst. Senere, naar Sæden staar kraftigt og lovende, kan en Haglbyge hæрге en Mark saaledes, at der i Løbet af en halv Time er baade høstet og tærsket. Senere kan Nattefrossten komme og med

sin klamme Haand kvæle alle Farmerens Forhaabninger om »a bumper crop« (en »stor« Høst), eller Sæden kan blive angrebet af Rust, for ikke at tale om de Vanskeligheder, Vejrforholdene kan foraarsage under Høst og Tærskning. Nægtes kan det ikke, at Hvedeavl kan give gode Penge; men den er meget af en Spekulation, og den Mand, der kun giver sig af med den, sætter alt paa eet Brædt, slaar det fejl, faar han ingen Indtægt det Aar. Af de nævnte Ulykker kan der tegnes Assurance imod Haglskade; Præmien er fra 7 til 10 pCt.

Naar Høsten begynder, er der Brug for ekstra Arbejds-kraft, og mange Mænd strømmer da ud til Prærieprovin-serne for at faa Del i den gode Fortjeneste, som Høst- og Tærskearbejdet giver, saa længe det varer. Jernbaneselska-berne sætter hvert Aar særlige Tog i Gang for at bringe Høstarbejdere fra de østlige Provinser til Winnipeg, hvor-fra Fordelingen til de forskellige Distrikter i Vesten sker.

Det høstede Korn sættes i Hobe, og hvis Vejret er gun-stigt, er det efter faa Dages Forløb færdigt til at tærske. I Almindelighed foregaar Tærskningen i Marken. Tærskvær-ke anbringes paa et passende Sted, og et vist Antal Mænd, varierende efter Tærskværkets Størrelse, har saa travlt med at køre Negene til Maskinen. Hver Mand har sin Vogn og sit Spand Heste; Negene forkes lige fra Vognen i Tærsk-maskinen. Tærskværket kan variere i Størrelse fra en lille Maskine trukket af en Tractor til et stort Damptærskværk, hvorunder der fyres med Straa eller Kul. Udviklingen gaar i Retning af Anskaffelse af flere, mindre Tærskværker, da den enkelte Farmer paa den Maade ikke kommer til at vente saa længe efter at faa sin Avl tærsket, hvilket især har Betydning, naar Høsten indtræffer sent, eller hvis Vejr-forholdene er vanskelige. Det sker hvert Aar, at der er Farmere, som ikke naar at faa tærsket, inden Sneen kom-

mer. Kornet maa da staa paa Marken til næste Foraar; men naturligvis lider Farmeren et Tab derved.

Naar Negene indenfor en vis Omkreds er blevet kørt til Maskinen og behandlet af denne, flyttes Tærskværket til en anden Plads i Marken efterladende sig en stor Straastak, der i de udprægede Hvededistrikter siden bliver brændt, da man ingen Anvendelse har for Straaet. Flere Steder anvendes en Maskine, der baade høster og tærsker paa een Gang, en saakaldt *combine*; denne Maskine, som er meget almindelig i nogle af U. S. A.s Hvededistrikter, er nu ogsaa ved at vinde Indpas i Canada.

Den tærskede Hvede opbevares i smaa firkantede Træhuse, der er anbragt omkring paa Marken til dette Formaal, indtil den kan blive kørt til Jernbanestationen eller et Sted ved Jernbanelinien, hvor man er indrettet paa at modtage den. Ved alle Jernbanestationer i Vestcanada ser man de høje taarnlignende Træbygninger, de saakaldte *elevatorer*, hvor den overvejende Del af Hveden bliver leveret. Tidligere kørte man først Hveden bort, efter at Tærskningen var tilendebragt; men i det sidste Par Aar er mange af de Farmere, der kan magte det, begyndt at anskaffe sig Lastbiler, saa de kan levere Hveden lige fra Tærskværket.

Hveden sælges efter Kvalitet, »Grader«, der fastsættes af Regeringseembedsmænd. Den bedste Manitoba Hvede regnes i Handelen for at være en af Verdens fineste Kvaliteter. Tidligere blev Hveden solgt til private Kornfirmaer; men efter at man for nogle faa Aar siden har faaet oprettet Andelsselskaber med det Formaal at sælge Hveden gennem disse, gaar mere og mere Hvede den Vej til stor Fordel for Producenterne; »*the Wheat Pool*«, som disse Andelsselskaber kaldes paa Engelsk, er en Faktor, der i høj Grad maa regnes med i Handelen med Hvede.

Indenfor det blandede Landbrug er Produktionen af

Mælk og Smør det vigtigste næst efter Kornavlén. I 1925 var der 63 Mejerier i Provinsen. Produktionen af Svin kunde forøges betydeligt, det samme gælder om Produktionen af Æg. Mulighederne for Faareavl er endnu kun udnyttet i ringe Grad.

Industri og Haandværk giver Arbejde til omkring ved 15.000 Mennesker i Manitoba. Møller, Slagterier, Automobilværksteder samt Bygningsfagene beskæftiger det største Antal Arbejdere.

Winnipeg er Manitobas Hovedstad; den er tillige den største By i Prærieprovinserne og i Kraft af sin Beliggenhed af stor Betydning for Udviklingen i Vesten. Byen er vokset op med »amerikansk« Hurtighed, i 1870 laa der, hvor *Winnipeg* nu ligger, en af Hudsonbugt Kompagniets Handelsstationer med en Befolkning paa 215 Mennesker; i Dag har *Winnipeg* med Forstæder henved 300.000 Indbyggere.

Hele Indvandrerstrømmen til Prærieprovinserne gaar igennem *Winnipeg*. I Aarene 1901—26 ankom der ialt 1.648.282 Emigranter til de tre Prærieprovinser. Indvandringen var især stor i Aarene før Verdenskrigen og kulminerede i 1913 med et Antal af 137.033 Emigranter. I 1926 var Indvandringen til de tre Provinser 45.435, hvoraf 19.079 til Manitoba.

Det er et ikke ringe Arbejde at faa denne store Strøm af Indvandrere fordelt og anbragt, og flere Faktorer er medvirkende herved. Forbundsregeringen har sine Kontorer, hvorfra der ydes Emigranterne Hjælp og Vejledning saa vel ved at finde Arbejde som ved Køb af Jord eller Farm; den har desuden indrettet 3 Bygninger, hvor Emigranterne kan faa gratis Logi i indtil syv Døgn. De store Jernbaneselskaber har ligeledes deres Organisationer, hvor-

igennem Indvandrerne kan faa anvist Arbejde eller faa Oplysninger om, hvor der er Jord eller Farme til Salg.

Flere kirkelige og filantropiske Institutioner indenfor de forskellige Nationaliteter tager sig ogsaa af Emigranterne. Dette gælder ogsaa for de Danskes Vedkommende. I 1919 sendte den forenede danske evg. luth. Kirke i U. S. A. en dansk Præst til Winnipeg, dels for at tage et Arbejde op blandt de derboende Danske, dels og især for at tage sig af de danske Emigranter. Om hans Arbejde skal her fortælles lidt.

Der er i Dag sikkert ikke nogen Adresse i Canada, der er saa kendt i danske Hjem som 123, Luxton Ave., Winnipeg. Her bor Pastor *Niels Damskov*, den danske Emigrantpræst.

I de ni Aar, Pastor Damskov har været i Winnipeg, har han modtaget Tusinder af danske Indvandrere til Canada, idet alle de, der gaar til Midt- og Vestcanada, som før nævnt gør et kortere eller længere Ophold i Winnipeg. Derved bliver denne By en Slags Mødested for Indvandrerne. Derfra faar de Arbejde, og dertil søger de igen, naar de ønsker at komme i en ny Plads. Mange af Danskerne (det samme gælder maaske ogsaa om nogle af de andre Nationer), har Tilbøjelighed til at rejse en Del omkring de første Aar, de er i Landet.

At dette ikke er klogt, er en Sag for sig; men det medfører, at de vanskeligt kan opgive en Adresse, hvortil Familien hjemme i Danmark kan skrive til dem. Mangfoldige af dem lader derfor deres Breve sende til Pastor Damskov, hvor Brevene saa bliver omadresseret og videresendt, saafremt Pastor Damskov da kender Modtagerens Adresse i Canada.

Det er en ikke ringe Virksomhed, der paa denne Maade har udviklet sig, hvilket man vil forstaa, naar man hører,

at det er fra 7—10.000 Breve og Postforsendelser, som hvert Aar bliver sendt til Pastor Damskov til Omadressering.

For at holde rede paa alle disse Adresser er det nødvendigt at føre et Kartothek over dem, og Pastor Damskov har for Tiden et saadant med omkring ved 1000 Adresser paa Danske i Canada, hvis Post bliver sendt til ham. Nogle af disse Adressater har i fem til seks Aar faaet deres Post sendt ad denne Vej.

Enkelte af Emigranterne fører en ret omfattende Korrespondance, een Mand havde f. Eks. modtaget 42 Breve foruden Tryksager og Blade i Tiden fra 11. April til 22. September 1927, fortalte Pastor Damskov. En anden havde i Løbet af tre Aar faaet 175 Breve omadresseret, foruden hvad han havde afhentet. Dette kan ses paa Vedkommendes Kartothek kort, hvorpaa det bliver noteret, hver Gang et Brev bliver omadresseret til ham. Det er nødvendigt at opnotere dette for at kunne give Adressaten Besked, hvis han skulde spørge efter Breve.

Undertiden kommer der Breve fra Forældre i Danmark, som meget fornærmet spørger om, hvorledes det kan være, at deres Søn ikke har faaet de Breve, de har afsendt til ham igennem saa og saa langt et Tidsrum. Det skyldes simpelthen, at Sønnen ikke har meddelt sin Adresse til Pastor Damskov, som af den Grund har været nødsaget til at lade Brevene ligge, indtil Adressaten selv har fundet paa at spørge efter dem. Jeg returnerer meget nødtigt Breve til Danmark, siger Pastor Damskov, i hvert Fald ikke førend jeg ikke kan se nogen Udvej til at opspore Adressaten. Undertiden kan der gaa næsten et helt Aar, førend det lykkes.

At der forekommer mange mærkelige Tilfælde i et saadant Arbejde, er ikke til at undres over. Der kommer Breve, hvor kun Pastor Damskovs Navn staar paa Konvolutten, de

bliver selvfølgeligt aabnede, og naturligvis bliver Pastor Damskov hurtigt klar over, at Indholdet ikke er bestemt for ham; men hvis Adressatens Navn ikke er nævnt i Brevet, kan det være umuligt at finde ud af, hvem det er bestemt for.

En Fejl, Brevskrivere i Danmark ofte begaar, er den at sætte for lidt Porto paa Brevene, det er næsten dagligt, der maa betales Strafporto for ankommende Breve. Fejlen sker i Reglen paa den Maade, at Afsenderen ikke tænker paa, at for 25 Øre kan der kun sendes et Brev med en Vægt af indtil tyve Gram. I enkelte Tilfælde betaler Modtageren Strafporto; men i de fleste Tilfælde bliver den ikke betalt, hvilket vil sige, at Pastor Damskov paa denne Konto har et ikke ringe Udlæg hvert Aar, som han ingen som helst Erstatning faar for. Pastor Damskov har aldeles ikke beklaget sig over dette til mig; men det er meningsløst, at det skal være saaledes.

Arbejdet med Emigranternes Post medfører en ikke helt lille Korrespondance. Forældre skriver og beder Pastor Damskov prøve paa at finde deres Sønner; bekymrede Hustruer skriver og spørger om deres Mænd, som de ikke har hørt fra i lang Tid o. s. v. Saadanne Sager kan ofte give et stort Arbejde, inden de ordnes, hvis dette i det hele taget lykkes.

Forøvrigt giver Pastor Damskovs Stilling Anledning til en stor Korrespondance. Der kommer Masser af Breve fra Danmark med Anmodning om Oplysninger angaaende Mulighederne og Forholdene i Canada, og der veksles mange Breve med Emigranterne, efter at de er kommet derover. Pastor Damskov skriver personligt over tre Tusinde Breve hvert Aar og modtager endnu flere; det er ikke alle indgaede Breve, der kræver et Svar, idet nogle kun angaar

Adresseforandringer, der saa blot skal rettes paa Vedkommendes Kartothekkort.

Alt i alt maa man sige, at denne Postvirksomhed betyder grumme meget for den enkelte; Korrespondancen med Slægt og Venner hjemme i Danmark er tit en af de mest betydningsfulde Faktorer i Emigrantens Liv.

Rundt omkring i Canada vil man finde smaa danske Postkontorer eller rettere Brevsamlingssteder baade paa Konsulaterne, hos de danske Præster og hos Privatfolk; men der er vist ikke for Tiden nogen Mand i Canada, der har saa stort et Arbejde med danske Emigranternes Post som Pastor Niels Damskov i Winnipeg.

Dette er dog kun en enkelt Side af denne Mand's Virksomhed, en Emigrantpræsts Arbejde er mangeartet. Han møder op ved hvert Tog, hvormed der ventes danske Emigranter. De, der skal rejse videre (maaske Hustruer, som med deres Børn er paa Vej til Manden, der er rejst i Forvejen), skal hjælpes med at komme af Sted til den rigtige Tid og med det rigtige Tog. De, der skal gøre Ophold, skal have fundet Logi, dersom de ikke ønsker at bo paa Regeringens gratis »Hotel«. For mangfoldige er Winnipeg Rejsens foreløbige Maal, hvor de skal hen derfra, ved de intet om. Disse Folk skal vejledes og hjælpes til Rette. Folk, som af en eller anden Grund er kommet i Vanskelighed, skal have en Haandsækning, og saaledes kunde man blive ved. Endvidere skulde Emigrantpræsten i Winnipeg efter Tid og Evne besøge nogle af de Steder i Prærieprovinserne, hvor der har begyndt at danne sig smaa danske Kolonier; men Arbejdet er efterhaanden vokset saa meget, at der kun bliver ringe Tid til Rejser.

Da Arbejdet blandt de i Winnipeg boende Danske ikke længere kunde overkommes af Emigrantpræsten, sendte den forenede Kirke endnu en Mand dertil, nemlig Pastor

Vilh. Beck, som i de Aar, han har været der, har udført et udmærket Arbejde. I Begyndelsen af 1927 opnaede den danske Menighed i Winnipeg endelig at faa indviet sin egen Kirke, noget man længe havde arbejdet hen imod.

I Efteraaret 1928 er der endvidere aabnet et dansk, kristeligt Ungdomshjem i Winnipeg. Dette arbejder i nøje Tilslutning til Kirken; men Arbejdet bæres af Foreningen »Derude« i Danmark.

Af andre Byer i Manitoba kan Portage-la-Prairie og Brandon nævnes.

Over Halvdelen af Provinsens Befolkning er af engelsk Oprindelse. Den øvrige Del er ret blandet og bestaar bl. a. af Franskmænd, Hollændere, Tyskere, Polakker, Russere og Galiziere. Der er ogsaa et ret stort Antal fra de nordiske Lande, især Islændere og Svenskere, færre Nordmænd og Danske.

Der bor Danske flere Steder, som f. Eks. ved Goodlands og Waskada i det sydvestlige Hjørne af Provinsen; af egentlige Kolonier er der endnu kun een, nemlig *Ostfeld Kolonien*, beliggende 36 eng. Mil Øst for Winnipeg. Jeg havde Lejlighed til at aflægge et Besøg derude sammen med Pastor Damskov og en fra Danmark lige ankomne Mand, der skulde ud for at se paa Jord. Vi var rundt omkring i Kolonien, hilste paa de fleste af Beboerne, besaa deres Bessætninger og Afgrøder og saa tillige en Del af den til Salg værende Jord. Landet ejes af Regeringen og sælges for en Pris af fra 5 til 12 Dollars pr. acre efter Kvaliteten. Betalingsbetingelserne er lempelige. En Tyvendedel af Købesummen skal betales kontant, Resten forrentes med 6 pCt. Efter tre Aars Forløb skal Køberen begynde paa at afdrage Restsummen, der skal afvikles i Løbet af 15—20 Aar. Der er i 1928 gjort Forsøg paa at faa de

De danske Præster i Winnipeg.
Tilvenstre Pastor Vilh. Beck, tilhøjre Pastor N. Damskov.

Øverst: Dana Højskole og Ungdomshjem, Calgary.
Forneden tilvenstre Pastor J. Knudsen, Calgary,
tilhøjre Pastor John M. Jensen, Montreal.

tre første Aars Rente eftergivet, dette vilde være en god Hjælp for Nybegyndere.

Det meste af Landet i og ved Kolonien er bevokset med mindre Skov, der dog ikke er nær saa bekvæmlig at rydde som Skoven ved Pass Lake; men man har paa den anden Side ikke den Mulighed for at sælge sit Træ ved Ostenfeld, som man har ved Pass Lake. Ved Ostenfeld er der træløse Pletter ind imellem de skovbevoksede Strækninger, hvor man kan sætte Ploven i Jorden med det samme eller bjerge en Del Hø til Vinterbrug.

En halv Snes Familier og omtrent lige saa mange Ungkarle har købt Jord i Kolonien. Det er ikke et Sted, hvor man kommer til Velstand i en Fart; men der er dog al Sandsynlighed for, at Koloniens Beboere vil kunne klare sig igennem og efterhaanden arbejde sig frem. Her som næsten overalt i Canadas Skovegne er det blandet Landbrug, der betaler sig bedst.

I et Nybyggerland foregaar der en stadig Udvikling, og der kan hurtigt danne sig nye Kolonier. I Sommeren 1928 er der bl. a. Tale om, at en Plads, der hedder Arborg og er beliggende 76 eng. Mil Nord for Winnipeg, skulde byde gode Betingelser for danske Familier med smaa Midler. Den kommende Tid vil vise, hvorvidt dette holder Stik.

SASKATCHEWAN, den mellemste af de tre Prærieprovinser, har et Landomraade paa 251.700 eng. Kvadratmil, altsaa næsten nøjagtig samme Størrelse som Manitoba, men dens Befolkningsantal er over 25 pCt. større, idet det nu er oppe paa 833.000. Et Blik paa Kortet viser, at Provinsens Grænser er fuldstændig lige. Fra Syd til Nord har Provinsen en Længde af 761 eng. Mil; dens Bredde, der

ved Sydgrænsen er 393 eng. Mil, aftager gradvis mod Nord og er 277 eng. Mil ved den nordlige Grænse.

Klimaet er meget lig Manitobas. Gennemsnitstemperaturen for Maanederne Juni, Juli og August er ved Qu'Appelle lidt Øst for Regina 16° Celcius og ved Prince Albert 15° ; men der kan ofte være overordentlig varme Sommerdage, hvor Temperaturen stiger til over 30° Celcius. De højeste Varmegrader, man har maalt, har været 38° ved Qu'Appelle og 36° ved Prince Albert. Gennemsnitstemperaturen for December, Januar og Februar er $\div 16^{\circ}$ Celcius ved Qu'Appelle og $\div 18^{\circ}$ ved Prince Albert. De laveste maalte Kuldegrader har været $\div 48^{\circ}$ ved Qu'Appelle og $\div 56^{\circ}$ ved Prince Albert. Gennemsnitsnedbøren er 19 Tommer ved Qu'Appelle og 16 Tommer ved Prince Albert.

Saskatchewan's sydlige Halvdel er Hjertet af den canadiske Prærie. Naar man en Efteraarsdag kører igennem dette udstrakte, bølgeformede Land, faar man en lignende Følelse som paa Havet af noget endeløst, uendeligt. Fremfor nogen af de canadiske Provinser er Saskatchewan et udpræget kornproducerende Land. De $\frac{2}{3}$ af Afgrøden er Hvede, og mere end Halvdelen af Canadas samlede Hvedeproduktion frembringes herude. Saskatchewan er tillige Provinsen med det store Landbrug; af dens 120.000 Farme har de 78.000 over 300 *acres* Land hver.

Det gennemsnitlige Høstudbytte for Hvede var i Aarene 1905—25 443 kg pr. *acre*. Indenfor denne Periode paa 21 Aar faldt den mindste Høst i 1919, hvor det gennemsnitlige Udbytte for hele Provinsen var 231 kg pr. *acre*; den største Høst havde man i 1915, hvor Gennemsnittet var 685 kg pr. *acre*.

Som paapeget under Omtalen af Manitoba er der et betydeligt Moment af Spekulation i Hvededyrkingen. De

foran nævnte Tal antyder ogsaa dette; men endnu en vigtig Faktor maa nævnes, nemlig Prisen. Denne retter sig naturligvis efter Verdensmarkedet, hvor Canadas Produktion vel spiller en stor Rolle, men ikke er uden Konkurrence.

Provinsens Indbyggerantal, der i 1906 var 257.763, er blevet tredoblet siden. Den store Befolkningsforøgelse i Løbet af saa kort Tid skyldes først og fremmest Adgangen til at erhverve Jord paa lette Vilkaar. Systemet, hvorefter Nybyggere kunde erhverve sig »homesteads«, d. v. s. 160 acres Jord, frit, trak Tusinder og atter Tusinder til. Nu er saa godt som al fri Præriejord optaget; paa de »homesteads«, der nu kan faas, er Jorden tildels bevokset med Træ, mest Poppel og Pil. Noget af det er let at rydde, det saakaldte Park-Land; paa andet er der saa stor Skov, at det for Tiden ikke kan betale sig at rydde den. Alle »homesteads« findes nu i den mellemste og i den nordlige Del af Provinsen.

Derimod er der endnu Jord nok at faa til Købs i den sydlige Del af Provinsen paa den egentlige Prærie. Denne Jord ligger ofte indenfor en Afstand af fra 10—15 eng. Mil fra Jernbanen, undertiden nærmere, medens den fri Jord gerne maa søges længere borte. Landprisen paa Prærien ligger gerne fra 15 Dollars pr. acre og opad efter Kvalitet, Beliggenhed og Betalingsbetingelser. Der forlanges som Regel en vis Del af Købesummen udbetalt kontant, f. Eks. en Tyvendedel eller mere, medens Resten afdrages igennem en længere Aarrække (helt op til 35 Aar); af det ikke betalte Beløb svares der ofte 6 pCt. Rente.

For at kunne starte med selvstændig Farming paa Prærien kræves der efter kyndige Dansk-Canadieres Udsagn fra 1500 til 2000 Dollars. Det fremhæves fra alle Sider, at det er uklogt at erhverve Jord, førend man har været et

Par Aar i Landet og har haft Lejlighed til at sætte sig ind i Forholdene. De allerfleste danske Emigranter vil forøvrigt ikke være i Stand til at begynde selv saa hurtigt, da de ikke medbringer Penge hjemmefra og ikke kan spare tilstrækkeligt sammen til at starte med i Løbet af to Aar. Længere nordpaa i Provinsen, hvor der er Park-Land, alt-saa Jord, der delvis er bevokset med mindre Skov, ligger Jordpriserne lavere end nede paa den egentlige Prærie.

Men det gælder allevegne, at der skal Driftakapital til til Anskaffelse af Redskaber og Drivkraft, til Sædekorn, til Indhegning af Jorden og til at bygge et Beboelseshus for, selv om dette er aldrig saa beskedent, og desuden skal man leve. Hvis en Mand begynder at arbejde paa et Stykke raa Jord om Foraaret, kan han tidligst have Høst om Efteraaret det følgende Aar. Der er mange Nybegyndere, der i de første Aar maa gaa ud og arbejde for andre noget af Tiden for at faa det til at løbe rundt og endda være glad til, dersom de kan faa noget Arbejde.

Som allerede nævnt er Kornavlén langt den vigtigste Side af Provinsens Landbrug, idet de fem Sjettedele af dettes Indtægt hidrører herfra. Blandet Landbrug vinder dog efterhaanden Terræn især Produktionen af Mælk og Smør. I 1925 var der 80 Mejerier i Provinsen. Produktionen af Æg og Flæsk er endnu kun ringe, Faareavlén ligeledes.

Industri og Haandværk beskæftiger kun godt 4000 Mennesker.

Af større Byer findes der næsten ingen i Provinsen. Hovedstaden *Regina* har 35.000 Indbyggere, *Moose Jaw* 21.000, *Saskatoon* længere mod Nord har 30.000 og *Prince Albert* 7.500. Alle Saskatchewans Byer skylder Landbruget deres Eksistens, og om dem alle gælder det, at de er vokset op i en Fart. I 1901 havde *Regina* 2240 Indbyggere, *Moose*

Jaw 1558, Saskatoon 113 og Prince Albert 1755. En Mængde Stationsbyer er i Vækst, og der vil her, saafremt Udviklingen indenfor Landbruget vedblivende gaar fremad, efterhaanden blive Chancer ogsaa for danske Haandværkere og Forretningsfolk til at blive selvstændige, naar de har erhvervet sig tilstrækkeligt Kendskab til Sproget og Forholdene og har sparet de fornødne Penge sammen til at starte for.

Saskatchewan's Befolkning er lige saa blandet som Manitobas. Det skandinaviske Element er mere fremtrædende, især er der mange Nordmænd og Svenskere; men der er ogsaa betydeligt flere Danske i Saskatchewan end i Manitoba. Den største danske Koloni er »*Dannevirke*«, der ligger i Provinsens sydøstlige Hjørne. Denne Koloni, der er grundlagt af den meget omtalte Vendelbo Simon Hjortnæs, ligger i et Distrikt, hvor Hvedeavlens er dominerende. Kolonien er saa stor, at den har sin egen Kirke (den første og eneste danske Kirke i Provinsen) og danske Præst, Pastor *L. C. Larsen*. Desværre formede det sig saaledes, at jeg ikke fik Lejlighed til at besøge »*Dannevirke*«.

Af andre Pladser, hvor der er Danske i større Antal i denne Del af Provinsen, er der *Maryfield* Nordøst for »*Dannevirke*« og *Radville* lidt længere mod Vest; men der bor forøvrigt danske Farmere rundt omkring ind imellem Folk af andre Nationaliteter. I Byerne Regina og Saskatoon bor der ogsaa adskillige Danske. I den sidstnævnte By har der siden Efteraaret 1927 været en dansk Præst, Pastor *H. Juhl*, som derudfra betjener forskellige Pladser i Provinsen. Ved *Melfort* nordøst for Saskatoon er der ved at danne sig en dansk Koloni; der er her kommet en hel Del Emigranter, især unge Mænd, ind i de sidste to-tre Aar. En dansk Farmer derfra, som var paa Besøg i Danmark i Vinteren 1927—28, havde over 30 unge Mænd med sig, da han

rejste tilbage til Canada. Landet ved Melfort er Parkland; men det er især Hvedefarming, der drives paa.

Ved *Canwood* vestfor Prince Albert tegner det ogsaa til, at der vil blive en dansk Koloni. Der bor godt en halv Snes danske Familier paa Stedet, og der har været en Del Tilgang af unge Mænd i det sidste Par Aar. Landet her er ligeledes Parkland, og man driver i disse Aar især paa Dyrkningen af Hvede.

* * *

ALBERTA, den vestligste af Prærieprovinserne, er 255.285 eng. Kvadratmil stor og har 651.700 Indbyggere. Provinzen grænser mod Syd ind til De forenede Stater, mod Øst til Saskatchewan, medens Nordgrænsen gaar langs med den 60. Breddegrad. Mod Vest grænser Alberta op til British Columbia. Omtrent Halvdelen af denne Grænsestrækning, der, som man kan se paa Kortet, gaar i nordvestlig Retning, dannes af Rocky Mountains (Klippebjergene), og nogle af disses højeste Toppe findes i Alberta, hvoriblandt Mt. Columbia, der naar en Højde af 12.740 Fod.

Fra Klippebjergene skraaner Landet mod Øst fra en Højde af 3500 Fod ned til 2000 Fod over Havets Overflade. Der er store Strækninger af aaben Prærie i den sydøstlige Del af Provinzen. Cirka 100 eng. Mil nord for Byen Calgary begynder Parklandet, der strækker sig nordpaa indtil cirka 60 eng. Mil nord for Byen Edmonton. Den nordlige Del af Landet er for en Del dækket med større Skov, men har ogsaa Strækninger med aaben Prærie saavel som med Parkland, især nordvest for Edmonton i det saakaldte Peace River Distrikt.

Klimaet er som Følge af Landets forholdsvis store Højde over Havet meget sundt, især for Folk med svage Lunger

og daarlige Nerver, derimod er det ikke godt for Mennesker med et svagt Hjerte. Sommeren er knap saa varm som i de andre Prærieprovinser; Vinteren kan være kold men mildnes ofte af de saakaldte *Chinook* Vinde, Luftstrømninger der kommer fra Vest og over Bjergene naar ned paa Prærien som en tør og hed Vind. Gennemsnitstemperaturen for Maanederne Juni, Juli og August er ved Calgary 16° Celcius og ved Edmonton 15° Celcius. Den højeste Varmegrad, man har maalt ved Edmonton, har været 34°. For Maanederne December, Januar og Februar er Gennemsnitstemperaturen ved Calgary ÷ 9° Celcius og ved Edmonton ÷ 12°. Den laveste, maalte Kuldegrad ved Edmonton er ÷ 49°. Gennemsnitsnedbøren er 16 Tommer ved Calgary og 18 Tommer ved Edmonton. Provinzen betegnes ofte som det solrige Alberta; det gennemsnitlige Antal Solskinstimer pr. Aar er ved Medicine Hat i Provinsens sydøstlige Hjørne 2243 Timer og ved Edmonton 2081 Timer.

Af de tre Prærieprovinser er Alberta den, der fra Naturens Haand er rigest udstyret. Landbruget er ogsaa her det vigtigste Erhverv; men der er forholdsvis ikke saa mange store Farme som i Saskatchewan. Af 83.000 Farme i Alberta har 35.000 imellem 100 og 200 *acres* Jord hver, medens 43.000 er paa 300 *acres* eller derover. Hvededyrkingen spiller en stor Rolle, henved Halvdelen af Landbrugets samlede Indtægt hidrører herfra. Det gennemsnitlige Høstudbytte for Hvede ligger højere i Alberta end i de andre Provinser og var i Aarene 1906—1926 pr. *acre* 475 kg. Den mindste Høst i denne Periode havde man i 1918, hvor Gennemsnitsudbyttet var 210 kg pr. *acre*, medens den største Høst i samme Tidsrum faldt i 1915, hvor man høstede saa meget som 845 kg Hvede pr. *acre* gennemsnitlig for hele Provinzen.

Næst efter Hveden er Havren den vigtigste Afgrøde;

men det samlede Areal med Havre er kun knap en Trediedel af Hvedearealet. Desuden dyrkes der lidt Byg og en lille Smule Rug. Arealet med Kartofler er ubetydeligt, og Roer dyrkes næsten slet ikke. Et enkelt Sted i den sydlige Del af Provinsen har man begyndt at dyrke Sukkerroer, og en Sukkerfabrik er opført. Antallet af Malkekøer har med Undtagelse af et enkelt Aar været stigende Aar for Aar. I 1906 var der 101.000 Malkekøer i Provinsen, medens der i 1926 var 436.000. Antallet af Mejerier var i 1926 naaet op paa 99. Produktionen af Flæsk og Æg er stigende, men udgør dog endnu sammen med Produktionen af Fedekvæg kun omkring ved $\frac{1}{6}$ af Landbrugets samlede Indtægt. I det sydlige Alberta holdes der flere Steder ret store Faareflokke; der var i 1925 236.000 Faar i Provinsen.

Ved Industri og Haandværk er der i Alberta beskæftiget godt 8000 Mennesker.

Til Albertas Naturrigdomme hører ogsaa dens Kullejer, der er saa rige, at en Syvendedel af hele Jordens Kulforraad findes her. De udnyttes dog endnu kun i ret begrænset Omfang. Naturgas findes flere Steder i Provinsen, og ikke saa faa Byer har derved billig Lys og Varme. Ogsaa Petroleum udvindes flere Steder men dog kun i forholdsvis smaa Kvanta. Omkring ved en Trediedel af Albertas samlede Areal er dækket af Skov, hvoraf det meste dog kun har Værdi til Papirfabrikation eller som Brænde.

Provinsens Hovedstad er *Edmonton*, der har 65.000 Indbyggere. Den er beliggende 2187 Fod over Havet. Det er en hurtigt opvokset By, i 1901 havde den kun godt 4000 Indbyggere. Edmonton er Hovedcentret i et stort Landbrugsdistrikt, og der udgaar Jernbaner i en halv Snes forskellige Retninger fra den. Der er en Del Industri i Byen. Den vil uden Tvivl faa stor Betydning med Tiden, naar det store

Peace River Distrikt mod Nordvest bliver befolket og opdyrket.

Ligesom det er Tilfældet i andre canadiske Byer, ved man heller ikke med Bestemthed, hvor mange Danske der er i Edmonton. Der har ved Julefester og Grundlovsfester været samlet 125, blev der sagt, men dette udelukker ikke, at Antallet kan være betydeligt større. Der har i flere Aar af og til været afholdt dansk Gudstjeneste i Byen, for nogle Aar siden var der ogsaa en Overgang en dansk Præst bosiddende der. I Sommeren 1928 har »Dansk Kirke i Udlandet« sendt en Præst, Pastor *Max Mathiesen*, til Edmonton. Dette vil sikkert faa stor Betydning ikke alene kirkeligt men ogsaa rent praktisk for de Emigranter, der i de kommende Aar søger herud til det fjerne Vesten.

Calgary, der er Provinsens største By med 78.000 Indbyggere, ligger 3439 Fod over Havet. Ogsaa denne Bys Vækst er et Vidnesbyrd om den hurtige Udvikling, der er foregaaet i Vesten, i 1901 var dens Indbyggerantal kun 4392. Calgary er Hovedcentret for Provinsens Forretningsliv, den har desuden en Del Industri og flere Slagterier.

Karakteristisk for de canadiske Byer og ikke mindst for Byerne i Vesten er det store Antal Kirker, der findes i dem. I Calgary er der 114 Kirker (i Edmonton, som er noget mindre end Calgary, er der endog 118). Dette har sin Forklaring deri, at ikke alene hver Nationalitet, men ogsaa de forskellige Kirkesamfund inden for hver Nationalitet arbejder for at faa bygget egen Kirke. Endnu er der ingen dansk Kirke i Calgary, men Menighedens Præst, Pastor *J. Knudsen*, arbejder ihærdigt for at faa Midler samlet til at bygge en for.

Foruden at være Præst for den danske Menighed er Pastor Knudsen tillige Forstander for Dana Højskole og Ungdomshjem. Denne danske Højskole har allerede haft

stor Betydning for Emigranterne, der ikke kan gøre noget klogere end at tilbringe tre Maaneder af deres første Vinter i Canada paa Skolen for her at faa de praktiske Kundskaber, de har erhvervet sig, suppleret med teoretisk Viden og herigennem blive bedre udrustet til at bane sig en Vej fremad. I Vinteren 1927—28 havde Skolen 72 Elever.

Af andre Byer i Alberta kan nævnes Lethbridge med 12.000 Indbyggere og Medicine Hat med 10.500, desuden er der en Række fremadstræbende Stationsbyer.

Flertallet af Albertas Befolkning er af engelsk Oprindelse, men Emigranter af næsten alle europæiske Nationaliteter har fundet Vej derud. Af den skandinaviske Gruppe er især Svenskere og Danske repræsenteret.

Der er flere Danske i Alberta end i nogen anden canadisk Provins. Den største danske Koloni i Canada er *Standard*, der ligger 54 eng. Mil øst for Calgary. Denne Koloni er grundlagt saa sent som i 1910 af Danske, der kom op fra De forenede Stater. Der er nu over et Tusinde Mennesker i Kolonien, og denne har efterhaanden bredt sig over et temmelig stort Omraade, da mange af Farmene er ret udstrakte. Der er flere Farme med en Section Land eller mere, og naar det betænkes, at en Section er det samme som en eng. Kvadratmil, vil man forstaa, at Koloniens Udstrækning ikke kan være helt ringe. Der er Stationsby i Kolonien med ikke saa faa Forretninger, der næsten alle indehaves af Danske. Al Jord i Koloniens Centrum er forlængst optaget, og der kræves en efter danske Forhold ret stor Kapital for at kunne købe en Farm her. Hvad der endnu er tilbage af Jord i Udkanten af Kolonien koster fra 8 til 20 Doll. pr. *acre* med en Udbetaling af 7 pCt. af Købesummen; Resten forrentes og afdrages i Løbet af 34 Aar. Der dyrkes næsten udelukkende Hvede.

Standard Kolonien har lige fra Begyndelsen haft dansk

Menighed og kirkelig Betjening; dens nuværende Præst er Pastor *Stinus S. Loft*. — Der kommer hvert Aar en Del danske Emigranter til Kolonien, især unge Landmænd. For de, der er saa heldige at faa Arbejde, er det et udmærket Sted at komme til, da Lønningerne ligger højt i denne Del af Alberta. Ingen Steder i Canada hørte man Tale om saa høje Lønninger for øvede Landmænd som i Standard og i den 36 eng. Mil nord for Standard liggende anden danske Koloni, *Dalum Kolonien*.

Ligesom Standard er Dalum Kolonien grundlagt af Danske fra U. S. A., de første kom dertil i 1917. Kolonien har en Udstrækning af 14 eng. Mil paa hvert Led. Indenfor dette Omraade er der ikke ret meget Land usolgt. Ogsaa her er det Hvededyrkning, man driver paa. Da jeg besøgte Kolonien, var man i fuld Gang med Tærskningen, og der herskede Travlhed over det hele. Jeg havde Lejlighed til at prøve at forke Hvede paa Vognene, der kørte sammen til Tærskværket. Der arbejdedes til noget efter Solnedgang, og det var med en egen Følelse, man saa Lysene blive tændt rundt omkring, naar man vidste, at alle de Lys, man kunde se, var tændt i *danske* Hjem.

Allerede i 1918 blev der stiftet en dansk Menighed i Kolonien, og denne har siden 1920 haft bosiddende Præst, Pastor *P. Rasmussen*. Denne begyndte i Efteraaret 1921 en Højskole i sin Præstebolig og har siden haft et Hold Elever hver Vinter. Kolonien venter snart at faa en Kirke bygget, man har hidtil holdt Gudstjeneste i et Forsamlingshus. Pastor Rasmussen udtalte Haabet om, at Dalum Kolonien vilde vokse i Retning efter Standard, saaledes at Afstanden imellem de to Kolonier efterhaanden maatte blive mindre. Trods Modgang og Vanskeligheder især foraarsaget af tørre Aar, Frost og Hagl har Danskerne bidt sig fast paa denne

Egn, og der er ingen Tvivl om, at disse Kolonier vil blomstre og blive blandt de bedste i Vestcanada.

Ved Byen *Olds*, der ligger ved Jernbanen fra Calgary til Edmonton, bor der over en halv Snes danske Familier, dog ret spredt, foruden enkelte Danske i selve Stationsbyen. Landet er delvis Parkland. Jordpriserne varierer fra 10 til 50 Dollars pr. *acre* alt efter Kvalitet og Beliggenhed. Man driver delvis blandet Landbrug, men gaar dog mere og mere over til at dyrke Hvede. Naar Hveden lykkes, giver den jo dejligt med kontante Penge i Kassen, saa snart den er leveret ved Elevatoren. Ogsaa her har der i de senere Aar været en ret stor Indvandring af unge, danske Landmænd, der er velsete og har let ved at faa Plads. En canadisk Embedsmand der paa Stedet udtalte som sin Mening følgende om de danske Indvandrere: »50 pCt. af dem »gør det godt«, 25 pCt. slaar sig igennem, medens 25 pCt. gaar hjem igen.«

Fortsætter man med Jernbanen nordpaa fra *Olds*, kommer man efter 18 eng. Mils Rejse til *Innisfail St.* 22 eng. Mil vest for denne ligger der en dejlig dansk Koloni, *Dickson*. Denne Koloni blev paabegyndt i 1903 ogsaa af Danske, der kom nede fra De forenede Stater. Paa dette Tidspunkt kunde der endnu faas fri Jord — homestead — der paa Egnen, den Tid er forlængst forbi. Kolonien bestaar af omkring ved 50 danske Hjem. Farmene er mindre her end ved *Standard* og *Wayne*, de fleste er paa 160 *acres*. Man driver blandet Landbrug og holder især mange Svin. Først i de senere Aar er man naaet saa vidt, at der er Raad til at holde lønnet Medhjælp, og som Følge deraf er der begyndt at komme unge Mænd dertil. Der kan endnu faas en Del Farme i nogenlunde Nærhed af Koloniens Centrum. Jordpriserne er fra 15—20 Dollars pr. *acre*. Jorden er bevokset med Smaaskov og Buske med aabne Pletter ind imellem. Med et Tusinde Dollars kan en Familie komme i Gang her.

Man har i mange Aar haft dansk Kirke og bosiddende Præst. Pastor *N. Bentsen* er for Tiden Menighedens Præst. Det var festligt at se den ikke helt lille Kirke fyldt baade Søndag Formiddag og Aften med Gamle, Unge og Børn. Der er noget over en saadan dansk Gudstjeneste i et fremmed Land, som man aldrig glemmer. Af og til afholdes der Gudstjeneste paa Engelsk Søndag Aften af Hensyn til nogle engelske Familier, der bor paa Egnen, men ingen kirkelig Betjening har selv.

Otte eng. Mil fra Dickson er der ved at vokse en anden dansk Koloni op, *Kevisville*. Her er Jorden billigere end ved Dickson, men der kan avles udmærket paa den. Der er gode Chancer for Folk med smaa Midler til at faa begyndt her. Unge Mænd kan ogsaa nok faa Arbejde. Der er allerede en halv Snes danske Familier paa Stedet.

Længere mod Nord ved Jernbanen Calgary—Edmonton ligger *Ponoka*, hvor der ogsaa bor Danske, lidt flere end ved Olds, men ellers under meget lignende Forhold.

Øst for Ponoka ligger *Stettler*, en Stationsby med omkring ved 1500 Mennesker. Endnu er der kun fem eller seks danske Familier i og omkring Byen; men der er begyndt at komme unge Mænd ind, og det er ikke vanskeligt for dem at faa Plads hos Egnens Farmere. For Folk, der kan malke, er det heller ikke svært at faa Vinterarbejde her. Til Gængæld ligger Lønningerne gennemgaaende lavere end længere Syd paa i de udprægede Hvededistrikter.

I og omkring ved Byen *Camrose* 57 eng. Mil Nord for Stettler bor der ligeledes godt en halv Snes danske Familier. Desuden er der kommet et meget stort Antal unge Mænd dertil i det sidste Par Aar. Der er Jord at faa i en Afstand af fra ti til femten eng. Mil fra Byen for 10—15 Dollars pr. *acre*, Parkland. Alt tyder paa, at der med Tiden vil blive en større Samling af Danske her. At der allerede er mange

paa Egnen ses bl. a. deraf, at der til en Grundlovsfest i Sommeren 1928 var samlet henved 300 Danske.

Endnu et Par Steder skal omtales. Ved *Holden*, ca. 30 eng. Mil Øst for *Camrose*, bor der 10—11 danske Familier, og der arbejder en Del unge Mænd omkring paa Farmene. Ti eng. Mil fra Byen kan der købes Jord for 7 Dollars pr. *acre* og opad; 10 pCt. af Købesummen skal betales kontant, Resten forrentes og afdrages i Løbet af 34 Aar. Her kan begyndes med faa Penge. Jorden er let at rydde; men det kan være lidt vanskeligt at faa Drikkevand. Hvis man har ret mange Kreaturer, kan det blive nødvendigt at bore fra 100 til 300 Fod efter Vand.

Øst for *Holden* paa Grænsen imellem Alberta og Saskatchewan ligger *Lloydminster*. Den 110. Længdegrad, der danner Grænsen imellem de to Provinser, gaar igennem Byen og deler den, saa der kommer til at ligge et Stykke af den i hver Provins. Landet omkring *Lloydminster* egner sig for Hvedeavl, og Egnens Farmere driver næsten udelukkende herpaa. Priserne paa raa Land ligger fra 12 til 18 Dollars pr. *acre*. Afgrøden kan blive udsat for Frost; da jeg besøgte Kolonien, havde to danske Farmere faaet hele deres Høst ødelagt paa den Maade. Det kan ogsaa være forbundet med noget Besvær at faa Drikkevand. Men til Trods for disse Vanskeligheder regnes det for at være et godt Distrikt, og omkring ved 25 Danske — mest ugifte Mænd — har allerede købt Jord der. Desuden arbejder der en Del unge Mænd hos Farmere paa Egnen. Da Kreaturholdet ikke er ret stort, er det ikke saa let at faa Arbejde om Vinteren.

Nordvest for *Edmonton* ligger det før omtalte *Peace River* Distrikt, hvortil der for Tiden er stor Indvandring af Folk, der tiltrækkes af de 160 *acres* fri Jord, enhver Nybygger kan faa. I Maanederne April, Maj og Juni 1928 har

ialt 1772 taget *homestead* deroppe. Berettiget til at udtage *homestead* er ethvert Familieoverhoved og enhver Mandperson, der er fyldt 18 Aar og er canadisk Undersaat eller erklærer, at han ønsker at blive dette. Enker med uforsørgede, mindreaarige Børn er ogsaa berettiget til at udtage *homestead*.

Landet er inddelt i *townships* à 36 *sections*. Hver *section* er paa 640 *acres* og er igen delt i fire *quarter-sections* paa 160 *acres*. En saadan *quarter-section* kan faas som *homestead* mod en Betaling af 10 Dollars og Opfyldelse af visse Betingelser angaaende Beboelse og Opdyrkning. For at faa Skøde paa Ejendommen maa Nybyggeren bebo den mindst 6 Maaneder hvert Aar i 3 Aar, opføre et beboeligt Hus paa den og brække mindst 30 *acres*, hvoraf de 20 skal være tilsaaet. Hvor Jorden er vanskelig at brække paa Grund af Trævækst eller Sten, kan der gives Indrømmelse med Hensyn til Arealet, der skal brækkes,

Det meste af den aabne Prærie er allerede taget, paa den Jord, der er tilbage, er der mere eller mindre Trævækst at fjerne. I et Distrikt som dette er det for Alvor Nybyggerkaar, der bydes paa, og der vil være mange Vanskeligheder at overvinde. Afsides Beliggenhed og deraf følgende Besvær med at faa Produkterne bragt paa Markedet er f. Eks. een Vanskelighed, en anden er Risikoen for Frost i Sommermaanederne; men om begge disse Vanskeligheder gælder det, at de med Tiden bliver mindre og mindre. Efterhaanden som Distriktet bliver befolket, bliver Samfærdselsmidlerne forbedret, og med Hensyn til Frostens hævdes det, at det er en gammel Erfaring fra det nordamerikanske Fastland, at Risikoen for Sommerfrost formindskedes, efterhaanden som Landet blev opdyrket.

Der vil være mange andre Vanskeligheder at overvinde, og adskillige vil give op og drage skuffede bort;

men der er ingen Tvivl om, at der med Tiden vil blive et stort og godt Farmdistrikt deroppe, Mennesket er jo i Besiddelse af en forunderlig Tilpasningsevne og Evne til at gøre sig Jorden underdanig. Den Omstændighed, at det store Selskab, Canadian Pacific Railway, i Sommeren 1928 af Provinsen Albertas Regering har købt alle Jernbanelinierne i Alberta nord for Edmonton for en Sum af 26 Mill. Doll. (over 100 Mill. Kr.), tyder ogsaa paa, at der er Muligheder deroppe, ellers vilde man ikke sætte saa mange Penge i den Forretning.

* * *

BRITISH COLUMBIA. Længst mod Vest ud til Stillehavet ligger Canadas trediestørste Provins, British Columbia. Provinsen har et Landomraade paa 355.855 eng. Kvadratmil og 560.500 Indbyggere. Dens Grænse mod Syd ind til De forenede Stater gaar langs med den 49. Breddegrad, mod Øst grænser B. C. op til Alberta, dens Nordgrænse gaar langs med den 60. Breddegrad, medens Grænsen mod Vest dannes af Stillehavet og Alaska.

Provinsen er i flere Henseender rigt udstyret fra Naturens Haand. Man har sagt, at dens Geografi er en Sammensætning af Norge, England og Schweiz (dens Landomraade er en Trediedel større end disse tre Landes tilsammen). Den har Bjerge, der drager Turisten, men desuden har store Muligheder for Minedrift, Skove med umaadelige Mængder af Tømmer, paa sine Steder i Dalene og paa Sletterne frugtbart Land med gode Betingelser for Landbrug og Frugtavl og endelig en vældig Fiskerigdom i Floder og Søer saavel som i Farvandene ved dens Kyster.

Den Omstændighed, at British Columbia indenfor sine Grænser rummer saa store Variationer i geografisk Hen-

Øverst tilvenstre Indianere i Lejr ved Calgary. Nedenunder: danske Emigranter paa Trappen til Dana Ungdomshjem i Calgary. Tilhøjre Pastor H. Juhl og Frue, Saskatoon.

Øverst: Fra Foraarsarbejdet paa en Farm ved Melfort, Saskatchewan.
Nederst: Tilvenstre ses Bearspaw „Station“ 14 eng. Mil Nord for Calgary,
Alberta; tilhøjre en Hvedemark i Saskatchewan.

seende, medfører, at der er en ikke ringe Forakel paa Klimaet i de forskellige Egne af Provinsen. Næsten enhver Slags Klima undtagen tropisk findes. Paa Vancouver Øen og den sydlige lave Kyststrækning af Hovedlandet ligner Klimaet Sydenglands. Gennemsnitstemperaturen for Maanederne Juni, Juli og August er ved Victoria 15° Celcius, ved Vancouver 16° , ved Prince Rupert 13° og ved Kamloops 20° ; for Maanederne Decbr., Jan. og Febr. er Gennemsnitstemperaturen ved Victoria 4° Celcius, ved Vancouver 3° , ved Prince Rupert 2° og ved Kamloops $\div 3^{\circ}$. Den højeste maalte Varmegrad har ved Victoria været 33° , ved Vancouver 31° , ved Prince Rupert 32° og ved Kamloops 39° , medens den laveste Kuldegrad, der er registreret, ved Victoria har været $\div 19^{\circ}$, ved Vancouver $\div 17^{\circ}$, ved Prince Rupert $\div 24^{\circ}$ og ved Kamloops $\div 34^{\circ}$.

Gennemsnitsnedbøren er ved Victoria 22 Tommer aarligt, ved Vancouver 52 Tommer, ved Prince Rupert 62 Tommer, men ved Kamloops kun 7 Tommer. Det gennemsnitlige Antal Solskinstimer pr. Aar er ved Victoria 1821, ved Vancouver 1743, ved Kamloops 1971.

I Modsætning til hvad der er Tilfældet i Prærieprovinserne, indtager Landbruget kun en beskedent Plads i B. C.'s Erhvervsliv. Blandet Landbrug og Frugtavl er det almindeligste, og Farmene er gennemgaaende smaa. Af Provinsens 22.000 Farme havde ved sidste Optælling 5949 under 10 acres Jord, 6636 fra 11—50 acres, 2233 fra 51—100 acres, 4668 fra 101—200 acres, 569 fra 201—299 acres, medens 1918 havde 300 acres og derover.

Frugtavlens, der drives i Dalene i den sydlige Del af Provinsen, omfatter Æbler, Blommer, Ferskenes, Pærer, Kirsebær og Aprikoser samt Bærfrugt. Hovedparten af Avlen er dog Æbler, hvoraf de 75 pCt. avles i Okanagan Distriktet. En stor Del af Frugten eksporteres til Prærie-

provinserne, Salget foregaar for Størsteparten igennem Andelselskaber.

Endskønt Skovbrande har ødelagt umaadelige Værdier i British Columbia, ejer Provinsen dog vældige Reserver saavel af Tømmer som af Træ til Papirfabrikation, hvorfor Skovbrug og dermed beslægtede Industrier er dens vigtigste Indtægtskilde. I 1925 var der 363 Savmøller i Gang i B. C. Der eksporteres Tømmer saavel til De forenede Stater og Mexico som til Australien og Orienten.

Næst efter Ontario er B. C. den canadiske Provins, der har størst Minedrift. Bly, Kobber, Zink, Sølv og Guld er de vigtigste Metaller, der udvindes; desuden produceres der betydelige Kvanta af Kul.

Det betydelige Fiskeri, der finder Sted i Farvandene ved B. C.'s Kyster saavel som i dens Floder, omfatter især Laks og Helleflynder. Store Mængder af Laks bliver pakket i Daaser til Eksport. Der er her vokset op en hel Industri, hvori der er anbragt store Kapitaler, og hvorved der er beskæftiget over 20.000 Mennesker.

Bortset fra de med Skovbrug, Minedrift og Fiskeri forbundne Industrier er Industrien i B. C. kun af ringe Omfang.

En Indtægtskilde, der vil blive større Aar for Aar, er Turisttrafikken. Det er allerede en stor Strøm af Turister, der hvert Aar finder Vej til B. C., hvis Bjerges Skønhed næppe overgaas af noget andet Lands. De canadiske Alper er lige saa høje som de schweiziske, men dækker over et tyve Gange saa stort Omraade.

Af British Columbias Befolkning er omkring ved 70 pCt. af engelsk Oprindelse, alligevel eksisterer der et Race-spørgsmaal, nemlig de ca. 30.000 Kinesere og Japanere, der bor i Provinsen. Paa Grund af disse Folks Nøjsomhed og Flid er de en alvorlig Konkurrence for den hvide Ar-

bejdskraft og ikke mindst for arbejdssøgende Emigranter. For danske Emigranter uden Penge er der for Tiden ikke store Chancer i B. C.; derimod er der flere Steder ret gode Muligheder for Familier, der er i Besiddelse af et Tusinde Doll. eller mere, til at komme i Gang med selvstændigt Landbrug.

Provinsens største By er *Vancouver*, der med Forstæder har 230.000 Indbyggere. Det er næst efter Montreal Canadas vigtigste Havneby; den har Dampskibafordivelse med Kina, Japan og Australien og med Europa via Panama-kanalen. Der bor ikke saa faa Danske i Byen; noget nøjagtigt Tal paa dem har man ikke, nogle mener, at der er imellem et og to Tusinde. Hidtil har der ikke været ret megen Samling paa dem. I Sommeren 1928 er en dansk Præst, Pastor *E. M. Favrholt*, blevet ansat derude. Der gaar hver Vinter en Mængde Arbejdsløse i Vancouver ogsaa mange danske. Det er især Folk, der for at undgaa den strengere Vinter paa Prærien rejser ud til det mildere Klima.

Victoria paa Sydøstkysten af Vancouver Øen har 40.000 Indbyggere og er Provinsens Hovedstad, en smuk By med et behageligt Klima. *Nanaimo*, ogsaa paa Vancouver Øen, er Centret for Kulminerne. Af andre Byer kan nævnes *Prince Rupert*, der har 6400 Indb. Den har en udmærket Havn og er Centret i et betydeligt Mine- og Skovbrugsdistrikt. Ud fra denne By foregaar der et stort Fiskeri især af Helleflynder. *New Westminster* syd for Vancouver har 14.500 Indb., *Nelson* i det sydøstlige Hjørne af Provinsen har 6000 Indb.

* * *

YUKON OG NORTHWEST TERRITORIES. Nord for B. C. og Prærieprovinserne ligger disse mægtige, tildels endnu uudforskede Strækninger. I 1897 begyndte den store Tilstrømning til Klondike Distriktet af Yukon, da det rygtedes, at der var fundet Guld deroppe. Byen Dawsons Befolkning talte paa et vist Tidspunkt 20.000 Mennesker, nu er der kun 800. Yukons Befolkning, hvis Antal varierer efter Minedriftens skiftende Kaar, tæller nu ca. 3500. I Nordvest Territorierne lever der ca. 8600 Mennesker, hovedsagelig Pelsjægere, Indianere, Eskimoer samt Folk der er ansat i Hudsonbugt-Kompagniets Tjeneste.

DANSKE EMIGRANTERS BERETNINGER OM DERES FØRSTE TID I CANADA

De i det følgende givne Skildringer er skrevet af unge Kvinder og Mænd, der er udvandret til Canada i Løbet af de sidste faa Aar. De enkelte Forfatteres egen Retsskrivning er bibeholdt.

Jeg vil begynde min Beretning i det Øjeblik, man sætter Foden første Gang paa Canadas Grund. Uvilkaarligt gaar der en Følelse igennem een, en Følelse som er vanskelig at beskrive for een, der ikke er særlig dygtig som Skribent. For mit Vedkommende var det, ligesom jeg tænkte, »saa, nu har du det gamle Land bag dig,« og et nyt Land aabner sig, hvor man eventuelt skal tilbringe Resten af sin Levetid eller i det mindste en Del heraf. Det, det først gælder om, naar man kommer til et fremmed Land, er at sætte sig ind i Landets Sprog og Kulturforhold, der er jo en stor Forskel mellem »det gamle Land« og Canada, og som nyankommen følte jeg mig ikke særlig godt tilpaa. Jeg begyndte som de fleste paa en Farm. Modtagelse var der ikke noget særligt af. Jeg havde rejst hele den foregaaende Nat og var ca. Kl. 11 ankommet til Bestemmelsesstedet og gik op til Farmeragenten, og Kl. 1½ rullede jeg i en »Ford« 7 eng. Mil ud paa Landet. Ved Ankomsten blev jeg spurgt, om jeg vilde have en Kop Kaffe, og jeg sagde naturligvis

»Yes«, mit Værelse blev anvist mig, og en halv Time efter Ankomsten var jeg travlt beskæftiget med at læsse Møg paa en Vogn. Saaledes gik de 3 første Dage, og jeg var naturligvis godt øm i Lemmerne og Hænderne fulde af Vabler, men Humøret var dog ikke sunket. Arbejdstiden var $5\frac{1}{4}$ —8 eller 9 hver Aften, en lang Arbejdsdag. Kosten, vi faar herovre, har ikke den Næringsværdi som den gode danske Kost, der absolut er Nr. 1 i Verden. Jeg spiste 3 Gange om Dagen, men var altid sulten, saa kunde jeg se mit Snit, tog jeg altid et Par tørre Skiver med ud i Marken.

Arbejdsmetoden er jo vidt forskellig her og i »det gamle Land«. Man bruger herovre Maskiner til alt, hvad der overhovedet kan bruges Maskiner til. At gaa bagefter Ploven kender man ikke noget til, man sidder paa den, og saadan er det med alle Redskaber. Laden er bygget helt anderledes end hjemme, og det man kalder »Loen« hjemme, det har man her ovenpaa Staldene. Jeg kom herover ved den Tid, da Høhøsten skulde begynde. Paa den Farm jeg var, maatte vi først rydde et »Gulv« for en 5—6 Læs gammelt Hø, der til Nød kunde bruges til Strøelse. Det gik temmelig hurtigt med at faa Høet hjem. Tidligt om Morgenen begynder 2 Slaamaskiner at slaa Græsset, saa kommer der en tredie Maskine, der lægger Høet i lange Rækker, derefter kommer 2 Hestespand med en Maskine, der bringer Høet op i Vognen. Vognen er delt i to Dele, den ene Del er til at skyde frem og saa fylde Resten op. Naar det saa er kørt hjem i Laden, er der helt oppe under Taget en Skinne, hvori er anbragt en Gaffel, man borer ned i Høet, og denne, der bliver trukket af en Hest udenfor, bringer det hen i Laden, hvor man ønsker det, og hvor et Par Mand spreder det ud. Det gaar hurtigt med Arbejdet; hvorledes det bliver gjort, er en Biting. Jeg har prøvet 2 Farme og efter at have prøvet dem, føler jeg ikke Trang til at komme paa Farm mere.

Paa den sidste kunde jeg ikke faa mine Penge, saa Enden paa det blev, at vi maatte søge Politiets Assistance for at faa vore Penge.

Efter Farmeriet har jeg prøvet en Del forskelligt Arbejde, bl. a. Jernbanearbejde; vi boede 10 Mil inde i Skoven i en Camp, vi sov i en gammel Godsvogn med Plads til 16 Personer. Fem forskellige Nationer var repræsenteret, Hovedparten var Polakker. Efter 10 Timers Arbejde (7—12 og 1—6) var man selvfølgelig træt, men naar man saa skulde i Seng, kæmpede vi en haabløs Kamp mod Husdyrene (Lus). Kosten var god; det er den eneste Ros, jeg har til Campen. Efter dette har jeg prøvet Jordarbejder og ogsaa arbejdet paa Papirmølle, men da jeg er et udpræget Bymenneske, søger man naturligvis til Byen, i Særdeleshed naar Vinteren staar for Døren. Erfaringen har for mit Vedkommende vist, at det *betaler* sig ikke at rejse fra Sted til Sted, det bedste er at blive paa et Sted, hvis Forholdene ikke tvinger een til at rejse. Sproget gik det udmærket med, idet jeg kunde en Del hjemmefra. Om Sommeren kan man som Regel altid faa Arbejde, om ikke andet saa Farmarbejde. Vinteren er jo kold herovre, men mange af os Danske klarer sig i Vintertiden ved at arbejde som Opvaskere i Restauranter og lignende.

Det bedste, en Emigrant kan gøre, naar han kommer til Canada med de 25 Dollars i Lommen, er at spare paa Pengene; thi han véd sikkert ikke, hvor meget en Dollar er værd, naar den først er alaaet i »Stykker«. Der findes mange gode, billige Steder at spise, og hvis Opholdet strækker over 8 à 10 Dage i en By, gør han klogest i at tage et Værelse i et »Rooming-house« (Pensionat).

Hvad jeg har skrevet her, er hvad jeg selv har oplevet og selv har prøvet sammen med en anden Dansker, og jeg har selv til Tider set mørkt paa Tilværelsen; thi har man

Arbejde, er det ingen Sag at klare sig, men værre er det, naar man intet Arbejde har, saa maa man jo se at klare sig paa bedste Maade.

Otto Petersen,

Montreal, December 1927.

*

Sneen faldt tæt og stille, da jeg en Morgen tidligt, en af de sidste Dage i November 1926 tog en Car (altsaa Sporvogn) mod Montreal East, og da jeg nærmede mig Arbejdspladsen, der laa et Stykke uden for Byen, kunde jeg mærke, at Blæsten tog rigtig godt fat ogsaa. »Du kunde vist lige saa godt være blevet hjemme i Dag,« tænkte jeg saa smaat, »der bliver ikke noget af udvendigt Tømrerarbejde i dette Vejr.« Men nu havde jeg ventet det meste af en Uges Tid paa at komme i Gang igen — paa Grund af Standsning i Arbejdet — saa jeg havde ikke Lyst til at lade en Dag mere gaa til Spilde paa denne Tid af Aaret; Penge var der ikke rigeligt med og Arbejde vanskeligt at faa fat paa, naar dette slap op. — Fornøjelsen var imidlertid kun kort; jeg havde et Ærinde ind paa Kontoret, inden jeg gik op paa Bygningen. Superintendenten (den tilsynsførende) var netop derinde, og han sagde nu til mig, at det var ikke nødvendigt, jeg begyndte, de kunde klare det uden min Hjælp; der kom en anden Tømrer forbi i det samme, han spurgte mig, hvad det var, jeg var ved at faa ordnet; jeg fortalte det; Superintendenten saa ham og mente, de kunde godt undvære ham ogsaa. »Ja, men hvorfor sagde De ikke det til os, da vi maatte holde op med Arbejdet i sidste Uge, i Stedet for at lade os vente til ingen Nytte?« — Well, han havde siddet og regnet ud nu, at de godt kunde undvære nogle Folk, da Arbejdet hurtigt var gjort færdigt, og de derfor snart allesammen

skulde »lægges af«. — All right, der var jo ikke noget at gøre ved det, vi fik vor Check og traskede af hjemad med vor Værktøjskuffert. — Nu var der Tid til at tænke lidt over Tilværelsen og paa, hvad der nu skulde gribes til. Employmentskontorernes (Arbejdsanvisningskontorerne) Vinduer var ikke meget opmuntrende at se paa, — ja, Skovarbejde kunde der vel nok faas, men jeg holdt ikke særlig meget af at tage den »Tjans«, det skulde prøves først her i Byen — saa længe jeg havde Penge paa Lommen.

Jeg havde kun været i Canada en 5—6 Maaneder og kendte ikke Vinteren, som jeg nu kender den. Hidtil havde det ikke været saa vanskeligt at faa fat paa Arbejde, naar man vilde tage, hvad der faldt for. Mit første »Job« herovre var som »all round man« paa en Tegnestue; jeg kendte saa meget af Sproget, at jeg kunde forhøre mig om Arbejde og forklare, at jeg havde arbejdet som Bygnings-tegner nogle Aar i Danmark. Lønnen var ikke stor, 15 Dollars om Ugen, jeg betalte 10 Dollars for Kost og Logi pr. Uge, men jeg havde nu Tid til at kaste mig mere over Sprogstudiet; jo mere af Sproget man kan, jo lettere er det at finde Arbejde; saa længe man ikke taler noget Engelsk eller Fransk (for Provinsen Quebecs Vedkommende) er det meget vanskeligt at faa Arbejde i Byen, og har man ikke noget særligt Haandværk, tror jeg, at det er klogest at søge ud paa Landet lige saa godt med det samme som senere; det vil alligevel blive vanskeligt at bane sig Vej i Byen. Byerne kan kun modtage faa Emigranter i Forhold til det Antal, Landet kan optage. Der gaar altfor mange Danske i Byerne — som Arbejdsmænd eller som Hjælper paa Restauranter — uden at drive det videre; Lønnen er ikke saa stor, at der kan lægges ret meget til Side, særlig hvis man kommer til at gaa en Tid uden Arbejde. Det kan være all right for en Start — den Slags Arbejde —

naar man har sat sig et Maal, — naar der er et bestemt Arbejde, man ønsker at komme ind i. Det var der for mit Vedkommende, derfor blev jeg hængende i Byen, ellers kunde jeg sikkert have tjent mere ved at tage ud i en »construction camp« som Tømrer.

Efter en halvanden Maanedes Tid paa Tegnestuen var Travlheden forbi; vi var 3, der blev »lagt af« omtrent paa samme Tid. Jeg forsøgte mig da som »handy man« og fik et »job« paa en Yachtclub, tæt uden for Montreal, meget smukt beliggende ved St. Lawrence Floden, der med sine skovklædte Bredder og smilende Smaaøer paa sine Steder minder om Himmelbjergsøerne. Jeg nød Landlivet (35,00 Dollars om Maaneden samt Kost og Logi), men jeg længtes snart efter at faa fat i noget Arbejde af lidt dybere Interesse; derfor søgte jeg Byen igen, fik Plads hos en Anlæggartner, hvor jeg maatte hjælpe til med alt forefaldende; skulde han have en Haveplan tegnet, lavede jeg den, — det var et nyt Felt for mig — Løn 35 cts. pr. Time; jeg havde saa den Fordel fremfor andre Arbejdsmænd at have Arbejde, enten det var Solskin eller Regn.

Gartneren turde dog ikke love at skaffe mig Arbejde hele Vinteren, derfor forlod jeg Pladsen og fandt da, som før nævnt, Arbejde som Tømrer en Tid. — Og nu kom Vinteren med stærke Skridt og lagde sin klamme Haand over alt; Havnen, hvor der udfolder sig et broget Liv om Sommeren, var lukket for al Trafik paa Grund af Frosten; det betød Arbejdsløshed for Tusinder. Der bliver nok bygget en Del af de store Bygningsfirmaer om Vinteren, da de kan faa Arbejdskraften billigt, men der er saa mange om det Arbejde, saa det er vanskeligt for en Nykommer at bore sig ind. Overalt, hvor jeg kom, enten det var paa Arbejdspladser eller paa Tegnestuer, fik jeg det Svar, at de havde ikke Brug for flere foreløbig, de havde lagt Folk

af; saa nu begyndte jeg at tænke alvorligt paa at tage ud som »farm hand« eller som »bush man« (Skovarbejder). Naar man er saa heldig at komme i en god Skovcamp, kan man lægge en Del Penge op i Vinterens Løb, en Del Utøj faar man som Regel med i Købet; men det kan ogsaa ske, at man er saa uheldig at komme i en mindre god »Camp«, hvor Forplejningen er saadan, at man maa spendere sine sidste Penge paa Tilbagereisen til Montreal, eller Firmaet søger at knibe uden om Kontrakten og betaler mindre end lovet. Saaledes skete det sidste Aar i nogle »Camps«, at Arbejderne blev sat til at hugge Skov, som havde været udsat for Skovbrand; Træerne var visne, og af den Grund var det umuligt at fælde saa mange om Dagen som af friske Træer. Efter nogle Dages Forløb kommer Formanden og siger til dem: »Hør, Folkens, I bestiller ikke noget. Der regnes med, at en Mand skal tage det dobbelte Antal Træer, af hvad I tager om Dagen. Saa I forstaar, at Firmaet kan ikke betale jer den Løn, Kontrakten lyder paa, vi vil betale jer det halve.«

Hvad skal man gøre? Har man ikke Penge til at rejse tilbage for, tager man imod Tilbudet.

Jeg naaede dog ikke at komme i »camp« denne Gang. En Aften, da jeg kom hjem paa mit Værelse, laa der Besked til mig om at ringe en Mand op. Det viste sig at være the chief draftsman (Første Tegneren) hos et Ingeniørfirma, som manglede en Tegner. Firmaet var mig ganske ukendt, de havde faaet min Adresse hos et andet Firma, hvor jeg havde spurgt om Arbejde. Nok er det, jeg gik derved næste Morgen med mine Papirer og Tegninger og startede »right away« (straks) — har nu arbejdet der i lidt over et Aar; Arbejdet er Specialarbejde en stor Del af det, men mærker de, at man har Lyst til at sætte sig ind i det, giver de ogsaa én en Lejlighed til at tage fat.

Lønningen er omtrent det samme som en Haandværkers (i Montreal faar Tømrere fra 40—75 cts. pr. Time, 8—10 Timers Arbejde), Arbejdstiden er saa til Gengæld kortere, 8 Timer om Dagen og week-end. Hos mange Firmaer her i Byen ligger Begyndelseelønningen for en Tegner dog en Del lavere — ca. 75—100 Dollars pr. Maaned.

»Kald mig ad de Unge, dem som noget vil«, (De U. S. Nr. 456), synger vi ofte i vor dansk-lutherske Ungdomsforening i Montreal. Det er den Slags Unge, Canada ønsker maa komme og give deres Indsats i Opbygningen af det store Land. Kan hænde, der vanker flere Knubs herovre end hjemme; og kan hænde, at man var Maler eller Tømrer hjemme og her maa tage fat som Farmer; men gør det saa meget, om man skal skifte lidt om paa det, naar man kommer herover, hvis der saa til Gengæld ligger Op-gaver og venter, hvis Chancerne er der for at skabe sig en Levevej. Mange af dem, der rejser herover, naar det ikke. Grunden er vist ofte den, at de vilde ikke for Alvor, der laa ingen alvorlig Stræben bag ved. I Kolonien New Denmark i New Brunswick her i Østcanada er der Jordbund for Kartofler, men Marken maa ryddes for Sten, inden Kartoflerne kan gro. I Vestcanada ser man saa fine Hvedemarker som kun faa Steder, og saa en Nat før Høsten er Frostent der og ødelægger store Strækninger, eller Græshopperne kommer, netop som Høsten er begyndt, og ønsker at faa deres Andel. Og dog, trods alt det, dyrkes der mange gode Kartofler i New Denmark og megen god Hvede vest paa. Det sker jo ogsaa, at Vanskelighederne selv hjælper os fremad, giver os Lyst og Vilje til at tage et Tag.

Og hvad vi ikke kan magte ene, kan vi undertiden magte i Flok, — det viser de danske Kolonier, der er spredt ud over »the Dominion«.

— Og underligt nok, hjemme var der mange af os, der ikke brød os synderligt om Kirke eller K. F. U. M. eller K. F. U. K., men nu, taget bort fra alle de hjemlige Forhold, omgivet af alt det nye og fremmede, falder det naturligt for os at gaa hen i »Ungdomsforeningen«, synge de kendte Sange og føle, at vi er Danske. Forleden Aften var der en fremmed Taler, næste Mødeaften skal vi Unge selv lægge for som Talere; en saadan Aften er ofte en af de mest interessante. En har fortalt Rejseoplevelser fra Australien, en Svensk-Afrikaner fortalte os lidt om Forholdene i Sydafrika og Missionærernes Arbejde der; — en tredie forstaar sig paa Mandolin og gengiver nogle af vore gammelkendte Viser fra Sommerlejren. Saa har vi fortjent vor Kaffe, god dansk Kaffe og Brød fra vor danske Bager.

Til sidst sluttes der af med en Andagt; et Øjeblik — midt i al Travlheden og Optagetheden — ser vi opad og henter Fornylelse og nyt Mod til at se de kommende Dage i Møde.

Ad Aare haaber vi at se en dansk Kirke i Montreal, foreløbig maa vi sidde til Leje; Ordet, der lyder, og Salmene vi synger, er dog de samme, som vi kender fra vor Barndom derhjemme — og er maaske den bedste Arv, vi fik med os.

Vi vil ikke glemme Danmark, men vi tror, at vi ved at hævde os som Danske naar at give den bedste Indsats herovre.

N. Harald Nielsen.

Montreal, Februar 1928.

Første August 1926, Kl. 11 om Aftenen, ankom jeg hertil. Det var med mange blandede Tanker og Følelser, jeg første Gang saa Montreal med dens Tusinder af blinkende

Lys. Først af alt lægger man Mærke til det store, lysende Kors paa Toppen af Bjerget midt i Byen. Det er en god Hilsen at faa, naar man ene, lidt ængstelig og bange, første Gang ser ind imod Millionbyen. — Korsets Tegn er jo baade Forjættelse og Sejr.

Da jeg er Sygeplejerske, kan jeg bedst skrive lidt om, hvordan Livet former sig for os herovre. Jeg forlod Danmark med den Beslutning saa hurtigt som muligt at faa noget ved mit eget Fag. Men allerede før jeg naaede Canada, opdagede jeg, at jeg ikke kunde nær saa meget Engelsk, som jeg selv troede, og var klar over, at det først skulde læres, koste hvad det vilde af Arbejde og Penge. Saa var Spørgsmaalet: Hvordan lærer man det hurtigst og bedst? Jeg prøvede at tale med enkelte Medrejsende om det og fandt ud af, at det bedste for mig vilde være at komme i et Hjem, hvor der var Børn, og hvor man var sikker paa, at der taltes et pænt Sprog, og de var villige til at hjælpe og rette en. Jeg tror, det er godt at lære Sprog af Børn. De retter nemlig mange Gange Fejl, som Voksne ikke retter. Jeg var meget heldig i saa Henseende. Allerede den næste Dag fik jeg Plads i et Præstehjem, hvor der var fire Børn. Fruen havde i sine yngre Dage været Lærerinde. Hun vilde saa undervise mig, og jeg skulde hjælpe med alt Arbejde i Huset. Passe Børn, lave Mad, vaske, stryge og stoppe Strømper, ja, kort sagt alt muligt. — Det var jo noget andet, end hvad jeg var vant til som Sygeplejerske i Danmark. Men man kan vænne sig til meget. Og jeg fandt mig hurtigt til Rette med Forholdene. Hvad der især lavede op, var Bilen, som Præsten aldrig sparede paa, og som vi alle sammen nød at køre ud i. Saa' Vejret særlig fint ud om Morgenens, kom Mrs. Smith ofte og spurgte: »Do you like to go out in the car to day?« Selvfølgelig syntes jeg om at køre en Tur. Og saa bestemte vi en Tid, vi vilde køre,

til den Tid skulde alle være færdige og Maden i Kurven. — Der er saa mange smukke Steder i Omegnen af Montreal, hvor det er vidunderligt at tilbringe saadan en Eftermiddag.

Den tyvende August tog hele Familien paa Landet for at holde Ferie. Stedet hedder Knowlton, ligger ca. 80 miles fra Montreal. Det var en dejlig Kjøretur derud; paa den fik jeg det første Indtryk af, hvordan fransk-canadiske Farme ser ud. Det var mest ganske smaa Ejendomme, vi saa paa den Strækning. Husene er alle sammen byggede af Træ og ser saa underligt tætte og smaa ud. Man ser aldrig saadan en lille hyggelig Vinkelbygning med Hyld eller Roser i Krogen, som vi har saa mange af hjemme i Danmark. Fladt Tag er der paa alle Husene, saa de ligner mest store Kasser, hvis det da ikke havde været for Verandaens Skyld, som næsten alle Vegne gaar rundt om hele Huset. Af Kreaturerer saa vi Heste, Køer og Svin, som alle gik løse. Det er nogle underlige Heste, de ser saa høje og korte ud. Køerne er omtrent, som man ser dem hjemme, lidt mindre maa-ske; men i Intelligens er der vist ikke megen Forskel; de kan her som der stille sig op paa Landevejen foran Bilen. Saa kan man trutte og raabe saa meget, man lyster. Koen rører sig ikke, før det passer den.

Befolkningen, der er fransk, holder meget energisk baade paa det franske Sprog og paa de nedarvede Sæder og Skikke. Det er næsten altid store Børneflokke, de fransk-canadiske Bønder har; ikke sjældent træffer man Familier med 15—20 Børn. Det var i Provinsen Quebec, det Ord-sprog kom, efter at Englænderne havde taget Magten: »Hvad ved Sværdet vi tabte, vil ved Vuggen vi vinde«.

Vi tilbragte ti dejlige Dage i Knowlton. Selve Stedet er meget smukt. Skov og Sø fremhæver jo altid hinanden, og naar man saa tillige, som der, har nogle Bjerge i Bag-

grunden, kan man ikke let tænke sig et kønnere Sted. I Knowlton saa jeg lidt af canadisk Ungdom. Samtidig med os var der en Afdeling af »Canadian Girls In Training«, som laa i Sommerlejr der; henved 100 raske, unge Piger, altid var de klædt i Sweater og Sportsbenklæder. De lod til at være meget optaget hele Tiden. Allerede ved 6 Tiden om Morgenen var de første i Søen for at faa deres Morgensvømmetur. Jeg blev ikke helt klar over deres Program; men jeg saa dem hver Dag samlede til Foredrag, Sang-øvelse og Gymnastik; nogle spillede Tennis, andre gik lange Ture. Tre Gange om Dagen samledes de til Maaltid i den fælles Spisestue, hvor de altid sang og raabte Hurra. At de tre Gange om Dagen kunde finde paa noget at raabe Hurra for, forundrede mig. Det var vel Ungdommen og Livsglæden, som dør gav sig Udslag. Jeg husker et lille Vers:

»Campers came from near and far to Knowlton,
Friendships to seek and give,
Strength they gain from lake and tree and mountain
Happier lives to live.

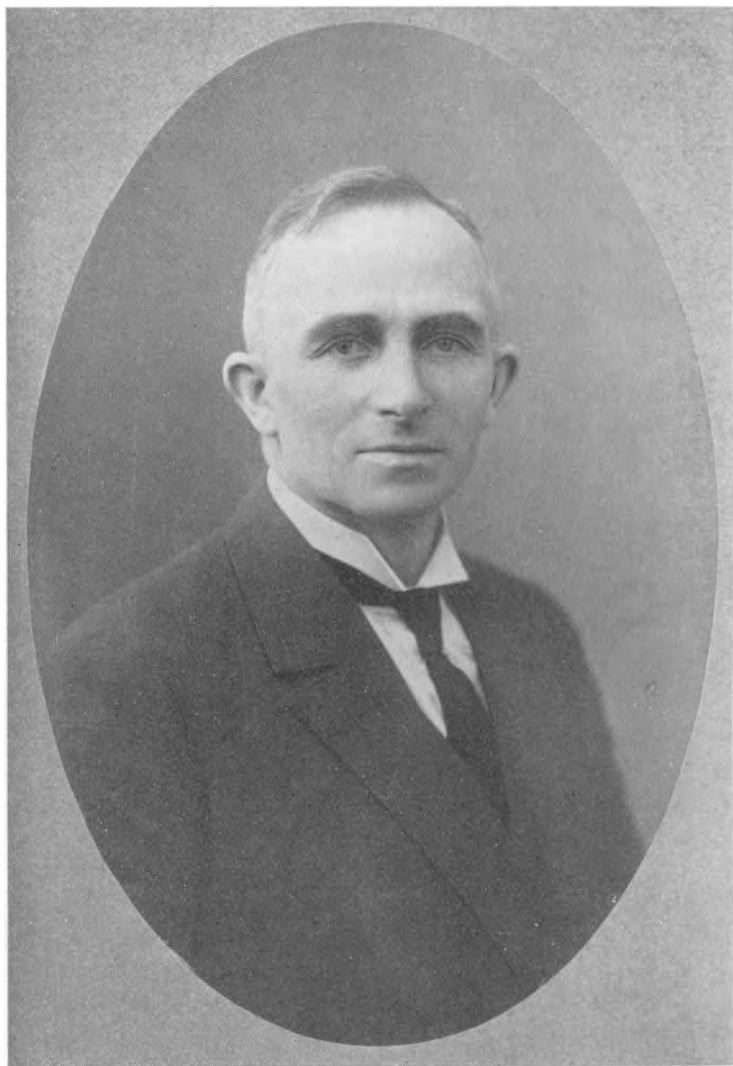
Comrades be true to ideals set up in camp days C. G. I. T. —
Knowlton«.

Jeg var meget glad for de Dage derude. Det hjalp ogsaa godt paa Sproget at tale med mange Mennesker hver Dag. Tilbage til Montreal igen. Paa det Tidspunkt kendte jeg endnu ingen Danske og følte mig til Tider meget ene og sendte ofte længselsfulde Tanker hjem til det og dem, jeg var rejst fra. Det var med Spænding, jeg imødesaa Pastor Jensens Ankomst til Montreal. Femte December var jeg første Gang til dansk Gudstjeneste herovre. Jeg glemmer aldrig den Dag. Høre kendte danske Salmer og saa høre Pastor Jensen prædike paa sin jævne, ligefremme og letforstaaelige Maade, som ogsaa mange Gange siden har gjort

Foroven ses Kirken og Præsteboligen i Standard, Alberta, fornedet et Parti fra LloyDMINSTER.

Pastor Max Mathiesen, Edmonton, Alberta.

mig glad. Den 14. December kaldte Pastor Jensen første Gang til Ungdomsmøde i Y. M. C. A.'s Sal. Det begyndte smaat, kun en 8—9 var vi tilstede. Men det var dejligt baade den Aften og hver Aften siden. Flokken, der samledes, blev ogsaa større Aften efter Aften. Der er vist ikke noget, der knytter Mennesker mere sammen end Sproget. »Modersmaal er det Rosenbaand, som store og smaa omslynger. I det sig røre kan vor Aand, og i det sig Hjertet gynger«. Særlig efter ikke at have hørt et dansk Ord i over fire Maaneder, skønner man rigtigt paa det.

Som Tiden gik, længtes jeg mere og mere efter at komme til mit eget Arbejde igen. Jeg forhørte mig forskellige Steder og fik at vide, at man ikke kunde faa godt Arbejde som Sygeplejerske uden at være indregistreret som Sygeplejerske i Provinsen Quebec. Det er en Lov, som gælder her. Hver Provins i Canada har sine egne Love. Man maa have det i Orden, før man kan søge Stillinger paa Hospitalerne. Jeg søgte saa om at blive optaget. Mens det stod paa, tog jeg et Kursus paa Royal Victoria Maternity Hospital, som enhver Sygeplejerske, der kan Sproget, kan faa (hvis der er Plads). Man faar, i den Tid Kursuset varer, en Gage af 20 Dollars om Maaneden. Saa kan man selv, om man vil tage 3 eller 5 Maaneder. Da jeg var færdig, fik jeg en Stilling som Afdelingssygeplejerske paa en Fødeafdeling. Den var var jeg meget glad for og beholdt den indtil 1. December 1927, da jeg begyndte som privat Sygeplejerske.

Sygeplejersker her er nogenlunde vellønnet, 70—80 Dollars pr. Maaned og fri Station. Som privat tjener man maaske lidt mere; men har jo saa ogsaa større Udgifter. En Del danske Sygeplejersker har faaet Stillinger som Barne-sygeplejersker i velhavende Hjem. Her er Lønnen omkring 50 Dollars, somme Steder lidt mere, andre mindre. Skulde

jeg kort udtale, hvad Indtryk jeg har faaet af det canadiske Folk, vilde det omtrent blive saadant: Et venligt, aabenhjertet og mod Fremmede hjælpsomt Folk.

Inger Marie Birk.

Montreal, Februar 1928.

*

I Danmark hørte jeg vel nærmest til Kategorien By-menneske, havde en god Skoleuddannelse og senere Eksamen i mit særlige Fag. Husligt Arbejde har altid interesseret mig, men jeg havde meget lidt Tid til at beskæftige mig med det hjemme. Det Kendskab, jeg havde til Landlivet, havde jeg indhentet i mine Sommerferier som Barn, idet jeg tilbragte disse hos en Tante og Onkel paa min Moders Fødegaard. Ret indgaaende var dette Kendskab vel ikke; men siden da har Landlivet altid staaet for mig som det mest ideelle, trods alle dets Besværligheder. Jeg var 26 Aar, da jeg for nu snart to Aar siden ankom til New Denmark, hvor jeg gennem Venner havde faaet en Plads i Huset. Paa Landet var det, uden Bekvemmeligheder af nogen Art og med 10 eng. Mil til nærmeste By. Man bagte selv sit Brød, havde almindeligt Komfur og Kakkelovne, Petroleumslamper, Vandpost ude i Gaarden, Høns, Hest og Have, og i den lille Lund nede bag Huset, tænk dem min Glæde, et rigtigt Bøgetræ; Violer var der Bunker af, men de havde ikke den mindste Duft, Jordbær voksede vildt alle vegne. New Denmark ligger højt, og Luften er ren og klar; jeg befandt mig ualmindelig godt, selv det lidt haarde Arbejde gik let og fornøjeligt fra Haanden. Sproget er jo overalt Dansk, saa jeg følte mig hurtigt hjemme derude; at der er dansk Menighed og Kirke, bidrager meget til denne Følelse og er et Gode, som vanskeligt kan værdsættes højt nok. Kirke og Præstehjem er ganske naturligt det væsent-

lige Samlingsted for Danskheden, Præsten er den, der først tager sig af Emigranterne. Paa alle de Steder i Canada, hvor dansk Præst findes, er man sikker paa, at han vil møde een paa Stationen, om han véd, at man kommer, og er rede til at yde Hjælp og Raad til at finde Arbejde og Husly.

Efter at have været 7 Maaneder i New Denmark, kom jeg her til Montreal, hvor jeg først havde en Plads som Barnepige for en lille Jødepige i 10 Maaneder, og nu styrer jeg Huset for en dansk-canadisk Familie paa tre Medlemmer.

Paa Landet er Lønnen meget sjælden højere end 12—20 Dollars pr. Maaned; men her i Byen har jeg som Barnepige 40—45 Dollars, og i min nuværende Plads 35—40 Dollars. Forstaar man sig paa al Slags Madlavning og kan tale Sproget nogenlunde, opnaar man let 50 Dollars pr. Maaned, og ligesaa om man har nogen Erfaring som Barnepige. Nyankomne, der ikke kan tale Sproget, opnaar vanskeligt mere end 20—25 Dollars. Min nuværende Stilling er lærerig og selvstændig, saa jeg befinder mig udmærket ved mit Arbejde og har ret megen Fritid. Den forenede danske evang. lutherske Kirke i Amerika sendte for godt et Aar siden een af den lønnet Præst her til Montreal for om muligt at samle de herboende Danske ved Gudstjenester og Ungdomsmøder. Vi samles nu fra 50—100 Unge til Ungdomsmøde hver Tirsdag Aften. Der synges efter »De Unge Sangbog« og gives Underholdning af meget forskellig Art. Pastor Jensen lader ofte os Unge selv medvirke, hvad der jo i høj Grad bidrager til at forøge Interessen. Ved 10 Tiden faar vi dansk Kaffe og Kager, derefter drøftes og afgøres eventuelle Forretningsanliggender, og Pastor Jensen slutter Mødet med en kort Andagt; vi rejser os alle, medens Fader-vor bedes, og til allersidst lyder: »Altid frejdig, naar du

gaar, Veje, Gud tør kende stærkt og glad fra hele Flokken. Mon ikke alle gaar berigede hjem fra disse Møder, jeg har aldrig hørt nogen sige andet, og mon ikke mangan Far og Mor hjemme i Danmark er glad for at vide sin Søn eller Datter Uge efter Uge samles ved disse Møder, om det bedste unge Mennesker kan samles om. Hver Søndag afholdes Gudstjeneste, hvor fra 40—125 Danske samles, en Menighed er lige dannet og tæller fra 120—130 Medlemmer; den er jo endnu ny og svag og kan kun betale en lille Del af Præstens Løn.

Een Ting trænger vi meget til her i Montreal, og det er et Ungdomshjem¹⁾, hvor en Del Unge kan bo, og hvor enhver Dansk, om han eller hun vil, kan tilbringe en hyggelig Aften ved Læsning, Brevskrivning eller Samtale. Ja, mange gode Grunde taler for Nødvendigheden af et saadant Hjem, og vi haaber meget, at det maa lykkes at faa det startet nu til Foraaret, naar de mange Emigranter igen begynder at komme. Som K. F. U. M. og K. F. U. K. er til stor Velsignelse hjemme i Danmark, vil et dansk Ungdomshjem være det endnu mere herovre i det Fremmede.

Til Slut vil jeg tilføje, at jeg er glad for at være i Canada og har ikke i den Tid, jeg har været herovre, nogen Dag ønsket, at jeg var blevet hjemme. Om jeg da ikke længes hjem? Jo, men Længslen er det bedst at tie stille med, rejser man ud, ved man, at den vil komme og følge een, til man engang naar at besøge Danmark igen.

En hjertelig Hilsen til Danmark og alle derhjemme, der tænker paa os herovre, fra

E. P.

Montreal, Febrnar 1928.

*

¹⁾ Dette er aabnet i Foraaret 1928.

Help yourself!

Naar jeg bruger ovenstaaende Udtryk som Overskrift paa efterfølgende Artikel, er det for først og ogsaa sidst at give een af Canadas vigtigste, om jeg saa maa sige, Læresætninger, det er nemlig en stor Betingelse for en dansk Emigrant at kunne og ville hjælpe sig selv.

Nu, da jeg vil prøve at fortælle lidt om Canada, og lidt om hvad næsten enhver Emigrant maa gennemgaa i de første Aar, vil jeg beskrive, hvordan de to første Aar er gaaet mig; og som jeg har haft det, har de fleste unge Mønsker herovre prøvet det, og mange en hel Del mere, men derfor er der ingen Grund til at være bange for Emigration, bare man ikke taber Modet og vil tage fat paa, hvad der byder sig, det kan være Opvasker paa et Hotel eller maaske Gadefejer, for herovre er en Mand lige god, bare han vil bestille noget.

Jeg kom til Canada midt om Vinteren, eller rettere sagt i November Maaned, hvad der for Resten er den daarligste Tid at komme i, men, never mind, jeg var nu engang kommet hertil, og den første, jeg traf paa Stationen her i Saskatoon, var een af mine kære Landsmænd; jeg blev selvfølgelig glad, men Glæden varede kun kort, for det første, vedkommende fortalte mig, var, at han var uden Arbejde og derfor ingen Penge havde, om jeg da ikke nok vilde laane ham nogle faa Dollars, hvad jeg naturligvis var dum nok til at gøre, og jeg har heller ikke set mine Penge siden, dog, jeg fik en god Lære dèr, nemlig, ikke laane Penge til sine arbejdsløse Landsmænd, for desværre er der ikke faa, der lever af den Trafik om Vinteren.

Et lille Træk, der viser, hvor gode ens Landsmænd kan være i Canada. Dagen efter jeg var kommet hertil, kom der tre unge Danskere op paa Hotellet, hvor jeg boede, og sagde meget pænt, at de vilde følges med mig hen at faa

noget at spise, jeg kunde jo ikke tale Engelsk, saa de vilde ordne Maden for mig. Det var jo meget rart, men der var et lille Notabene, nemlig: da vi var færdige med at spise, viste det sig, at de gode Herrer ingen Penge havde, saa jeg maatte betale, det var jo igen Lærepenge.

Naa, mine Penge var heller ikke store, og tale Engelsk kunde jeg som sagt ikke, saa det gjaldt jo om at faa Arbejde pr. omgaaende. Det lykkedes ogsaa, i Løbet af nogle faa Dage fik jeg Arbejde som »Dishwasher« paa en Restauration, bemeldte Arbejde betales med fra 35 til 40 Dollars om Maaneden og Kosten, men Logi maa man selv betale, og et lille Værelse koster fra 15 til 25 Dollars om Maaneden, saa der er ikke meget tilbage til Vask, Tobak og Fornøjelse. Og tænke sig et mere ensformigt Arbejde kan man vist ikke. Mit Hold begyndte Kl. 8 Aften, saa fik man lidt at spise og derefter til Vaskeballien, den veg man ikke fra til Kl. 8 næste Morgen, med Undtagelse af ca. 3 Timer, da vi havde at vaske Gulv over hele Restaurationen og i Køkkenet; men trods det er det naturligvis bedre end at sulte, en Ting, jeg tror nok, de fleste Emigranter i Canada har prøvet, jeg ogsaa.

Well! Da jeg havde holdt Opvasken ud i to Maaneder, kunde jeg ikke mere, og troede jo ogsaa selv, at jeg var blevet vældig dygtig i Engelsk, saa nu maatte jeg da kunne faa et bedre Job; men det var desværre den sorteste Overtro, begrundet paa, at der var simpelthen intet Arbejde. Der gik saa en Maanedstid, hvor Pengene gik, og saa var man lige rig, og jeg var ikke den eneste, vi var her i S. 5 eller 6 unge Danskere uden Arbejde og uden Penge, men, som vi sagde i en lidt bitter Spøg, vi behøver ikke at spekulere over vores Maaltider, for vi véd paa Forhaand, hvad de bestaar af, her er vores Menuseddel for 3 Dage:

Morgenmaaltid — et Glas Vand.

Middagsmaaltid — et Glas Vand.

Aftensmaaltid — et Glas Vand.

Dog maa jeg tilføje, at jeg i bemeldte Maaned havde et Job som Headwaiter, d. v. s. en Slags Inspektør paa et Hotel, men det varede kun saa kort, begrundet paa mit fine Engelsk.

Da omtalte Maaned var gaaet, var der ingen anden Udvej, vi maatte enten paa Farm eller paa Skovarbejde, og da ingen af os var Landmænd, besluttede vi os for Skoven; men havde vi vidst, hvad vi gik ind til, tror jeg nu nok, vi havde betænkt os noget bedre og gaaet paa Farm, for selv om Farmarbejdet er slemt og daarligt lønnet, fra 10 til 15 Dollars om Maaneden, saa tror jeg nok, at Skovarbejdet er værre, selv om der betales større Løn, ca. 35 Dollars om Maaneden for 10 Timers Arbejdstid. Jeg vil prøve at give en Skildring af det daglige Liv i bemeldte Skovcamp, som dog regnes for en af de bedste her i Saskatchewan; nu maa man altsaa tænke sig en daglig Temperatur af fra 30 til 45 Graders Frost og ca. $\frac{3}{4}$ Meter Sne for rigtig at forstaa Livet dèr.

Vi var tre, der rejste her fra Saskatoon til Skovcampen, som ligger ca. 175 engelske Mil Nord herfra. Da vi kom til den nærmeste Stationsby, »Big River«, opdagede vi, at vi havde 20 Miles at spadsere igennem Skov og Sne, hvor der hverken er Vej eller Sti, dog til alt Held var der en Slæde efter vores Bagage, saa vi var fri for at slæbe paa den, og vi fik allernaadigst Tilladelse til at drive 15 Heste foran os ud til Campen. Hestene kendte Vejen, saa vi fandt om-sider Campen efter en ca. 5 Timers Spadseretur; vi var selvfølgelig trætte, og efter at have faaet lidt at spise, skulde vi skynde os i Seng. Da vi kom ud i »the Bunkhouse« (»The Bunkhouse« var et lille Hus, der var slaet op af raa Træ-

stammer, der sov ca. 20 Mand), opdagede vi, at Sengene bestod af 2 Rækker Trækasser, der var slaæet op ovenpaa hinanden langs den ene Væg; Madrassen og Underdynen fik vi Besked om, at vi kunde hente ude i Gaarden, der var ganske rigtig en stor Stak Hø, saa vi forsynede os; efter det fik vi udleveret 2 tynde Tæpper, og saa var vor Seng færdig, haard men sund.

Næste Morgen blev vi kaldt op Kl. 5 og fik vores Breakfast Kl. 6; jeg vil beskrive Breakfasten, saa har jeg samtidigt beskrevet Middags- og Aftensmaaltidet for de efterfølgende 2½ Maaned, vi fik altsaa følgende:

Varme Pandekager med Sirup, saltet Oksebryst med Kartofler, de uundgaaelige Bønner, Kaffe eller The og Pie, meget godt, men en lille Smule ensformigt, naar man faar det 21 Gange om Ugen. Efter Maaltidet afsted i Skoven Kl. 7, hvor det saa gik løs med at fælde Træer og slæbe dem sammen i Stakke; tilbage til Middag Kl. 12 og igen afsted Kl. 1, og det selvsamme daglige Stykke Arbejde igen til Kl. 6; men saa var vi ogsaa fri for den Dag. Saa kunde vi more os i vort dejlige Sovehus helt til Kl. 9, da havde vi at være i Seng. Hvad Morskaben angaar, da var den gerne blandet, for hver Nation holdt jo sammen, og der var lidt af hver Slags, saasom Danskere, Nordmænd, Svenskere, Russere, Tyskere og Canadiere og mange flere; der var en hel babylonisk Forvirring, og taltes der endelig i Fællesskab, var det jo Engelsk, og der var vi andre Nykommere jo ogsaa uden videre Kendskab, saa vi havde en vældig morsom Tid!

Naa, endelig begyndte jo da Foraaret, saa nu skulde vi tilbage til Saskatoon og tjene store Penge; men igen blev vi skuffet, for der var Sproget atter et Handicap. Vi kunde nok faa Arbejde, men for en ca. 20 Cents mindre i Timen end de engelsktalende Folk, og jeg, der ikke havde lært et

Haandværk fra Danmark (jeg havde været i Forretning), maatte først til at staa i Lære; for at faa et Job i en Forretning er ganske umuligt, saa længe man ikke kan tale Engelsk. Jeg havde ganske vist ladet mig fortælle i det gamle Land, at man skulde bare fortælle dem herovre, at man var fuldt udlært i det specielle Fag, man søgte Arbejde i; men der var jeg heldigvis saa fornuftig at fortælle, at jeg kunde lidt (jeg kan tilføje, at jeg nu 1½ Aar efter arbejder for den samme Mester og er paa fuld Løn). Jeg havde det Tilfælde, at en anden Dansker startede samtidig med mig, men han fortalte, at han var fuldt udlært, saa han blev lovet 15 Cents mere i Timen end jeg, men det var der lidt Fornøjelse ved, han blev sendt alene paa et Job og kunde selvfølgelig ikke lave Arbejdet, saa han blev fyret efter 3 Timers Forløb. Nej, mit Raad har altid været til Folk, der har spurgt mig: »Sig, at du kan lidt, og vær tilfreds med en mindre Løn for en Start,« og jeg har opdaget, at det betaler sig i det lange Løb.

Da jeg havde faaet begyndt at arbejde for min nuværende Mester, var min den værste Tid ovre; og i Særdeleshed nu, da jeg kan klare mig meget pænt med Engelsk, nærer jeg ikke mere Bekymring for Fremtiden; men jeg vil gerne tilføje nogle faa Ting, som jeg mener, en Emigrant maa være i Besiddelse af og lære:

Først og fremmest lære lidt Engelsk, inden man rejser herover, for selv om man ikke kan tale Sproget, vil det komme meget hurtigere, og en stor Fordel har man altid, at man kan læse saa meget, at man selv kan se efter Job, f. Eks. i Avisen. Det andet og lige saa vigtige, har du faaet Arbejde, saa hold ved det, selv om det er aldrig saa kedeligt og lavt lønnet; i den første Tid kan du ikke vrage, og tab aldrig Humøret, men sig til dig selv, »jeg er Dansker, jeg skal nok komme ovenpaa«; du behøver ikke at skamme

dig ved at være Dansker, vi er nemlig godt ansete herovre. Jeg maa hertil føje, at selv om du ser mange Ting, der ikke laves saa pænt og godt herovre som i Danmark, saa skal du ikke prale af det, for det ynder Canadierne ikke, men lær hurtigst muligt at lave det paa samme Maade.

For en tredie Ting, noget jeg er ked af at skrive, men som desværre er sandt, tag helst ikke Arbejde ved Landsmænd, men se at komme til engelsktalende Mennesker og prøv at faa nogle pæne, canadiske Omgangsfæller; det er den bedste Vej at lære Engelsk paa, og de vil ikke udnytte dig saa meget som dine Landsmænd. Jeg vil fortælle et Eksempel. Der kom her til Saskatoon sidste Efteraar en ung Dansker, der havde arbejdet for en dansk Farmer hele Sommeren, og vedkommende Farmer havde betalt ham 5 Dollars, siger og skriver 5 Dollars om Maaneden, og gjort ham bange for at rejse derfra, fordi han havde fortalt ham, at det var umuligt at faa Arbejde, naar man ikke kunde Engelsk.

En Ting mere, lyt ikke efter dem, der fortæller dig, at du skal ikke slæbe for meget med dig herover, nej, tag alt, hvad du har af Undertøj og Tøj, selv om det er aldrig saa daarligt, du skal nok faa Brug for det. I det første Par Aar er Pengene sjældent saa store, saa man bliver glad, naar man opdager, man er fri for at købe Tøj, og det koster dig jo ikke noget i Fragt.

Til Slut: Selv om ovenstaaende synes at være lidt nedslaaende, skal man alligevel, hvis man har besluttet sig til at rejse til Canada, ikke være bange, for naar en Mand vil bestille noget og vil tage fat paa, hvad der er, kan han efter den første haarde Tid sagtens klare sig og skabe sig en Stilling, saa der kan blive lidt til en Danmarksrejse efter nogle Aars Forløb, for det er jo alligevel det, vi alle ser hen til og udmaler i Tankerne, hvor herligt det vil blive.

Det gamle Ordsprog, der siger: »Ude er godt, men hjemme er bedst«, det lærer man først at sande, naar man er saa langt hjemmefra.

N. P. Jensen.

Saskatoon, November 1927.

P. S. Hvorfor har Danmark ikke, som saa mange andre Lande, et Kontor her i Byen saa vel som i andre af Vestens Byer, et Slags Kontor, hvor Nyankommere kan gaa hen og faa anvist Arbejde, det er en Ting, der trænges til i allerhøjeste Grad, men de danske Emigranter bliver ikke hjulpen som f. Eks. de sydeuropæiske bliver det, hvorfor ikke?

N. P. J.

En »ikke Landmand«s Oplevelser i Canada i de første halvandet Aar.

Det gik mig, som saa mange andre i Danmark, ved at høre saa meget om Canada og se flere af mine Kammerater rejse derover fik jeg ogsaa Lyst til at lære dette Land nærmere at kende. Jeg rejste med Canadian Pacific og gik fra Esbjerg først i Juli Maaned 1926. Turen gik over England, det var meget interessant at se London, hvor vi opholdt os en Dag, og Turen tværs igennem England lige i Sommer-tiden vilde jeg heller ikke gerne have undværet.

Jeg ankom til Winnipeg omkring 20. Juli, netop ved den Tid man der saa smaat begynder at tale om Høsten, der var nær forestaaende. Det voldte derfor heller ikke meget Besvær at faa Arbejde; men Lønnen var ikke særlig god, de 4—5 Dollars om Dagen, man havde hørt om hjemmefra, var der ikke nogen Tale om. Jeg fik 35 Dollars for en Maaned, og jeg maa sige, jeg ogsaa fik Lov at arbejde for dem. Op Kl. 4½ om Morgenen at malke, dernæst ud

at sætte Korn sammen hele Dagen til Kl. 7, kun afbrudt af 20 Minutter til at spise Middagsmad i, og efter Aftensmadden maatte jeg ud at malke igen. Jeg havde imidlertid hørt en hel Del om Alberta og om, at Høstlønnen der var temmelig høj; saasnart Maaneden var gaaet, bestemte jeg mig derfor til at rejse dertil og naaede at komme til Calgary, til den Tid Høsten begyndte der. Det viste sig, at Rygtet havde talt sandt, og jeg fik straks Høstarbejde til 5 Dollars om Dagen og Kosten. Arbejdet var ikke særlig svært her, vi kørte Kornnegene til Maskinen, der tærskede dem, der var Læsemaskiner ude i Marken til at læsse Negene paa Vognene. Vi tærskede ca. 2500 Bushels Hvede om Dagen (en Bushel er ca. 27 kg), saa det er ikke Smaating, der gaar igennem saadan et større canadisk Tærskværk. Det viste sig dog, at Fortjenesten ikke var overvældende; thi af 64 Dage kunde vi ikke arbejde mere end 19 paa Grund af Regnvejr. Omkring 1. November var alt Høstarbejdet færdigt, og Høstarbejderne trak ind til de større Byer. Om Vinteren er der saa godt som intet at lave paa en canadisk Hvedefarm, og Byerne er derfor overfyldt af Arbejdsløse; der er en Del Skovarbejde om Vinteren, men dog ikke saa langt nær nok til, at alle kan blive beskæftiget ved det.

Da jeg var færdig med Høstarbejdet, tog jeg straks op i Skovene mod Nord for at »trappe«. Jeg boede heroppe langt ude i Skoven i 5 Maaneder, noget af Tiden alene og noget af Tiden sammen med et Par andre Trappere. Det var ofte et ensomt Liv; men undertiden var det ogsaa rigtigt interessant. Den Mængde af Vildt, som nogle Forfattere udstyrer Canadas Urskove og Ødemarker med, saa jeg ikke noget til; der fandtes en hel Del Coyoter (en lille Ulv), og af disse fangede vi ikke saa faa. Hvad man ellers lagde Mærke til, var de utallige Kaniner, der fandtes; her var

det ingen Sag at skyde Hundrede af disse om Dagen med Salonbøsse.

Omkring 1. April tog jeg til Calgary; her syntes det umuligt at faa Arbejde, der gik i Hundredevis af Arbejdsløse, og Tilstandene herinde var undertiden nærmest frygtelige; saaledes stormede en Dag ca. 350 Polakker og Ungarer Emigrationskontoret, idet de raabte paa Arbejde eller Mad, mange af dem havde ikke faaet noget at spise i flere Dage. Det var dog ikke meget bedre ude omkring i de mindre Byer, her var Emigranterne og de Arbejdsløse i Reglen indkvarteret i Kirkerne, og fik paa Byens Regning lige det nødvendige til Livets Ophold. Forholdene var selvfølgelig ogsaa vanskeligst for ovennævnte Folk, men ogsaa Skandinaver havde vanskeligst ved at faa Arbejde.

Efter kort Tids Forløb lykkedes det mig dog trods alt at faa Gartnerarbejde i Byen, og saa havde jeg Chancen for at opdrive noget godt Arbejde. Chancen kom 2 Maaneder senere, da jeg var saa heldig at faa Arbejde ved Bygning af Kornelevatorer. Det var et godt betalt Arbejde og stadigt tilligemed, det sidste var det vigtigste; thi det er ikke saa vanskeligt at faa godt betalt Arbejde for faa Dage lige i Sommertiden; men stadigt Arbejde er noget, der er ret sjældent herovre, naar man undtager Farming.

Dette Arbejde ved Bygning af Elevatorer var undertiden ret haardt Arbejde, men ogsaa ret interessant, og jeg syntes godt om det, hvorfor jeg ogsaa vedblev at arbejde for det samme Firma indtil omkring 1. December, da det blev for koldt til, at man kunde arbejde ude. Jeg skal ikke beskrive de forakellige Pladser, hvor vi byggede Elevatorer, Canada er jo sikkert alle velbekendt med Hensyn til Udseende gennem de mange Beskrivelser, der allerede er givet af Landet, blot vil jeg nærmere beskrive en enkelt af Pladserne, da denne adskiller sig lidt fra de øvrige. Omtalte

Plads er beliggende i Sydalberta, omtrent nede ved Grænsen til Staterne, og Grunden til, at jeg nærmere vil omtale denne, er, at Befolkningen saa godt som alle var Mormoner.

I 1908 kom der en større Skare op til denne Egn; de kom fra Mormonernes Hjemstavn i Staterne, Salt Lake City, og deres Hensigt var at grunde en mormonsk Koloni, hvilket ogsaa lykkedes for dem. De købte meget store Landstrækninger, og fik det den Gang for den meget billige Pris af 6 Dollars pr. Acre. Centret for Mormonismen her er Byen Cardston, hvor de har bygget et meget stort Tempel til 1½ Mill. Dollars. Fremmede kan dog ikke faa Lov til at se det indvendigt, hvilket sikkert vilde være meget interessant, det er kun de »bedste« af Mormonerne, der faar Lov til det.

Jeg besøgte deres Kirke første Søndag, jeg var der. Deres Religion er bygget op paa to Bøger, nemlig Bibelen og Mormons Bog, og Gudstjenesten bestod for en stor Del i, at de saakaldte »gode« Mormoner afgav Vidnesbyrd til Fordel for Mormons Lære.

Lige saa selvfølgelig, som der er Gudstjeneste hver Søndag, er det, at der hver Fredag Aften er Dans i Kirken. Før Dansen beder Præsten eller Prædikanten en Bøn om, at denne Dans, de nu vil holde, maa blive til Velsignelse, hvorefter Dansemusikken stemmer op, og Dansen gaar som i enhver anden Dansesal. Hver Søndag Aften er der Skole i Kirken, hvor ældre saavel som unge deltager; som Hovedparten af Undervisningen indgaar selvfølgelig Mormons Lære, i det hele taget spiller Kirken en overordentlig stor Rolle, og enhver god Mormon betaler derfor ogsaa en Tiendedel af sin Indkomst til Kirken.

Resten af Befolkningen hernede bestaar af Indianere, der findes her en meget stor Indianerreservation paa 65.000

Acres; nogle af dem driver Agerbrug, men det synes ikke, som om de faar ret meget ud af Jorden. Deres Motto er: »Hvid Mand tosset, arbejder altid«.

Med Hensyn til, hvorledes Forholdene gennemgaaende er i Canada, er det meget vanskeligt at udtale sig; nogle er heldige, andre er uheldige, men der er een Ting, der kan kritiseres i allerhøjeste Grad. Der skrives alenlange Artikler om Canada, og Vinteren omtales ikke, den frygtelige canadiske Vinter, i hvilken alt er en Is- og Snemark, og man daarligt kan opholde sig ude uden at fryse Fingre, Tæer eller Øren af. Vinteren herovre trænger i høj Grad til at belyses noget kraftigere; thi Gud hjælpe den stakkels Mand, der er uden Penge, naar Vinteren staar for Døren. Mange Nykommere, der intet har hørt om den canadiske Vinter, er letsindige med de i Høsttiden let tjente Penge og tænker: Vinteren her er noget lignende som den danske.

Til Slut vil jeg gerne sige et Par Ord til dem, der mener, at Guldet herovre ligger paa Gaden. Lad være med at rejse til Canada blot for at tjene store Penge paa en nem Maade, thi da vil du i de fleste Tilfælde blive skuffet. Ganske vist tjener man i Sommertiden noget mere og har ofte lettere Arbejde end i Danmark; men til Gengæld kan man sjældent faa noget som helst Arbejde i Vinter-tiden. Derimod er det meget godt at komme herover at se og lære andre Forhold at kende, naar man blot ikke stiller for store Fordringer.

Niels Møller.

Calgary, Januar 1928.

*

»Skal jeg rejse til Canada?« er en Tanke, der i det sidste Par Aar er kommet til mange Unge. Men samtidig er den Tanke kommet: »Passer det, hvad der er skrevet

om Landet og Forholdene derovre, mon ikke der er set for lyst paa det?« Thi det er jo klart, at der er Forskel paa at rejse igennem Landet med Penge nok paa Lommen og se alle de smukkeste Steder og saa selv at skulle klare sig uden Kendskab til Landets Sprog og Skikke. Efter otte Maaneders Ophold herovre vil jeg fortælle lidt om, hvorledes det har været for mig, og hvorledes det er for de fleste, straks de kommer herover.

Jeg kom til Winnipeg sidst i Marts 1927 og opholdt mig der i fire Dage for at hvile ud efter Rejsen og se lidt af Byen. Samtidig benyttede jeg Lejligheden til at tale med Pastor Damskov, da jeg gerne vilde have et Par gode Raad af en erfaren Mand, som jeg kunde stole paa. Da han hørte, at jeg havde tænkt paa at rejse til Alberta, mente han, at det var bedst for mig at rejse ud til Standard, hvad jeg saa gjorde.

I Standard opholdt jeg mig et Par Dage, saa fik jeg Plads hos en Skotte en Snes km derfra. Lønnen var 45 Dollars om Maaneden fra 1. April indtil Høsten — en ret god Løn. De fleste Nykommere har ikke faaet mere end fra 30 til 40 Dollars om Maaneden. I April Maaned var der ikke meget at bestille, Foraaret kom meget sent i Aar, saa vi fik ikke begyndt at saa førend først i Maj. Indtil den Tid sov vi længe om Morgenen; enten Koen blev malket Kl. 6 eller Kl. 9, det var lige meget.

Da vi begyndte at saa, stod vi op Kl. 5 om Morgenen, hentede Hestene hjem og fodrede dem og begyndte i Marken Kl. 7. Fra Kl. 12 til 1 holdt vi Middag, og Kl. 6 holdt vi op om Aftenen. Arbejdet paa Hvedefarmene er let, alle Redskaber er til at sidde paa. Fra Saatid til Høst er der ikke meget andet at bestille end at pløje og harve. Det meste Arbejde er med at lægge Seletøjet paa og spænde

Øverst: Kirken i Dickson, Alberta.
Nederst: Tilvenstre Pastor N. Bentsen, Dickson; tilhøire Pastor P. Rasmussen,
Dalum Kolonien ved Wayne St.

Foroven en dansk Farm ved Kevisville, Alberta; forneden en Faarefarm i Alberta.

Overst et Gadebillede fra Winnipeg; nederst et Gadebillede fra Vancouver.

Billeder fra Rocky Mountains (Klippebjergene). En Rejse gennem disse Egne hører til de Oplevelser, man sent glemmer.

for, da vi altid kører med enten fire, seks eller otte Heste. Kosten paa Farmene er god, den har jeg ikke hørt nogen klage over. Værelserne er det daarligste, de er ikke, som vi er vant til dem hjemme, især hos Nybegyndere eller paa forpagtede Farme, hvor der sjældent er mere Bygning end lige højst nødvendigt. Vi faar som Regel anvist Soverum i et af de smaa Træhuse, der om Efteraaret bruges til Opbevaring af Hvede; de er seks til otte Alen paa hvert Led. Foruden Sengen er der ofte en Del andre Sager derinde; men Sengen er god, og om der staar en Fork eller en Skovl i et Hjørne, ser man jo ikke, naar man sover.

I Høst- og Tærsketiden er det paa Dagløn. I Aar (1927) har vi faaet 5 Dollars om Dagen i Høsten og 6—7 Dollars om Dagen for Tærskning; men det er en Dollar mere, end de plejer at betale, fordi Høsten har været saa stor i Aar. Under Tærskningen flytter vi fra Sted til Sted og bor i Telt eller i en stor lukket Vogn, der ligner en Cirkusvogn. Der førte vi et raskt og herligt Liv, som det vilde have været et helt Savn at sige Farvel til, hvis ikke det var blevet Vinter, og jeg var rejst til Calgary for at gaa paa Højskole.

At kunne det engelske Sprog er en meget stor Fordel, hvorfor det gælder om at faa det lært saa hurtigt som muligt. Det er derfor klogt at tilbringe en Vinter paa en Skole for at lære at læse og skrive Engelsk. Jeg vil anbefale »Dana Højskole og Ungdomshjem« i Calgary til enhver ung Mand, der kommer herover. Det er en Skole, der fuldt ud staar paa Højde med Højskolerne hjemme. Hovedfaget er naturligvis Engelsk. Desuden faar vi en Del gode og nyttige Foredrag om det, der særligt vil møde os her i Canada.

Frømtidsmulighederne herovre er gode, saa enhver ung,

rask Mand, der selv vil, kan komme frem og skabe sig en god Livsstilling.

Laurits Pedersen.

Calgary, November 1927.

*

Hvad man ser og oplever som Nykommer i Canada.

Den lange og trættende Rejse er tilendebragt, og man er ved Rejsens Maal, en mellemstor Stationsby i Provinsen Alberta.

Det gjorde godt at faa sig en god Søvsn paa Hotellet efter Rejsen. Allerede næste Dag er man spændt paa, om der vil blive en Plads for en. Vi var ca. 50 danske Emigranter, som paa een Gang var ankommen hertil, og vi kunde jo nok besætte Pladserne paa en hel Del Farme. Dog, de fleste fik Plads i Dagens Løb, nogle fik det den næste Dag; det var lige ved Høstens Begyndelse, og Farmerne skulde have Folk.

Vor Rejsefører var Tolk for os og førte Forhandling med Farmerne, en ret vanskelig Opgave, for Farmerne vilde jo hyre os for mindst muligt, og vi holdt paa, at vi skulde have saa og saa meget. De gode Farmere, vi saa i Dagens Løb, var ikke alle lige tiltalende, og havde det været i Danmark, vilde mange af os nok have været noget betænkelige ved at tage Arbejde hos en Bonde af saa utiltalende Udseende. Det var man maaske ogsaa her, men man havde blot at tage, hvad der bød sig. Nu forstod man rigtigt, hvor rart og værdifuldt det vilde have været at forstaa og tale noget Engelsk. Og det møder én Gang paa Gang; dette med Sprogvanakelighederne, hvor man føler Savnet af ikke at kunne give en Forklaring paa dette eller hint, eller udtrykke sin Taknemlighed og Beundring paa en pæn og forstaaelig Maade. Selv om man ikke har haft

Løjlighed til at lære Engelsk ved nogen Skole, saa er det en Hjælp for én at have læst og studeret en engelsk Begynderbog, det hjælper én til hurtigere at opfatte Ordene, og det hjælper én til nemmere at faa Ordene formet til Sætninger.

Kommen ud paa en Farm gør man ofte mange ubehagelige Opdagelser. Selv om man ikke er forvænt fra Danmark, vil man alligevel ofte krympe sig ved at gaa i den Seng, som bydes én, saa nederdrægtig beskidt er den. Og Jim eller Jack, som man maa dele Sengen med, svarer saa nogenlunde til Sengen og er ikke videre besværet med Renlighedsfølelse. Han havde det omtrent som Kællingen, der vendte en vis Ting Nytaarsaften, kun med den Forskel, at Jim skiftede. Han var Ejer af flere Skjorter, som laa og flød omkring paa Gulvet. Om Søndagen var det Skik, at han skiftede Skjorte, og han udvalgte da gerne den bedste af dem, som laa paa Gulvet; at den maaske havde været brugt i Uger uden at være vasket fik være, hvad det var, næste Søndag gik det paa samme Maner.

Hvad der sommetider bydes en Emigrant med Hensyn til Logi og Opholdsted er alligevel mere, end man gør sig Forestilling om, før man rejser hjemme fra. Hvem vil f. Eks. tænke sig, at man maa ligge ude i et Hjørne af en Stald, hvor der er noget slaaet op, som skal kaldes en Seng. I samme Stald staar flere Arbejdsheste, som fodres med grøn Havre og Hø, at det ikke frembyder nogen særlig behagelig Soveplads paa Grund af Hestenes stadige Arbejde med deres Foder og den ubehagelige Lugt, som forefindes, siger sig selv. Den, som undgaar at stifte Bekendtskab med Utøj i det første Aars Tid, han er herovre, kan vist regne sig iblandt de heldige. Det findes i Overflod paa visse Farme, paa Logihuse og ude i Skovcampene.

Den første Vinter herovre er ogsaa ofte ubehagelig for

en Nykommer, fordi man staar uden Kendskab til, hvordan man skal være udrustet paa de rigtig kolde Dage, og det passerer, at en eller anden faar Fingre eller Tæer frosne. Har man ikke den rette Slags Fodtøj paa og skal være ude hele Dagen, kan man let faa en Taa frossen, saa den maa amputeres.

Jeg kender en Dansker, som en Vinter fik en Stortaa amputeret, fordi han havde faaet den frossen, og samme Vinter traf jeg en anden Dansker paa Hospitalet, som havde faaet flere Fingre frosne. Han undgik dog at faa nogen af dem amputeret, men gik med en daarlig Haand længe. Selv om store Dele af Canada ligger paa samme Breddegrad som Danmark, er der alligevel en stor Forskel paa Klimaet. Canada har Fastlandsklima, hvorimod Danmark har sit milde Kystklima.

Det er meget vanskeligt, næsten umuligt om Vinteren, at faa Arbejde i en By, paa Farmene er der ikke Brug for meget Mandskab om Vinteren, og Lønnen, som betales, er kun lille. Saa er der jo de store Skove, hvor der er Arbejde for mange om Vinteren. Livet i en Skovcamp (Skovlejr) er i Følge Udtalelser, jeg har hørt, ikke altid lige rart. Arbejdet i Skovene er temmelig livsfarligt, og jeg har truffet adskillige paa Hospitalet, som under deres Arbejde i Skoven var kommen alvorligt til Skade.

Men til Trods for, at der om Vinteren er Arbejde for mange i Skovene, og der antages ekstra Hjælp i Kulminerne, saa er der alligevel mange, som maa gaa uden Arbejde, især visse Vintre. Kommer saa dertil, at man bliver uden Penge, kan man have en nok saa drøj Tid, det er jo i mange Tilfælde selvforskyldt, men det kan ogsaa ske, at man ikke har faaet sin Løn, hvor man arbejdede, eller Sygdom kan være indtruffen o. l.

Den nyankomne Emigrant bliver jo benyttet baade paa

en og anden Maade, paa Grund af sin Uvidenhed om Landets Forhold og System og paa Grund af sin mangelfulde Færdighed i Brugen af det fremmede Sprog. Emigrantens egne Landsmænd maa man ofte være forsigtige overfor, de, som straks møder én med Elskværdighed og gode Raad, er ofte Ulve i Faareklæder, som paa en og anden Maade véd at vinde sig en pæn Fortjeneste paa Emigrantens Bekostning.

Her kommer f. Eks. to eller tre Danskere til Byen, kommer lige fra Danmark og er uden Kendskab til Sproget. De har Adressen til en Farmerfamilie i Nærheden af Byen. Ankomsten til Byen er der ingen til at tage imod dem, og da de andre Passagerer, som var med Toget, er forsvunden, tager de deres Kufferter og trasker af Sted ind mod Centret af Byen.

Paa deres Vej ned ad Gaden møder de en Dansker, som straks kunde se, at dette var nyankomne Emigranter. Han standser dem og spørger, om de var Danskere. »Jo, det var de jo da.« »Lige kommen til Canada kanske?« Dette bekræftes. »Saa skal I vel ud og arbejde paa en Farm nu.« »Ja, vi har Adressen paa en Farmer der og der.« »Naa, ja det véd jeg godt, hvor er, det er ca. 30 eng. Mil herfra, og der gaar ikke noget Tog derud før om et Par Dage.« »Ja, vi vilde jo da helst derud med det samme.« »I kan jo tage en Bil derud, det vil næsten være det bedste, jeg er forresten Chauffør og kan køre Jer derud, hvis I kan betale mig for det.«

Man enedes derom, Chaufføren forlangte en Pris, som var ca. det dobbelte af den ordinære Takst, og saa var Slyngelen endda fræk nok til, da han havde kørt ca. $\frac{2}{3}$ af Vejen, at erklære, at han desværre ikke kunde køre længere, fordi Vejen var for daarlig. Han fik saa baade dem og deres Kluns læsset af, og de maatte tage de sidste 10 Mil til

Fods med fuld Oppakning. Hvad brød Bilisten sig om, at han maaske fik deres sidste Skillinger, og at der maaske slet ikke vilde være Arbejde for dem, naar de naaede deres Bestemmelsessted. Det er saadan lidt af, hvad der kan paa-sere; man kan ofte fyldes med Harme, naar man hører om, hvordan godtroende Folk bliver taget ved Næsen af den Slags Fyre.

Der kunde godt skrives en Bog om, hvad der er oplevet af den Art, Folk behøver at se efter dem selv herovre og ikke antage den første den bedste for at være Ven, selv om ogsaa han kan tale ens Sprog.

Der er meget, man savner i den første Tid, man er her-ovre, man savner nogen at tale sammen med, man savner sine Venner og Bekendte derhjemme, man savner det, som er dansk. Hvor savnes dansk Samfundsliv og Kirkeliv ikke af den, som har haft sin Gang der. Og hvor husker man ikke tydeligt den første Jul herovre. Jo, da vilde man allivel nok have været hjemme.

Men Tiden gaar jo, og man bliver fortrolig med Landet og dets Forhold, man begynder at føle sig hjemme i Sproget og kan bedre følge med i, hvad der viser sig omkring én. Man faar Interesse for Landet, dets Tarv og Krav, og før man véd af det, er man ligesom groet fast herovre og har sat sig nye Maal og funden nye Interesser, som optager én.

Canada er endnu et Land, i hvilket man nok kan skabe sig en Fremtid, men det foregaar ikke uden Flid og Dygtighed, og man faar maaske gennemgaa lidt af hvert, før man finder sin rette Plads.

Jeg har Lyst til at fremkomme med nogle Raad og Oplysninger, som jeg mener, det er værd for Emigranten at tænke over, før han forlader Danmark.

1. Søg at faa nogen Undervisning i Engelsk, før De forlader Danmark.
2. Tag en god dansk—engelsk—engelsk—dansk Ordbog med.
3. Sørg for at have Adresser paa danske Konsulater, Ungdomshjem og Præster, det er ofte rart at have en saadan Adresse ved Haanden.
4. Om man tænker paa at drive Landbrug, gør man bedst i at arbejde paa Farm et Aars Tid eller to, før man bestemmer sig til at købe eller forpagte Land, og man bør undersøge Forholdene i det Distrikt, hvor man tænker paa at farme, før man køber.
5. Den faglærte Arbejder vil meget vanskeligt kunne opnaa Arbejde ved sit Fag, før han er Sproget mægtig, og maa tage til Takke med Farmarbejde, eller hvad der byder sig. Fagforeningerne organiserer sig mere og mere, og det bliver stadig vanskeligere for en Emigrant at blive antaget.
6. Har De en Stilling i Danmark, i hvilken De har Deres gode Udkomme, burde De aldrig rejse til Canada, ældre Folk, som ikke har nogen at rejse til, burde ejheller rejse herover.
7. Kom ikke til Canada med den Forestilling, at De skal tjene Dem rig i et Par Aar eller saa, det lader sig i Reglen ikke gøre.
8. Er man endelig kommen herover, vil man erfare, at Dollars ikke altid flyder saa rigeligt, der maa i Reglen gives Vederlag for at faa fat i dem.
9. En anden Ting, som man i de fleste Tilfælde først erfarer efter, at man er kommen herover, er, at man ikke kan komme hjem igen for den samme Pris, som man kom herover for, det koster betydeligt mere at

rejse tilbage, da kan man nemlig ikke rejse som Emigrant.

10. Tilsidst: Tag Eders Gud med, der kommer Tider og Stunder for én, da det kendes usigeligt godt at vide, at man har en Gud og Frelser. Ham kan man gaa til, naar man er ene og ikke bliver forstaaet af dem, som er omkring én, da gør det godt at have Forbindelsen med Himlen i Orden.

Niels Pedersen.

Edmonton, November 1927.

•

Canada er i sit Ydre et meget fattigt Land. Naar man fra Udvandreraskibet ser den sørgelige Østkyst, har man dermed faaet Hovedindtrykket, et stort, øde og koldt Land. Rejsen paa Jernbanen ud til Vesten bestyrker yderligere dette Indtryk. Først kommer man gennem Øst-Canadas opdyrkede og forholdsvist velbeboede Farmland. Det ser helt pænt ud, men kan dog ikke gøre noget særligt imponerende Indtryk paa en Mand, der kommer fra det Land, der indtager Førerstillingen indenfor det mindre Landbrug.

Dernæst kommer man paa Vejen til Winnipeg gennem Nord-Ontarios Ødemarker. Sten og forkrøblet eller afbrændt Skov, Land der oftest er værdiløst undtagen for Jagten, en Næringsvej, som i et moderne Samfund er uden større Betydning.

Vest for Winnipeg kører man saa gennem Prærien. Dette lovpriste Land ser ikke rigt ud og synes temmelig ubeboet. Danskerens Øjne er foreløbig ikke indstillet til at forstaa, at det Par Træskure, han lige har set, er Hovedbygningerne til en Farm paa flere Hundrede Td. Land. Men efterhaanden som Toget kører fremad, fatter man bedre, hvad man ser. Der er langt mellem Farmene, enkelte

ser særdeles pæne og velholdte ud, men mange ligner mest en Mellemting mellem en Ruin og en Byggeplads, hvor Arkitekturen er den, der træffes i Udkanten af en stor By og de fattigere Kolonihavekvarterer. Markerne ser som Regel forsømte ud, som om de kun halvvejs var under Kultur. De vidtstrakte Kornmarker bærer en efter danske Forhold temmelig tynd Afgrøde. Ukrudt er der nok af, mange Steder er der næsten ikke andet.

Her tror jeg, det vil være paa sin Plads at bemærke, at det ikke er om Standard, jeg skriver i denne Artikel. Den danske Koloni ligger i et godt Distrikt, og er betydeligt over Gennemsnittet af Præriebyerne.

Canada ligner et fattigt Land. Plantevæksten er sparsom og af nøjsomme og haardføre Sorter. Dyreliv er der ikke meget af, fra Toget ses næsten kun de faatallige Husdyr og nogle rottelignende Gnavere, der er en hel Landeplage, og saa lange Pigtraadshegnene, der danner Markskellene, en Del Kreatur- og Hesteskeletter; mange af dem af Vintrens Høst.

Fattigt er ogsaa Landets Mangel paa Historie. Her er intet Bud fra Fortiden. Hjemme var der dog ikke det Sogn, hvor der ikke var et Minde efterladt fra de glørværdige Fædre, en Kirke, en Gravhøj eller lignende.

Den eneste minderige Plads, hvor jeg har været, er paa en Indianerkirkegaard, og minderig kan den vist i Grunden ikke kaldes, for den var sikkert af temmelig ny Dato.. Fra den saa Prærien endnu mere trøstesløs ud, end den plejer. Jeg tænkte mig, at Indianerne herfra har udstødt Forbandedelser mod de hvide i Almindelighed, og mod dem, der ved deres blotte Nærværelse krænkede dette hellige Sted, i Særdeleshed.

Midt i denne tilsyneladende Fattigdom gør Byerne et rigt Indtryk.

Lad være, at Canada Tomme for Tomme er fattigt, saa er det dog saa vældig stort, at det midt i en »overbefolket« Verden i sig selv er en Rigdom. Her er en Masse Land, meget Tømmer, og hvis Canada er det Mineland, og hvis det kan fostre en stor Industri, som man tror, saa kan det med Tiden blive et virkeligt rigt Land.

Men som det ligger nu, er det stærkt »handicappet«. Selvom Landet i og for sig er godt nok, saa er der altid det Minus ved det, at Markedsforholdene er daarlige. Transportomkostningerne sætter Prisen paa Landbrugsprodukterne — der hele Verden over i Forvejen er daarligt betalt — ned, saa det er vanskeligt for Farmeren at opretholde en ordentlig Levelfod, da de Værer, man skal udveksle med, af samme Aarsager er meget dyre.

Dertil kommer, at Landet ikke er saa godt, som det ofte bliver gjort til. Her er en hel Del virkelig godt og let tilgængeligt Land, men der er ogsaa meget, der er daarligt og vanskelig tilgængeligt, foruden alt det, der nærmest er værdiløst. Nordfra skaber Kulden usikre Forhold i store Arealer, der er og vil blive indtaget til Farming, og syd fra truer Tørheden.

Selvfølgelig er dette en lidt for knap og skematisk Beskrivelse af de klimatiske Forhold, men den dækker dog en stor Del af Virkeligheden.

Prærien var utvivlsomt et Fund, men den har overskredet eller er lige ved at overskride sin Kulmination som Frembringer af Hvede, og den kan godt en Gang i Fremtiden blive et tvivlsomt Foretagende.

Forholdene paa Prærien er dog anderledes end Landbrugets almindelige. Forhold, som ellers ikke spiller saa stor Rolle i Landbrugets Økonomi, kan her gøre sig stærkt gældende. For Eksempel kan Opfindelsen af en særlig bil-

lig og driftsbillig Traktor sikre Præriens Rentabilitet i en lang Aarrække.

Stiller man nu Spørgsmaalet: skal Danskere tage til Canada, bliver det nødvendigt først at afgøre, om de kan tjene flere Penge herovre end hjemme. Og Spørgsmaalet forenkles hurtigt til dette, kan de tjene flere Penge ved Farming her, end de vilde kunne hjemme.

Inden for Handels- og Kontorstanden er Chancerne her gode, men det er uhyre vanskeligt at komme ind. Amerikanerne er jo ved at specialisere sig som en Nation af sportsbegeistrede Kontorfolk.

Som Arbejdsmand ved Industri og Skovbrug kan man ikke leve saa godt som en organiseret dansk Arbejder. Haandværkere kan maaske i enkelte Tilfælde gøre det ganske godt. Men Hovedinteressen er koncentreret om Landmændene.

Lønningen er noget bedre end i Danmark. En Farmarbejder kan i Tiden fra sidst i Marts til først i December — et Tidsrum, der dog kan variere betydeligt — gennemgaaende regne med at tjene ca. 450 Dollars foruden Kost og Logi. Om Vinteren kan nogle skaffe sig lønnet Arbejde, andre kan blive paa Farmene og arbejde lidt for Kosten, og Resten gaar arbejdsløse i de forskellige Byer.

Teoretisk kan en Mand vel nok spare 400 Dollars om Aaret som Hyremand, men jeg kender ingen, som gør det. En sparsommelig Mand kan nok lægge 2—300 Dollars til Side; men det er ikke Reglen, og der er flere, der er lige saa »broke« hvert Foraar, som da de kom til Landet.

I et Gennemsnit kan man vist sige, at en Dansker kan spare 100 Dollars sammen om Aaret. Han arbejder som Hyremand i 3 Aar og har 300 Dollars, dertil lægger han saa en ubeakaaret Sommerløn paa 450 Dollars, for nu er Tidspunktet kommet, da han vil til at begynde for sig selv.

Han har 750 Dollars og køber Land oppe i de Distrikter, hvor der drives blandet Farming, han køber nogle Kreaturer, Svin og Fjerkræ og er startet paa den lige, sikre Vej, der foruden at være lige og sikker ogsaa er lang og ofte særdeles trang. Der skal spares i lang Tid, arbejdes haardt, ryddes Skov o. s. v. Men hvis Landet, han har købt, er godt og vel beliggende, kan han i Løbet af 10—20 Aar have en helt pæn lille Bedrift.

Manden kan ogsaa gaa en anden Vej; han kan købe Prærie, men her er Vanskeligheden, at det allerede nu ikke er saa let at finde et til Farming velegnet Præriestykke, og i Løbet af faa Aar kan man regne med, at der ikke eksisterer Prærie udenfor de tørre Distrikter, uden at det er opkøbt.

Men endnu kan det altsaa hænde, at en Mand kan faa fat i et Stykke halvdaarlig Prærie. Han maa saa købe brugt Maskineri og billige Heste, laane sig frem saa vidt han kan, og hvis han er heldig, kan der være en Mulighed for, at han i Løbet af forholdsvis kort Tid kan blive nogenlunde velstillet. Men det er nu en Gang meget vanskeligt og dyrt at begynde paa Prærien, og for Resten er det ved at være »en Saga blott«.

En tredje Vej, han kan gaa, er at forpagte en Farm, og paa Prærien forpagtes disse ud paa ret gunstige Vilkaar; men det er vanskeligt at faa fat paa en god Farm, og de fleste vil blive graahaarede, før de faar en virkelig god Chance. 750 Dollars er en Sum, men den imponerer ikke her paa Prærien, hvor der er store Kapitaler inde i Arbejdet.

Der er al god Grund til at vente, at det i Fremtiden vil blive vanskeligere at faa en god Forpagtning. De indfødte Børn skal placeres, og de vil her være bedre stillet end de emigrerede. Dog vil der vel altid være en Del min-

dre gode Farme at faa paa billige Vilkaar, og at »rente« en Farm, som det hedder, er i det store og hele den lempe- ligste Maade at komme i Gang paa og aabner Vejen til et fremtidigt Køb.

Der findes mange meget store Farme paa Hundreder eller Tusinder Td. Ld., som maaske i Fremtiden vil blive stykket ud. En saadan Udstykning — hvis den vil finde Sted — vil dog ikke faa megen Interesse for Emigranterne, da Priserne er høje, og Købesummen hurtigt skal afvikles. Meningen med Prærien er nu engang Stordrift, under 200 Td. Land betaler det sig ikke at drive Farmene.

Den Emigrant, der kunde komme herover med 3—4000 Dollars, og som i et Par Aar ved Arbejde og Underretning vilde sætte sig ind i Landets specielle Kaar og derefter købte fornuftigt, vilde kunne lave sig et let og behageligt Levebrød, saadan som de mere velstillede Farmere her har det; men saa han sig ikke godt for, eller startede han uden Kendskab til Tingene, vilde han ogsaa kunne miste, hvad han havde, i en Haandevending.

Den Slags Emigranter er jo sjældne, fra 200 Dollars op til 1000 Dollars er vel det almindeligste, som ejes af de Emigranter, der kan siges at have Kapital. Det vilde ofte være klogt at sætte Pengene godt fast hjemme, og først tage dem herover, naar der var velovervejet Brug for dem.

I det store og hele kan jeg ikke se, at der er Chancer for Danskere herovre, uden for saa vidt som at de kan eksistere. Her er maaske nok store Chancer, men en dansk Emigrant kan ikke forudsættes at have det rette Blik for, hvor de ligger, og Landet er i Forvejen haardt redet af alle Slags Chanceryttere; saa det meste Emigranterne faar at gøre med Chancen, er at skabe den for andre. Hvad der er Brug for her, er raa og billig Arbejdskraft, en praktisk og teoretisk dygtig dansk Landmand vil kun faa Brug for en

mindre og den mindst værdifulde Del af sine Evner, hvis han ikke kan skaffe sig en eller anden Form af Kapital.

Som Canada er nu, er det bedst egnet til at tilfredsstille Emigranter fra Central- og Sydeuropa, og Tilfredsstillelsen er i hvert Fald førstehaands Maalestok for, om Emigrationen var rigtig eller forkert.

Her maa jeg dog i Sandhedens Interesse oplyse, at de fleste befinder sig godt herovre, mange endog saa godt, at de anser Canada for det bedste Land under Solen. De fleste Danskere befinder sig godt og føler sig hjemme her fra den første Dag af, hvis de da ikke har alt for megen økonomisk Modgang.

Forholdene er jo helt igennem sunde, kontante og haandfaste. Regeringen er her som overalt, hvor Parlamentarismen raader, tvungen til en vis Uvirksomhed, hvor det drejer sig om vitale Forhold, da den ved at fremsætte et Forslag, der kunde blive af gennemgribende Betydning, vilde styrte sig selv.

De store Kompagnier, der har skabt Vest-Canada — og det er Vest-Canada, der er Emigrationslandet — de sidder selvfølgelig »paa Flæsket«, men de sidder ikke haardt. Det indrømmes næsten fra alle Sider, at de har drevet en klog og sund Politik. De har tjent store Penge herude, men de har ogsaa gjort Arbejdet og taget Risikoen.

Af disse Kompagnier, specielt C. P. R., afhænger meget. Hvis de sammen med Regeringen, og eventuelt i Forbindelse med en i Emigration interesseret Stat, som f. Eks. Danmark, vilde støtte Emigranterne ved en fornuftig Kreditgivning, saa kunde der maaske blive bedre Forhold for disse.

Aarsagerne til, at Canada — der jo nu rekrutteres af Elementer fra en Mængde forskellige Lande — holder sig som en udpræget velordnet og lovfast Stat, er vanakelige

at finde ud. At Klimaet spiller nogen Rolle, er der ingen Tvivl om; men jeg har desuden en privat Formodning om, at den britiske Indflydelse gør sig fordelagtigt gældende. Jeg foretrækker engelsk for amerikansk Indflydelse, men er ikke i Stand til at give en fornuftig Begrundelse deraf.

Amerikanerne er imponerende. Man maa indrømme disse Yankees alle mulige gode Egenskaber. De er dygtige, smarte, handlekraftige, og jeg véd ikke hvad. Men jeg kan ikke fordrage deres Tempo; det er jo lige til at rende skikkelige Folk over Ende med. Det er forceret og »gaar paa Nerverne«.

For at vende tilbage til Hovedsagen: Jeg kan ikke se, at der er nogen fornuftig forretningsmæssig Grund til, at unge Danskere skulde tage til Canada; men paa den anden Side er der heller ingen nødvendig Grund til ikke at tage herover, for Mennesker tager ingen Skade af at leve under fattige og nøjsomme Kaar i et haardt Klima.

De, der i Øjeblikket med størst Fordel kan tage herover, er unge danske Elitelandsmænd, som ikke tænker paa at sætte Bo herovre. Saadanne vil ved at arbejde herovre en Sommer praktisk talt kunne gøre Turen uden Udgift. De kan faa Udbytte af Turen. De kan lære af det store Landbrugs Metoder, hvad der maaske kunde anvendes i det mindre, og desuden fik de Lejlighed til at se, hvordan en af deres store Konkurrenter arbejder.

For gifte Folk stiller Forholdet sig paa een Maade bedre end for ugifte, paa en anden værre. En gift Mand, der rejser herover med Familien, vil ofte opleve en Tid, han senere kan se tilbage paa som en sand Tortur. Paa den anden Side vil han oftest komme hurtigere i Gang end den ugifte Mand, mest fordi det er en mere tvingende Nødvendighed for ham at faa sit eget Hjem.

Fælles for gift og ugift er det, at hvis de hjemme vilde

være gaaet ind til noget af den samme Nøjsomhed i mangfoldig Forstand, som de ofte vil være tvunget til at leve under herovre, da vilde de maaske have haft større Chancer hjemme, end de mente.

Man hører undertiden sagt, at det er det danske Vikingeblood, der driver de Unge herover. Jeg kan tage Fejl med Hensyn til Vikingerne, men min Formening om dem er, at man ikke kunde narre en Viking til at gaa ind i Canada.

Det er ikke nødvendigt at være krigerisk anlagt for at klare sig herovre. De besindige og tunge Typer af Mennesker klarer sig saa godt som nogen. Skal der endelig et krigerisk Moment ind, tror jeg, at den fra ældre Tid kendte »Landsknægt« — Manden, der gik i Krig med den højstbydende, har de bedste Chancer.

Gotfred Beck.

Standard, Februar 1928.

Som saa mange andre unge Mennesker gik jeg ogsaa med en Udlængsel, men i Julen 1925 tog jeg saa Beslutningen om, at nu skulde det være Alvor. Jeg talte med mine Paa-rørende om, at jeg vilde til Canada. De tænkte, tror jeg nok, at det var en flygtig Idé, men jeg søgte nu alle de Oplysninger om Forholdene der, som jeg kunde. Det var ikke saa faa Tryksager, jeg efterhaanden fik samlet sammen fra de forskellige Rejsebureauer i København. Alt blev tegnet i de lyseste Farver, men jeg gjorde mig mine Forestillinger om det. Den 16. Marts rejste jeg saa af Sted med Toget fra Hovedbanegaarden i København, idet jeg havde valgt at rejse med C. P. R. for at faa et lille Glimt af England og specielt London at se. Opholdet i London var nu ikke af lang Varighed, idet vi kom ved Syvtiden om Aftenen og rejste videre til Liverpool ved Halvtre-

tiden næste Eftermiddag. Forplejningen i London var upaaklagelig, men det kan jeg ikke sige om den i Liverpool, der mærkede vi rigtigt, at vi var Emigranter. Vi kom dog alle over det, og Turen over Atlanten foretoges med S/S »Montrose«, et bekvemt Skib. Lørdag den 27. Marts kom jeg saa til St. John, Canada, Fremtidens og Mulighedernes Land var naaet. — Men hvilken Forandring. — Da jeg rejste fra Danmark, var jeg ved at faa Foraarsfornemmelser, og da jeg rejste gennem England, var det ligesom, Foraaret var tidligere her. Paa Overfarten over Atlanterhavet gik jeg uden Overtøj, men da jeg nu kom til St. John, var det Vinter. Politibetjentene gik i Pels og stor Pelahuse ned over Ørerne, og Sne var der overalt. — Mit foreløbige Bestemmelsessted var Winnipeg, hvorfra jeg saa, som de fleste andre, skulde sendes videre fra C. P. R.s Anvisningskontor ud til en mindre By for saa derfra at gaa paa en Farm. Rejsen fra St. John til Winnipeg tog ca. 66 Timer og gik gennem mange smukke Egne i Provinserne Quebec og Ontario. I Winnipeg opholdt jeg mig i 8 Dage og boede paa Y. M. C. A. (K. F. U. M.). Det var lige i Paasken, saa jeg havde Anledning til at være sammen med de herboende Danskere til Paa-skegudstjeneste, hvilket jeg var glad for. Naar man som Emigrant kommer til et fremmed Land, er det rart at kunne træffe sammen med Landsmænd og dele det bedste med dem. Fra Winnipeg fik jeg med en Del Besvær en Plads fra C. P. R.s Arbejdsanvisningskontor. Ikke saadan at forstaa, at de ikke havde Pladser til mig, men de vilde tvinge mig til at tage een bestemt, hvilket jeg ikke syntes var rigtigt. Jeg blev saa sendt til en By ved Navn Waskada i den sydvestlige Del af Staten Manitoba, kun ca. 20 miles fra Grænsen til U. S. Jeg skulde nu til at optræde som Medhjælper paa en Farm. Det var jo en ikke

ringe Forandring fra at have været Typograf i København; men hvad, jeg var forberedt paa det værste. Jeg blev jo spurgt, om jeg kunde køre Heste, hvilket jeg nok kunde paatage mig, hvis det da ikke skulde være alt for mange. Ja, fire var det almindeligste, men til Tider skulde jeg bruge seks. Jeg mente da, jeg kunde prøve. Først blev jeg sat til at køre Hø med to Heste, og det gik helt godt, saa Farmeren tænkte nok, jeg kunde klare fire ogsaa. Jeg blev saa sat til at harve og senere til at køre Tallerkenharve med seks Heste for. Landlivet tiltalte mig, jeg følte mig udmærket tilpas i den friske Luft. Arbejde maatte jeg baade tidlig og silde, men Tiden skulde jo gaa med noget. Jeg havde hjemme lært Engelsk i Skolen og senere ogsaa faaet nogen Undervisning, saa jeg stod ikke helt fremmed, idet jeg kunde gøre mig forstaaelig og ogsaa selv forstaa en Del af det, der blev talt om, hvilket var mig en stor Hjælp. Da jeg havde været paa Farmen en Uges Tid, blev jeg en Aften glad overrasket ved at faa Besøg af en anden ung Dansker, der arbejdede paa Nabofarmen, og som ogsaa var kommet herover samme Foraar, kun een Uge før mig. Det lavede os begge op at vide, vi ikke var ene, men dog en Gang imellem kunde komme sammen med en Landsmand. Den 15. Maj havde jeg det Uheld at blive sparket af en Plag, saa jeg maatte tilbringe femten Dage paa Hospitalet. Man vilde maaske sige, at det var et hændeligt Uheld, men jeg tror, at Gud derigennem vilde paaminde mig om, at jeg ikke skulde tænke paa Arbejdet alene, men ogsaa have Tid til at studere eller læse hans Ord. Det eneste, jeg havde med mig paa Hospitalet, var mit Ny Testamente, og nu havde jeg Tid til at læse og tænke over, hvad der stod i det. Underligt nok, at vi Mennesker behøver saadanne Paamindelser. Fra Hospitalet kom jeg tilbage til Farmeren, hvor jeg saa var til

midt i Juli Maaned, men jeg vilde saa ikke være hos ham mere, da jeg var blevet klar over, at han intet vilde erstatte mig for mit Uheld, som skyldtes han raa Behandling af omtalte Plag. Farmerne skammer sig ikke over at drage Fordel af Nykommernes Ukendskab til Lov og Ret. Jeg maatte betale 82½ Dollars for Læge og Hospitalsophold, saa der gik alt, hvad jeg havde tjent hos Farmeren, idet jeg fik 25 Dollars om Maaneden. Jeg rejste nu helt over til den danske Koloni »Standard« i Provinsen Alberta, og her fik jeg saa efter nogen Tids Forløb Arbejde som Høstarbejder paa en stor Farm. Senere kom jeg saa et andet Sted paa Tærskearbejde, hvor jeg saa arbejdede i Tærsketiden og bagefter fik Arbejde med at køre Hvede til Elevatoren. Her paa denne Farm var jeg alene med en Skotte, saa jeg fik god Lejlighed til at faa lært at tale Engelsk. I de to Maaneder, jeg var sammen med ham, lavede vi selv vor Mad, saa her kom det mig godt tilgode, hvad jeg havde lært hjemme som Væbner i F. D. F. F. 4. Den 1. December rejste jeg fra denne Plads og skulde hen paa Nabofarmen, hvor jeg ligeledes skulde køre Hvede. Jorden var nu dækket af Sne overalt, saa vi skulde køre med Slæde. Termometret viste 35 Grader under Fahrenheits Nulpunkt, hvilket svarer til ca. 37 Grader Celcius under Frysepunktet, saa den var kold. Dog, Kulden mærkes ikke saa meget herovre som hjemme som Følge af den tynde Luft her og det forholdsvise stille Vejr. Ikke desto mindre frøs mine Fingre, saa jeg fik Frostblærer paa alle ti Fingre og blev ude af Stand til at kunne arbejde. Dette blev den direkte Aarsag til, at jeg den 7. December befandt mig i Calgary paa det danske Ungdomshjem »Dana« for at gaa paa Skole der for en Tid. Det kunde ikke blive for hele Sæsonen, men højst for et Par Maaneder, indtil mine Hænder atter vilde være lægte.

Det var interessant atter at komme sammen med jævnaldrende Landsmænd og høre, hvordan de havde haft det i den Tid, de havde været herovre. Jeg fejrede Julen her paa »Dana«,; men jeg maa tilstaa, at Julen er den Tid paa Aaret, hvor Tankerne allermost vender hjem til ens Kære i Danmark; ja, Julen er Hjemmenes Fest. Man mærker det sikkert mest, naar man er saa langt borte.

I Slutningen af Januar 1927 fik jeg saa Plads paa en Faarefarm ca. 14 miles Vest for Calgary. Jeg skulde være der i to Maaneder for 35 Dollars. Lønningen var ikke saa overvældende, men man maa jo regne med, at man jo ogsaa faar Kosten og Logi. Jeg var ogsaa her alene med Farmere, men jeg maa sige, at jeg var glad for den Tid, jeg var der. Jeg blev behandlet som Farmerens ligestillede. Der var ikke meget Arbejde, saa jeg benyttede Tiden til at strejfe om i Terrænet om Farmen, dels for at passe paa, hvis der skulde vise sig »Coyotes« (Prærieulve) i Nærheden af Faarene og dels for at nyde den storslaaede Natur, der var her. Efter de to Maaneders Forløb rejste jeg atter tilbage til Calgary og fik Arbejde i nogen Tid ved forskelligt, saasom Murerarbejdsmand, Arbejdsmand i Hotel, almindelig Arbejdsmand o. l. — Jeg vilde gerne have haft fast Arbejde i Byen, for dette ustadige Arbejde taltte mig ikke, saa jeg tog atter paa Farm. Jeg arbejdede saa en kortere Tid paa en anden Farm i Nærheden af Calgary, og i Begyndelsen af Juni rejste jeg til Barnwell, en lille By ca. 35 miles Øst for Lethbridge. Jeg brugte forskellige Befordringsmidler: Først pr. Ben, senere pr. Bil og til sidst Tog. Her i Barnwell skulde jeg arbejde sammen med en Kammerat fra Skolen i Calgary, som havde forpagtet 30 Acres Land, hvor vi skulde dyrke Sukkerroer. Disse blev paa Grund af for megen Regn i Løbet af Foraaaret først saaet i Begyndelsen af Juni, saa da de kom

frem, groede de saa stærkt, at vi maatte have ekstra Hjælp til at tynde og luge dem. Ogsaa her lavede vi vor egen Mad, som jo ikke var med store Variationer. Corn Flakes om Morgenen, Mælk og Cacao om Middagen og saa Flæsk og Kartoffler om Aftenen. Vi havde lejet en Ko, saa vi havde alt det Mælk, vi kunde drikke, hvilket var os en stor Hjælp. — Jeg arbejdede saa i Roerne til midt i August, hvorefter jeg atter begav mig af Sted til Standard for at arbejde der i Høsten. Jeg regnede med at kunne faa større Udbytte heroppe end nede Syd paa, hvor der var saa mange Ungarer og Polakker til at holde Lønnen nede. I Standard arbejdede jeg til 1. Oktober, men paa Grund af det ustadige Vejr fik jeg kun faa Dages Tærskning. Lønnen i Aar laa omkring fem og seks Dollars om Dagen i Høst- og Tærsketiden. Det lyder jo meget godt, men hvis man ofte maa ligge stille, bliver det ikke til saa meget alligevel. Hele Oktober Maaned var jeg saa atter nede i Roerne, som nu skulde tages op. Frostene kom desværre i Aar alt for tidligt med sin kolde Haand, saa endnu sidder der ca. 4 Acres med Roer, som det er umuligt at faa op. Den 1. November rejste jeg saa til Calgary, hvor jeg skulde tiltræde Plads her paa »Dana« igennem Vintermaanederne.

— — —

Det var i korte Træk, hvad jeg har forsøgt eller prøvet her i Canada, men skal jeg sige noget om mit Syn paa Forholdene herovre med Hensyn til dansk Emigration, som jeg sidste Foraar havde rig Lejlighed til at iagttage, bliver det følgende:

De forskellige Rejsebureauer eller Selskaber, der har Interesse i Udvandring til Canada, tegner Forholdene her i de skønneste Farver, ligesom de forskellige Skribenter, der har rejst herovre, væsentlig tegner Canada fra Solsiden, hvilket jeg ikke vil fortænke dem i, da de af Agenterne

herovre selvfølgelig er blevet vist rundt til alle de smukke Steder og blevet inviteret rundt til de Folk, der har svunget sig op og kommet frem blandt de Ledende, det være inden for Landbruget eller Industri og Haandværk. Derimod har de ikke været meget i Berøring med det store Flertal, som først er kommet herover i den sidste halve Snes Aar, men som uden Tvivl sidder inde med en Del Erfaring, som det vilde have været af stor Betydning for Nykommere at være blevet gjort bekendt med. En Del af de Emigranter, jeg traf sidste Foraar, kom med den Forestilling, at de nu i Løbet af ganske kort Tid skulde tjene dem en Formue; de skulde da mindst have 50 Dollars om Maanednen. Jeg fortalte, at hvis de kunde faa 25—30 Dollars den første Maaned, maatte de være glade, saa kunde de maaske være heldige at faa mere den næste Maaned, hvis Farmerne var tilfreds med dem, og de kunde forstaa lidt mere Engelsk. Størsteparten af dem tog ogsaa ud til denne Løn, hvorimod de øvrige gik en Uges Tid eller mere for om muligt at komme ud til højere Betaling. Det, de opnaede, var blot at faa brugt de faa Penge, de endnu havde tilbage, og saa blive nødsaget til at tage ud til den lave Løn alligevel. Det har ogsaa forbauset mig, hvor faa det er, der har sat sig, om end kun lidt, ind i det engelske Sprog. De har slet ikke tænkt sig, at Sproget vilde blive dem en saa stor Hindring, som det virkelig er. Flere Gange har jeg staaet over for det, at Farmeren ikke vilde give den fulde Løn, fordi Sproget var en Vanskelighed. Ligeledes har det modsatte været Tilfældet, at en Emigrant ikke vilde tage den lave Løn, fordi han mente, han som uddannet Landmand hjemmefra kunde gøre det samme Arbejde som en Canadier. En meget stor Misforstaaelse.

— — —
 Jeg vil nu til Slut sige: Hvis du, kære Læser, gaar med

Planer om at rejse ud, det være her til Canada eller et andet Sted, betænk dig mere end een Gang, men har du saa taget dit Standpunkt og vil rejse, saa sæt dig bedst mulig ind i det Lands Forhold, hvortil du rejser, og først og sidst: lær det Lands Sprog før Ankomsten dertil, og rejs saa; men vær forberedt paa endda at møde mange Vanskeligheder. Husk dog, at disse jo som bekendt er til for at overvindes.

Rob. Hauge.

Calgary, December 1927.

•

Min Mand og jeg kom til Canada i April 1926, vi var dengang forlovede. Grunden til, at vi fik Lyst til at rejse ud, var den, at vi syntes, der var for lange Udsigter til at faa Foden under eget Bord derhjemme. Vi rejste som Emigranter med C. P. R. Selskabet fra Esbjerg over England og derfra over det mægtige Atlanterhav.

Det er nu noget af et Eventyr at komme ud paa saa lang en Rejse, naar man aldrig har været udenfor Danmark. Vi kiggede os nysgerrigt omkring, da vi gik i Land i St. John, nu var vi jo i Canada; men vi havde lang Vej endnu, idet vi skulde helt til Standard, en dansk Koloni i Alberta. Straks vi kom i Land, fik vi Snevejr, og jo længere vi kom ind i Landet, laa der mere og mere Sne. En Gang kørte vi endog fast med Toget, saa megen Sne laa der paa Banelinien. Det var unægteligt lidt ubehageligt med saadan en Kulde, naar man tænker paa, at man hjemme i Danmark stod i Begyndelsen af Foraaret, før vi rejste, og i England blomstrede Foraarsblomster og Træer, et meget smukt Syn. Vi rejste 5 Dage over Canada med Toget fra Øst til Vest, og da vi ankom til Standard efter at have standset i Montreal, Winnipeg og Calgary, var det ved at

blive Foraar dør. Sneen var borte, og Vejene lignede i høj Grad Pløjemarken. Jeg vil ikke paastaa, jeg var henrykt over Standard, en udpræget Prærieby, ingen Skov er der, kun Prærie og Prærie saa langt Øjet kan se, men det er jo udmærket Jord for Hvedeavl. Min Mand og jeg arbejdede nu i Standard om Sommeren, og vi tjente ret godt. Til Efteraaret rejste vi saa her til Dickson, hvor min Mand havde arbejdet i Juni og Juli, og i den Tid købt en kvart Sektion Land (160 acres) med ca. 75 acres opdyrket Jord.

Vi fik straks travlt med at faa bygget et Hus at bo i, her var nemlig ingen Bygninger paa Landet. Min Mand og to unge Danskere, som boede hos os den første Vinter, byggede selv Huset, der nu ikke just er nogen Villa, men det kræves heller ikke herovre. Vi boede hos Naboens til Huset blev færdigt. Otte Dage efter vor Ankomst hertil, holdt vi Bryllup i Dickson Kirke, og Dicksonbeboerne viste os megen Opmærksomhed; takket være deres Gavmildhed, savnede vi intet med Hensyn til Kartofler og andre Havesager og mange andre Ting hele Vinteren. Der er efterhaanden kommet mange Nybegyndere hertil, og alle er vi blevet modtaget, saa vi straks forstod og uvilkaarligt følte, vi kom blandt Venner.

Selve Dickson By er ikke saa stor, den bestaar af Kirken, Skolen, Præsteboligen, Købmandsforretningen og et Par Villaer. Landskabet heromkring ligner meget det danske, her er dog noget mere Skov end i Danmark, ogsaa lidt vel meget, men det vil efterhaanden forsvinde.

Min Mand og jeg føler os godt tilfreds her i Canada, vi kan ikke tænke os at rejse tilbage til Danmark for at bosætte os nu. — Vi fik en temmelig god Høst i Sommer. Man kan jo ikke faa alting paa een Gang, men naar vi nu faar Besætningen godt forøget, vi har nu 5 Køer, 2 Kalve, 4 Heste, 2 Føl og en So samt ca. 50 Høns, haaber jeg, vi

vil faa god Orden i Tingene efterhaanden. — Vi har nu en lille Datter, som er Hjemmets Solstraale. Det er dog ikke bare Solskin for os; for Tiden ligger min Mand paa Hospitalet med et brækket Ben, det er jo noget, som baade vil tage Tid og koster Penge, men om Gud vil, kommer vi jo ogsaa over dette, han vender alt til det bedste. — Ja, dette er en lille Beretning om, hvad vi har oplevet, siden vi kom til Canada, og skulde der være een og anden, som læser dette, og som ogsaa har Lyst at rejse til Canada, saa er her god Plads og Chance for at blive sin egen Mand, men her skal arbejdes, om det skal blive til noget.

Venlig Hilsen fra

Karen og Viggo Andersen.

Dickson, November 1927.

*

Canada, mit Fosterland.

»Et Brev fra Hans Majestæt Kongen?« Ja, det er, hvad der staar paa Konvolutten: »I Hans Majestæts Tjeneste.« Men hvor er Ridderen, Kongens Sendebud, som bragte det, Ridderen i Hjelm og Rustning, med Sværd og Lanse? Venter han paa sin Hest udenfor efter mit Svar paa Kongens Budskab? Hvor er Hoben af Børn, Kvinder og Mænd, som har samlet sig for at se paa ham, og hvor er han, som bragte dette gaadefulde Brev? Han er borte. Det var i fordums Dage, at der var knyttet en Ceremoni til Overbringelsen af et kongeligt Budskab. I vor prosaiske Tid sender Hans Majestæt sit Budskab med Posten, og der er ingen Kurér, som venter paa Svaret.

Hvad siger Brevet?

»Min Herre!

Jeg har den Ære at sende Dem hermed Ordlyden til

den Troskabsed, som De maa aflægge i Forbindelse med Deres Anmodning om Indfødsret i Henhold til Afdeling 2 af Indfødsretslovene af 1914 og 1920. Eden maa skrives med Deres egen Haandskrift og aflægges for en Kommissær, en Notarius Publicus eller en Fredsdommer og derefter indsendes til dette Departement. Efter Modtagelsen af samme vil Deres Bevis omgaaende blive Dem tilstillet igennem de lokale Myndigheder.

Deres ærbødige Tjener
(Underskrift).☞

Godt, selv om dette Brev ikke bogstaveligt er fra Kongen, saa er det dog underskrevet af en af Kongens Embedsmænd. Lidt af en Skuffelse maaske, men Brevets Indhold er lige saa alvorligt, som om det havde været underskrevet af Kongen selv. Jeg vil læse det igennem igen, nu staar jeg overfor dette at skulle aflægge Troskabsed til Hans Majestæt Kong George den V.

Kan jeg gøre det? Kan jeg?

Det er i Sandhed en betydningsfuld Ed. Spørgsmaalet om Indfødsret fortjener megen Overvejelse baade af Landet, som skal give den, og af det Menneske, som skal aflægge Troskabseden. Landet tager sine berettigede Forholdsregler. Det er over fem Maaneder siden, jeg indsendte min Ansøgning om Indfødsret. I den Tid har Autoriteterne foretaget Undersøgelser angaaende min Karakter og Adfærd og derigennem, saa vidt det er muligt, beskyttet Landets Interesser i denne Sag. Ansøgningen er nu blevet bevilget, og tilbage staar kun dette, at jeg skal aflægge Troskabseden.

Ønsker jeg virkelig for Alvor at blive britisk Undersaat? Ofte gaar mine Tanker tilbage til det gamle Land. Ofte, men især i Aften da jeg for sidste Gang overvejer Spørgsmaalet: Er det mit oprigtige Ønske at blive britisk

Undersaat? Jeg finder Svaret igennem et andet Spørgsmaal: Hvad har jeg oplevet i Canada i de fem Aar, som er forløbet siden min Ankomst til Montreal? Det synes ikke at være længe siden, jeg kyssede min Moder til Farvel, og hendes skælvende Læber hviskede: »Gud være med dig, min Dreng.«

Over Atlanterhavet rullede Skibet, arbejdende sig frem mod den saakaldte ny Verden. Jeg stod i Agterstavnen og stirrede i Retning af det Land, vi havde forladt; det var forlængst ude af Sigte, der var ikke andet at se end Vandet, de skrigende Havmaager, Loggen og den lange hvide Stribe af Skibets Kølvand. Jeg havde hørt om en ny Verden, som var akøn og rig paa Vidundere og Hemmeligheder, en Verden, som øvede stor Tiltrækning paa mig, Landet, som nu var mit Bestemmelsessted — Canada. Mine Tanker var fulde af Tvivl og Uvished, ivrig som jeg var efter at vende Bladene i den store Bog for at kende, hvad der ventede mig forude. Men Bølgerne kunde ikke fortælle mig dette. I Stedet for syntes de at sige: »Vær ikke bekymret, min Ven, tænk paa dem, som rejste foran dig, fandt Vejen for dig og ryddede den for Risiko og Farer med deres Liv som Indsats, for dig og for andre, som kommer.«

Jeg undrede mig over, hvem de var, disse Helte, og Bølgerne fortalte mig: »Huaker du ikke, at i Aaret 1000 foretog Vikingerne deres farefulde Sejlads til det, som nu er Newfoundland og Labrador? At Erik den Røde havde fundet Grønland og givet det Navn? At Leif, Eriks Søn, som vovede sig endnu længere mod Vest, naaede den barske Kyst af et nyt Kontinent og kaldte det Vinland? At Thorvald, en Broder til Leif, fulgte efter ham og omkom med en Indfødts Pil gennem sit Hjerte? At de, som søgte efter hans Legeme, senere kom til at danne den første virkelige Koloni i dette fremmede Land — tresindstyve Vikinger og fem

Kvinder, som medbragte Kvæg. At de forblev i tre Aar i Omegnen af, hvad der nu kaldes Hope Bay, Rhodes Øen, og at der blev Snorre født, det første hvide Barn paa Amerikas Jord?«

»Dette var de første Pionerer,« vedblev Bølgerne; »men mange var de, som baade før og efter maatte underkaste sig det ukendtes, dragende Magt. Mange regnede forkert med Hensyn til deres Skibes Styrke; det var Skibe af solidt Tømmer men mindre end 100 Fod lange og med sparsom Tonnage til at bekæmpe et oprørt Hav og Strækninger af skruende Is. Skibe, som blev drevet frem ved Menneskehænders Kraft, Skibe med en trodsig, udfordrende Forstavn overklædt med det reneste Guld. Mangen tapper Viking, som med sit Skib drog ud paa Eventyr, hørte man aldrig mere fra. Men altid fulgte der andre, bemanded med Mænd, som havde en uovervindelig Villie og var besluttet paa at ville naa den Verden, som laa paa den anden Side Havene.«

En Maage strejfede min Arm med sine Vinger og afbrød Samtalen. I timevis havde jeg staaet der og lyttet. Nu skinnede Maanen. — —

Bølgerne havde ikke helt haft Ret, da de fortalte mig, at de Problemer, jeg vilde møde i den ny Verden, vilde være lette og simple. Det havde jeg heller ikke ventet. Jeg indsaa, hvorledes Situationen i Virkeligheden laa den allerførste Dag, jeg ankom til Montreal, den By, som var mit Bestemmelsessted. Det var i Begyndelsen af Januar og bitterlig koldt, femogtredive Grader Celcius under Frysepunktet. Jeg kendte ikke noget til, hvad Temperaturen var, og brød mig heller ikke derom; men spadserede ned ad St. Catherine Gaden klædt i en sort Prins Albert Frakke, blød Hat og tynde Glacéhandsker, nonchalent svingende en Spanskrørstok, saadan som jeg nylig havde promeneret i København og London. Efter at jeg i en halv Times Tid

havde betragtet Seværdighederne, henvendte en ung Dame og en ældre Herre sig til mig.

»Deres Øren er frosset,« sagde han paa Engelsk.

»Hvad mener han,« tænkte jeg paa Dansk ude af Stand til at sige et Ord.

Han forsøgte paa Fransk. Jeg formoder, at jeg saa endnu mere maabende ud, og da Manden endelig trak mig hen foran et Spejl, som tilfældigvis var i et Vindue nær ved, og fik mig til at betragte mig selv, idet han pegede paa mine Øren, troede jeg, han var forrykt. Jeg havde aldrig haft andre end min Moder til at efterse mine Øren, og det var den Gang, jeg var en lille Dreng. Desuden, da jeg nu saa dem i Spejlet, saa de ud til at være fuldstændig rene. Men i det Øjeblik, jeg rørte ved dem, var jeg klar over, hvad der var i Vejen. Det var en meget elskværdig gammel Herre. Han ydede mig al mulig Hjælp, gned mine Øren med Sne og, idet han pegede paa en Spurvogn, raadede mig til at skynde mig hjem.

Dette var min første Berøring med en Canadier. Han var taalmodig overfor mig, interesseret, venlig og tjenstvillig. Af denne lille Oplevelse lærte jeg, hvor overordentlig hjælpeløs jeg var, naar det drejede sig om at tale Engelsk, men jeg var dog glad, fordi jeg havde haft den. Den viste mig, at endskønt jeg var alene i et fremmed Land, var jeg dog iblandt et Folk, hvis Hjerter sad paa det rigtige Sted.

Noget maatte der gøres. Ved stadig at give Penge ud uden at faa nogen ind, kunde jeg snart se Slutningen paa den meget lille Kapital, jeg var i Besiddelse af, da jeg landede. Enten maatte jeg forbedre mit Engelsk, saa jeg kunde opnaa en passende Stilling, eller jeg vilde være henvist til at tage fat ved hvad som helst. Det sidste viste sig naturligvis at være det eneste, der var at gøre, der var ikke noget

Valg. Da jeg en Morgen gik ud og havde Valget imellem at sulte ihjel eller at finde Arbejde, lykkedes det sidste for mig. Jeg kom ind paa et Arbejdsbold, som kastede Sne udenfor Windsor Station. Det var haardt, men rent og ærligt Arbejde. Senere blev jeg »forfremmet« til et lettere Job, nemlig at feje Perronerne og samle Papir op imellem Sporene; hertil bar jeg en Kurv i en Snor omkring Halsen og havde en Stok med en spids Pig i Enden til at samle Papiret op med. Da jeg intet Arbejdstøj havde, bar jeg stadig min Prins Albert Frakke, men Hatten var erstattet af en Hue kantet med Kaninskind og trukket dybt ned over Ørerne. Stokken, jeg nu bar, var af en anden Slags end den, jeg havde i Haanden den første Dag paa Gaden, jeg svingede den ikke saa skødesløst som den gamle. En Dag stak jeg den igennem en Rose paa Omslaget af en Pakke Tobak, den Pakke har jeg endnu. Naar jeg betragter den, tænker jeg paa disse store Dage; thi det var store Dage, de Dage, da jeg lærte, hvad det vil sige at arbejde og arbejde haardt for enhver Skilling, jeg modtog, og lærte Penges virkelige Værdi at kende.

Jeg havde fået Logi hos en fransk Familie for to Dollars om Ugen og skulde betale paa Lønningsdagen. Men der var længe til Lønningsdagen, da jeg havde begyndt at arbejde Dagen efter en.

»Aa, nu er der bare tre Dage, og jeg har endnu halvtreds Cents.«

I den Tid lavede jeg selv min Mad og blev snart en hel Ekspert i at lave Grød. Jeg købte Havregryn og Brød; jeg havde haft Smør, men da det var opbrugt, lavede jeg Havregryns Mellemmader, idet jeg brugte kold Grød i Stedet for Smør, og disse Mellemmader smagte mig den Gang lige saa godt som det bedste Smørrebrød med Kyllingesteg, som jeg af og til nyder nu. Da den sidste Dag kom, var dog

baade Brødet og Grøden sluppet op, og jeg gik paa Arbejde uden Mad.

»Det er kun for en Dag, og i Morgen er det Lønningsdag!«

Da Middagspavsen kom, og Folkene skyndte sig til Skuret for at spise, fik jeg Vand i Øjnene, for de spiste raa Løg, og mine Tænder løb i Vand ved Synet af de delikate Mellemmader, deres italienske Hustruer havde lavet; thi jeg var sulten. Formanden, en glimrende og godhjertet Fyr, saa, at jeg havde ingen Mad, og sagde, at jeg kunde gaa til Restaurationen paa Stationen. Jeg tænkte, at jeg maatte hellere gaa, og følte Befrielse ved at være alene; det var ikke behageligt at se de andre spise.

Et Tog var netop lige ankommet fra Halifax med Emigranter. Det var koldt, hvorfor jeg gik ind i det tomme Tog, og Lykken smilede til mig, jeg fik min Middagsmad der. Paa et Sæde var efterladt en halv Daase Jordbærmarmelade, et Stykke Brød, en Daase Sardinier og en Æske med nogle faa Stykker Chocolate. Hvilken Skat! Hvilken Fest! Chokoladen var smeltet, og selv om jeg havde smagt bedre Konfekt, havde Konfekt aldrig smagt mig bedre.

»Og i Morgen er det Lønningsdag!«

I Morgen. Øjeblikket kom, da Folkene gik for at faa deres Lønning udbetalt. »Det er ingen Nytte til at gaa, Harry,« sagde Formanden. De kaldte mig Harry der. »Du faar ikke noget før næste Lønningsdag, Selskabet holder altid en Uges Løn tilbage.«

Jeg forstod ikke alt, hvad han sagde, men jeg forstod, at jeg fik ingen Penge. Det var en meget alvorlig Situation. »Hvad skal jeg gøre? Hvad i al Verden kan jeg gøre? Jeg maa have mine Penge, jeg maa. Aah, hvorfor kan jeg ikke faa dem, naar jeg har fortjent dem og har Brug for dem?«

Charles, det var Formandens Navn, læste øjensynligt

mine Tanker. »Det kan ikke nytte, Harry, er du »broke«?« (helt paa bar Bund). Om jeg aldrig før havde forstaaet Betydningen af dette Ord, saa forstod jeg det nu og i dets mest bogstavelige Betydning. »Ja,« svarede jeg. Han var godhjertet, Charles, gode gamle Charles. Her var en anden Mand med Hjertet paa det rette Sted. Han rakte mig ti Dollars med Ordene: »Du kan betale mig næste Lønningsdag, Harry. Det er i Orden, de er dig vel undt.« Han vidste, jeg var taknemlig, endskønt jeg intet kunde sige. Taarerne rullede langsomt ned ad mine Kinder og frøs til Is, førend de faldt til Jorden; Taarerer, der maaske ikke saa meget skyldtes Skuffelsen, som Glæden over at erfare, at Charles var en Ven og en, som forstod.

I en Maaned vedblev jeg med dette Arbejde, indtil jeg en Dag blev præsenteret for en Herre, som gav mig den Chance, som enhver beder om. Denne Dag var et Vendepunkt i mit Liv. Han havde Brug for en Assistent til et bestemt Arbejde, for hvilket han havde Ansvaret, i en Afdeling af de canadiske Statsbaner. Jeg fik Chancen paa tre Dages Prøve. »Ingen Misforstaaelser naturligvis, hvis De ikke skulde være i Stand til at udføre Arbejdet, og jeg blive nødt til at lade Dem gaa,« fjøjede han til. Jeg fik et Skrivebord ved Siden af hans paa Kontoret, og han hjalp mig, brugte Time efter Time af sin egen Fritid til Hjælp for mig, og ikke alene han men alle i Afdelingen viste Vilighed til at gøre Tingene lettere for mig og faa mig til at føle mig hjemme.

Naturligvis lavede jeg Fejl, ja mange. Men derigennem og gennem Undervisning af mine Medarbejdere paa Kontoret lærte jeg ikke alene at blive dygtigere Dag for Dag, men ogsaa at Canadierne er et taalmodigt, højsindet og varmhjertet Folk.

Endskønt jeg er i den samme Afdeling i Dag, var jeg

borte fra den i en Periode paa atten Maaneder, i hvilken Tid jeg berejste de vestlige Provinser og det nordlige Ontario indtil Hudsonbugten. Ankomsten til Winnipeg med et Høstarbejdetog i Selakab med en Student fra McGill Universitetet, som jeg havde truffet undervejs, sikrede vi os paa det lokale Regerings-Arbejdsanvisningskontor Ansættelse som Landarbejdere og drog af Sted til Pladsen, der var beliggende et Sted i Saskatchewan. Ved en lille Station skulde vi skifte Tog, men naaede ikke vor Forbindelse. Det næste Tog vilde først komme to Dage senere. Hotellet var overfyldt, det samme var Gulvet i Ventesalen paa Jernbanestationen, saa John og jeg gik omkring for at finde et Sted, hvor vi kunde sove. Det var ikke let, og vi lavede mange Planer, førend vi tilsidst lagde Mærke til den lille Kirke. Døren var aaben, og paa Taaspidserne listede vi os ned i Undersalen, hvor vi tilbragte en meget fredelig Nat. Næste Aften var Døren laaset. Saa kom jeg i Tanker om en Stak Hø, der stod ved Siden af en Lade. Laden var laaset, saa vi borede os ned i Høet og sov der. John havde Høfeber den næste Morgen. Endelig kom Toget og førte os til vort Bestemmelsessted. Nu var vi paa Prærien.

»God Morgen, god Morgen!« lyder det fra ethvert Hjørne af Farmen. Hanen er først vaagen. Dens Stemme vækker alle, som sover i Nabolaget. Hestene i Stalden stamper og skraber i Gulvet. Køerne er kommet hjem fra Marken. Solen kommer netop frem over Horisonten. Det er en herlig Morgen; en sød Duft kommer fra Kløvermarken paa den anden Side af Indhegningen. Som et herligt Tæppe er det spredt ud, broderet med blegrøde og hvide Blomster, der, eftersom Solen stiger, rejser deres Hoveder og strækker deres Blade imod den. Myriader af Dugdraaber paa Blade og Græs straalere som Diamanter. Blot en Berøring med ens Tøj, blot et Pust af Vinden, og de falder til Jor-

den og forsvinder. Men Skrøbeligheden forhøjer kun deres Skønhed, og selv om de falder, ja saa er dette en Del af Livet. I Morgen vil der være andre og Morgenen derefter atter andre.

Der er Peter nu, han er lige kommen op og gnider sine Øjne. Han er paa Vej for at fodre sine »Børn«. Og Solen stiger og stiger. Alt levende fryder sig, Livet er herligt.

Efter Morgenmaden gik jeg ud paa Høstmarken og begyndte at sætte Neg sammen.

Peter, Farmeren, var en ung Mand omkring ved de otteogtyve. Han havde været Maskinsætter i en By forhen, men for fire Aar siden var han begyndt at drive Landbrug uden noget forudgaaende Kendskab dertil, og det var lykkes udmærket for ham. Han havde allerede en god Besætning af Kreaturer og havde to Gange faaet Førstepremie for sin Hvede i en Konkurrence for alle de vestlige Provinser. En stor Del af sit Held skyldte han sin Kone, som var vidunderlig til at lave Mad.

Peter og jeg var Venner, og en lille Hændelse eller rettere et Uheld, som senere skete, viste, at han var en Ven, som var værd at have. Da det blev vor Tur til at have Tærskværket, bad han mig om at skyde en ung Stud for ham. Jeg tog Bøssen, og vi gik sammen ud i Marken. Han udpegede Studen for mig, den græssede iblandt de andre Kreaturer, Faarene og Hestene. Jeg anbragte mig lige foran den, fæstede mine Øjne paa den og ventede paa, at den skulde løfte Hovedet og se paa mig. Da den gjorde dette, løftede jeg Riflen, sigtede og skød. Og der stod den, tyggende og saa ubekymret som nogen Sinde, medens en Kvie bag ved den faldt død om paa Stedet ramt af Kuglen lige imellem Øjnene. Jeg stod ganske forbløffet. Peter var ogsaa tavs et Øjeblik, men sagde saa: »Det kan ikke gøres om, den er død, men saa faar Tærskerne i hvert Fald en

sen tilbage til Civilisationen og brugte denne Gang tretten Dage til Rejsen fra Moose Factory til Mattice.

Det hændte, at vi den sidste Aften paa Rejsen slog Lejr netop ved det Sted, hvor vi paa den første Tur havde haft vort Uheld. Vi sad rundt om Baalet, rygende en fredelig Pibe Tobak, hvilken Forskel i vor Stilling fra dengang.

I Løbet af faa Uger var jeg atter hos de canadiske Statsbaner. Hidtil har jeg mest været beskæftiget ved udendørs Arbejde, og jeg har haft Lejlighed til at se mange Egne af Canada endog saa fjerne som ved Stillehavets Kyst.

I de fem Aar, der er gaaet siden min Ankomst til Montreal, har jeg opdaget, at Canada — Vinland — er i Besiddelse af mange flere Tilløkkelser, end jeg nogen Sinde havde vovet at haabe paa. Naar jeg har tænkt paa alt det, jeg har lært, hvorledes canadiske Venner har været hjælpssomme imod mig, taget mig ind i deres Hjem og behandlet mig som en af deres egne, da er et Ønske opstaaet hos mig, Ønsket om at blive en af dem, at blive Borger i »Vinland« og dele deres Glæde og Stolthed over at kalde Canada »mit Land.«

Og nu er et af de mest alvorlige Øjeblikke i mit Liv kommet, nemlig da jeg skal aflægge Troskabseden. Som Officer i den danske Hær kender jeg fuldt ud Betydningen af denne Ed. Nogen kunde spørge mig: »Men elsker du ikke dit eget Land?« Vilde det være Umagen værd at svare ham. Dersom en Mand kan ophøre at elske sit Fædreland, det Land, hvor han er født og opvokset, det Land, hvor hans Hjem er, hvortil alle hans Barndomsindringer er knyttet, hvor hans Moder og Fader, hans Brødre og Søstre lever; dersom han kan ophøre med at elske det Sprog, hans Moder lærte ham, og paa hvilket hun skriver til sin Dreng, tænker paa ham og beder for ham; dersom han kan ophøre med at elske det Flag og den Konge, hvem han har svoret

at være tro, da har han ophørt med at leve, fordi han har mistet sin inderste Sjæl.

Nej, min Kærlighed til mit Fædreland og min Loyalitet imod Kong Christian den Tiende vil aldrig, aldrig ophøre.

Da rejser der sig maaske et andet Spørgsmaal: »Kan man være loyal imod og tjene to Herrer?«

Men der er kun een Herre. Kong Christian og Kong George er Medarbejdere i hans Tjeneste. I mange Aar har det britiske Rige stillet sig som Beskytter for de smaa Nationer og — som mit eget Land — for Retfærdighed og Ret. Deres Motto er det samme: Fred paa Jorden.

Loyalitet mod den ene, er Loyalitet mod den anden.

Naar da det store Øjeblik kommer, og dette er kommet nu, er det en Glæde og en Trøst at vide, at endskønt min Kærlighed og Trofasthed imod mit Fædreland vil leve indtil min sidste Stund, kan jeg dog følge mit Hjertes Ønske og med en ren Samvittighed tage Pennen og skrive:

»Jeg sværger ved den almægtige Gud, at jeg vil være tro imod Hans Majestæt Kong George den V, hans Arvinger og Efterfølgere efter Loven, hertil hjælpe mig Gud.«

Toronto 1926.

Holger Westergaard.

ENKELTE ALMINDELIGE OPLYSNINGER

Skatteforhold. Der svares Indkomstskat til Forbundsregeringen i Ottawa. Fritaget for at betale Skat er ugifte Skatteydere, hvis aarlige Indkomst ikke overstiger 1500 Doll., og gifte Skatteydere, hvis aarlige Indkomst ikke overstiger 3000 Doll. Overstiger Indkomsten forannævnte Beløb, maa der fradrages 500 Doll. for hvert uforsørget Barn under 18 Aar.

Af det skattepligtige Beløb betales der Skat efter stigende Skala; af Beløb paa indtil 2000 Doll. betales 2 pCt., derefter stiger Skalaen med 1 pCt. for hvert Tusinde Doll. indtil 20.000.

Der er nogen Forskel paa de lokale Skatteforhold i de forskellige Provinser; men taget under et maa man sige, at de direkte Skatter er smaa i Canada.

Offentlig Forsorg. Der er ingen offentlig Forsorg i Canada; der gives ingen Arbejdsløshedsunderstøttelse, og der findes ingen Hjælpekasser; man er henvist til helt at klare sig selv. Indvandrere, der ikke er i Stand til at forsørge sig selv, kan, dersom de har opholdt sig i Canada i mindre end fem Aar, blive udvist og sendt tilbage til det Land, hvorfra de er komne. I 1926 blev der paa den Maade deporteret 506 Personer fra Canada; i de foregaaende Aar var Antallet endda større.

Sygekasser, som man har dem i Danmark, kendes ikke i Canada; men man kan ved at tegne en Sygeforsikring eller en Syge- og Ulykkesforsikring sikre sig Hjælp i Tilfælde af Sygdom eller Uheld.

Hospitaler findes i alle de større og i flere af de mindre Byer. Folk, der helt er ude af Stand til at betale for sig, kan blive indlagt og behandlet gratis.

DANSKE KONSULER I CANADA.

- Halifax:** Konsul H. I. Mathers (R.*), 213 Hollis Street.
- St. John:** Vicekonsul Percy Turkot, c/o McLean Kennedy Ltd., 147 Prince William Str.
- Quebec:** Vicekonsul W. H. Petry, 92 St. Peter Str.
- Montreal:** Generalkonsul J. E. Bøggild (K.², D. M.) (I. F.¹),
Room 812, Keefer Bldg., 698 St. Catherine Street West.
Vicekonsul Henning Hergel, - — — —
- Toronto:** Vicekonsul D. V. Klein, Merchants Fire Insurance Bldg., 86 Adelaide Str., East.
- Winnipeg:** Konsul A. C. Johnson, 907 Confederation Life Bldg.
Vicekonsul C. C. S. Fremming, 846 Main Str.
- Saskatoon:** Vicekonsul O. W. Andreasen.
- Edmonton:** Vicekonsul H. P. Madsen, Edmonton City Dairy.
- Vancouver:** Konsul Wm. A. Ward (R.*), Room 1001, Dominion Bldg., Hastings Str.

DANSKE PRÆSTER I CANADA.

Det danske kirkelige Arbejde i Canada er paabegyndt af de to danske Kirkesamfund i de forenede Stater. Disse to Kirkesamfunds officielle Navne er henholdsvis *Den forenede danske evangelisk-lutherske Kirke i Amerika* (i daglig Tale kaldet *Den forenede Kirke*) og *Den danske evangelisk-lutherske Kirke i Amerika* (i daglig Tale kaldet *Den danske Kirke*).

I Tilslutning til *Den forenede Kirke* arbejder følgende Præster i Canada:

Pastor E. Nommesen, Salmonhurst, N. B.

- John M. Jensen, 583 Dorchester Str., West, Montreal, Que.
- C. C. Kloth, 97 Bowmore Road, Toronto, Ont.
- Kr. Ludvigsen, Pass Lake, Ont.
- N. Damskov, 123 Luxton Ave., Winnipeg, Man.
- Vilh. Beck, 72 Inkster Blvd., Winnipeg, Man.
- L. C. Larsen, Redvers, Sask.
- J. Knudsen, 530 — 10 Ave. N. E., Calgary, Alta.
- Stinus S. Loft, Standard, Alta.
- N. Bentsen, Dickson, Alta.
- Max Mathiesen, 11111 — 86th Ave., Edmonton, Alta.

I Tilslutning til *Den danske Kirke* arbejder i Canada følgende Præster:

Pastor H. Juhl, 436 — 5th Ave. N., Saskatoon, Sask.

- P. Rasmussen, Wayne, Alta.
- E. M. Favrhøldt, 707 — 7th Ave. E., Vancouver, B. C.

DANSKE UNGDOMSHJEM I CANADA.

Montreal: Dansk kristeligt Ungdomshjem, 583 Dorchester Str. West, Montreal, Que.

Winnipeg: Dansk kristeligt Ungdomshjem, 259 Fountain Str., Winnipeg, Man.

Calgary: Dana Højskole og Ungdomshjem, 304 — 1st Ave. N. E., Calgary, Alta.

INDHOLD

Forord	Side	5
Canadas Provinser. Natur- og Er-		
   hvervsforhold.		
Nova Scotia	—	7
New Brunswick	—	14
Prince Edward Island	—	26
Quebec	—	27
Ontario	—	32
Manitoba	—	37
Saskatchewan	—	49
Alberta	—	54
British Columbia	—	64
Yukon og Northwest Territories	—	68
Danske Emigranternes Beretninger om		
 deres første Tid i Canada	—	69
Enkelte almindelige Oplysninger ...	—	135
Danske Konsuler i Canada	—	137
Danske Præster i Canada	—	138
Danske Ungdomshjem i Canada	—	139

